

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 14.12.2021
COM(2021) 891 final

2021/0428 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 περί κώδικα της Ένωσης σχετικά
με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα**

{SEC(2021) 440 final} - {SWD(2021) 462 final} - {SWD(2021) 463 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Ο χώρος χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα (στο εξής: χώρος Σένγκεν) αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Στην ανακοίνωση με τίτλο «Στρατηγική προς έναν πλήρως λειτουργικό και ανθεκτικό χώρο Σένγκεν»¹ (στο εξής: στρατηγική Σένγκεν), η Επιτροπή τόνισε ότι τα θεμέλια Σένγκεν αποτελούν μέρος του ευρωπαϊκού DNA. Ο χώρος Σένγκεν περιλαμβάνει έναν χώρο στον οποίο οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι πολίτες τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην επικράτεια, καθώς και τα αγαθά και οι υπηρεσίες, μπορούν να ταξιδεύουν χωρίς να υπόκεινται σε ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Ο χώρος Σένγκεν αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και βασικό στοιχείο για τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Η δημιουργία του έχει αποφέρει σημαντικά κοινωνικά και οικονομικά οφέλη στην ευρωπαϊκή κοινωνία.

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια δοκιμάστηκε επανειλημμένα από μια σειρά κρίσεων και προκλήσεων. Η άνευ προηγουμένου προσφυγική κρίση του 2015 αποκάλυψε ελλείψεις στη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης και κατέδειξε ότι το σύστημα μετανάστευσης δεν ήταν ικανοποιητικά σχεδιασμένο για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων, με αποτέλεσμα ορισμένα κράτη μέλη να επαναφέρουν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Μετά τη σωρεία επιθέσεων στο ευρωπαϊκό έδαφος, επιβλήθηκαν εκ νέου έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα για την αντιμετώπιση της επίμονης τρομοκρατικής απειλής. Η πανδημία COVID-19 αποτέλεσε επίσης πρόκληση άνευ προηγουμένου και άσκησε μείζονα πίεση στον χώρο Σένγκεν, με αποτέλεσμα πολύ περισσότερα κράτη μέλη να επαναφέρουν ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, εξέλιξη που έθεσε σε κάποιες περιπτώσεις σε κίνδυνο την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Όλα τα παραπάνω έχουν υπονομεύσει το κλίμα εμπιστοσύνης που απαιτείται για τη διατήρηση ενός χώρου απαλλαγμένου από ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα.

Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα επιδιώξει να συμπληρώσει το φάσμα των εργαλείων που απαιτούνται για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας του χώρου Σένγκεν, προκειμένου να αποκατασταθεί η ισορροπία του οικοσυστήματος των κανόνων και να ανακτηθεί και να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών. Ένα τέτοιο μέτρο για την αύξηση της ισχύος και της ανθεκτικότητας του χώρου Σένγκεν είναι μια νέα πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399² (στο εξής: κώδικας συνόρων του Σένγκεν). Η παρούσα πρόταση αποτελεί βασικό παραδοτέο του χάρτη πορείας για την εφαρμογή του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο. Όλες οι λύσεις που προτείνονται στο νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο θα συμβάλουν στην αποτελεσματική διαχείριση της μετανάστευσης, στη στενότερη συνεργασία, στον επιμερισμό των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών και σε ένα δεσμευτικό πλαίσιο αλληλεγγύης, ενισχύοντας έτσι τον χώρο Σένγκεν.

Η εύρυθμη λειτουργία του χώρου Σένγκεν απαιτεί την ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων, τόσο στα εξωτερικά όσο και στα εσωτερικά σύνορα. Βασίζεται στην εμπιστοσύνη μεταξύ των

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, «Στρατηγική προς έναν πλήρως λειτουργικό και ανθεκτικό χώρο Σένγκεν» [COM(2021) 277 final της 2.6.2021].

² Κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) (ΕΕ L 77 της 23.3.2016, σ. 1).

κρατών μελών, στους αποδοτικούς ελέγχους των εξωτερικών συνόρων και σε εναλλακτικά μέτρα στην επικράτεια των κρατών μελών, προκειμένου να κατοχυρωθεί υψηλό επίπεδο ασφάλειας εντός του χώρου Σένγκεν, δεδομένου ότι δεν πραγματοποιούνται έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα.

Μολονότι το πλαίσιο που καθορίζεται από τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν παρέχει εργαλεία για την αντιμετώπιση προκλήσεων όπως αυτές που ανέκυψαν τα τελευταία χρόνια, υπάρχει περιθώριο βελτίωσης συγκεκριμένων πτυχών που αφορούν ειδικότερα τη δυνατότητα ενιαίας αντίδρασης σε μείζονες απειλές για τη δημόσια υγεία, τη δυνατότητα αντιμετώπισης απειλών που προκύπτουν από την εργαλειοποίηση των μεταναστών, καθώς και τα μέσα για την αντιμετώπιση, στο εσωτερικό της επικράτειας, της τρομοκρατίας ή των μη επιτρεπόμενων μετακινήσεων.

Ενόψει των αναδυόμενων προκλήσεων για τον χώρο Σένγκεν, απαιτούνται ορισμένες στοχευμένες αλλαγές στους ισχύοντες κανόνες που ορίζονται στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν όσον αφορά τόσο τα εξωτερικά όσο και τα εσωτερικά σύνορα, καθώς και όσον αφορά τις αρμοδιότητες που ασκούνται εντός της επικράτειας των κρατών μελών, χωρίς να τίθεται υπό αμφισβήτηση η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών.

Η παρούσα πρόταση πρέπει να εξετάζεται στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών που βρίσκονται σε εξέλιξη για τη βελτίωση της συνολικής διακυβέρνησης του Σένγκεν. Με βάση τις εργασίες του φόρουμ Σένγκεν³ που συστάθηκε το 2020, η Επιτροπή θα εγκρίνει στις αρχές του 2022 «έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν», στην οποία θα συνοψίζεται η κατάσταση όσον αφορά την απουσία ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων του Σένγκεν και η κατάσταση όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων. Η Επιτροπή θα ενσωματώσει στις εκθέσεις αυτές έναν «πίνακα αποτελεσμάτων για την κατάσταση Σένγκεν», ώστε να αξιολογήσει με διασυνδεδεμένο τρόπο την εφαρμογή του κεκτημένου του Σένγκεν στους διάφορους τομείς πολιτικής και να στηρίζει καλύτερα τα κράτη μέλη στην αντιμετώπιση τυχόν προκλήσεων. Η Επιτροπή πρότεινε επίσης την αναθεώρηση του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν, ώστε να βελτιωθεί η αποδοτικότητα και ο στρατηγικός χαρακτήρας του και να εξοπλιστεί καλύτερα για την αντιμετώπιση των νέων συνθηκών και προκλήσεων. Η αναθεώρηση θα αυξήσει την ικανότητα του μηχανισμού να διευκολύνει τον πολιτικό διάλογο σχετικά με την κατάσταση του Σένγκεν, με έμφαση στους τομείς που έχουν τη δυνατότητα να θέσουν σε κίνδυνο τη λειτουργία του χώρου Σένγκεν στο σύνολό του.

Εξωτερικά σύνορα

Η ύπαρξη του Σένγκεν προϋποθέτει υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης στην άρτια διαχείριση των εξωτερικών συνόρων. Με βάση τις εμπειρίες της περιόδου έως τα τέλη του 2021, η διαχείριση των εξωτερικών συνόρων θα πρέπει να ενισχυθεί όσον αφορά τις δύο ακόλουθες πτυχές:

³ Στο πλαίσιο του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, η Επιτροπή ανακοίνωσε τη δημιουργία ειδικού φόρουμ Σένγκεν, στο οποίο θα συμμετέχουν οι αρμόδιες εθνικές αρχές, όπως τα Υπουργεία Εσωτερικών και η (συνοριακή) αστυνομία σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να ενισχυθεί η έμπρακτη συνεργασία και να υπάρξει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών για τη στήριξη της εύρυθμης λειτουργίας του Σένγκεν. Το πρώτο φόρουμ Σένγκεν πραγματοποιήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2020 και το δεύτερο στις 17 Μαΐου 2021.

- Προκλήσεις που σχετίζονται με την υγεία

Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 κατέδειξε ότι οι ισχύοντες κανόνες δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης που συνδέονται με νόσους δυνάμενες να προσλάβουν χαρακτήρα επιδημίας. Λόγω του παγκόσμιου χαρακτήρα της νόσου COVID-19, απαιτήθηκαν ad hoc μέτρα στα εξωτερικά σύνορα για την επιβράδυνση της διασυνοριακής μετάδοσης. Τον Μάρτιο του 2020 η Επιτροπή πρότεινε συντονισμένη απόφαση για την εφαρμογή ταξιδιωτικών περιορισμών στα μη αναγκαία ταξίδια από τρίτες χώρες στον χώρο Σένγκεν. Η πρόταση αυτή οδήγησε στην έκδοση σύστασης του Συμβουλίου τον Ιούνιο του 2020⁴, με στόχο τη διευκόλυνση μιας ενιαίας προσέγγισης όσον αφορά τον περιορισμό της πρόσβασης στην Ευρωπαϊκή Ένωση ταξιδιωτών που προέρχονται από χώρες με εξαιρετικά προβληματική επιδημιολογική κατάσταση. Ωστόσο, μολονότι τα κράτη μέλη κατέληξαν μεταξύ τους σε συμφωνία σχετικά με κατάλογο τρίτων χωρών για τις οποίες θα μπορούσε να αρθεί ο περιορισμός των μη αναγκαίων ταξιδιών, εφάρμοσαν την προαναφερθείσα σύσταση με πολύ διαφορετικούς τρόπους⁵. Μόνο ορισμένα εφάρμοσαν πλήρως τον κατάλογο των χωρών, ενώ άλλα αποφάσισαν να άρουν τους περιορισμούς μόνο σε ορισμένες ή ακόμη και σε καμία από τις χώρες του καταλόγου. Άλλα κράτη μέλη ήραν τους περιορισμούς για τρίτες χώρες που δεν περιλαμβάνονταν καθόλου στον κατάλογο, υπονομεύοντας έτσι την επιθυμητή ενιαία προσέγγιση. Απαιτείται νέα διαδικασία για την κωδικοποίηση μιας πάγιας πρακτικής και την αποφυγή των αποκλίσεων που παρατηρούνται επί του παρόντος.

- Προκλήσεις που σχετίζονται με την εργαλειοποίηση μεταναστών

Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Αντίδραση στην κρατική εργαλειοποίηση μεταναστών στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ»⁶, στο ανανεωμένο σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά της παράνομης διακίνησης μεταναστών (2021-2025) που εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 29 Σεπτεμβρίου 2021⁷, καθώς και στην πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό σχετικά με μέτρα κατά των μεταφορέων που διευκολύνουν ή επιδίδονται σε εμπορία ανθρώπων ή παράνομη διακίνηση μεταναστών σε σχέση με την παράνομη είσοδο στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁸, ένα ιδιαίτερα ανησυχητικό φαινόμενο που παρατηρείται είναι ο αυξανόμενος ρόλος των κρατικών φορέων στην τεχνητή δημιουργία και διευκόλυνση της αντικανονικής μετανάστευσης, με τη χρήση των μεταναστευτικών ροών ως εργαλείου για πολιτικούς σκοπούς για την αποσταθεροποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των κρατών μελών της.

Όπως εκφράστηκε στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου 2021⁹, η ΕΕ και τα κράτη μέλη έχουν δεσμευτεί να αντιδράσουν σε αυτόν τον αυξανόμενο ρόλο των κρατικών φορέων στη διευκόλυνση της αντικανονικής μετανάστευσης και στη χρήση ανθρώπων για τη δημιουργία πίεσης στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να προτείνει τυχόν αναγκαίες αλλαγές στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την αντιμετώπιση του ζητήματος της εργαλειοποίησης. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει καταρχάς να καθοριστεί τι νοείται ως «εργαλειοποίηση». Επίσης, είναι αναγκαίο να διευκρινιστούν τα μέτρα που μπορούν να λάβουν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του κώδικα

⁴ Σύσταση (ΕΕ) 2020/912 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2020, σχετικά με τον προσωρινό περιορισμό των μη αναγκαίων ταξιδιών προς την ΕΕ και την πιθανή άρση του εν λόγω περιορισμού.

⁵ Βλ. εκτίμηση επιπτώσεων, σημείο 2.1.2.

⁶ JOIN(2021) 32 final.

⁷ COM(2021) 591 final.

⁸ COM(2021) 753 final.

⁹ Έκτακτη σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (24 και 25 Μαΐου 2021) — Συμπεράσματα, έγγραφο του Συμβουλίου EUCO 5/21 της 25ης Μαΐου 2021.

συνόρων του Σένγκεν για την αποτελεσματική προστασία των κοινών εξωτερικών συνόρων της ΕΕ από την εργαλειοποίηση μεταναστών για πολιτικούς σκοπούς. Παράλληλα, η Επιτροπή προτείνει πρόσθετα μέτρα στο πλαίσιο του κεκτημένου στον τομέα του ασύλου και της επιστροφής για την περαιτέρω αποσαφήνιση του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη μπορούν και θα πρέπει να αντιδρούν σε καταστάσεις εργαλειοποίησης, έτσι ώστε να διασφαλίζεται παράλληλα η πλήρης προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών που εργαλειοποιούνται, συμπεριλαμβανομένων του δικαιώματος ασύλου και της προστασίας έναντι της επαναπροώθησης.

Σύμφωνα με τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν, «[ο] έλεγχος των συνόρων δεν γίνεται μόνο προς το συμφέρον των κρατών μελών στα εξωτερικά σύνορα των οποίων ασκείται αλλά προς το συμφέρον όλων των κρατών μελών που έχουν καταργήσει τον έλεγχο στα εσωτερικά τους σύνορα. Ο έλεγχος θα πρέπει να συμβάλλει στην καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και στην πρόληψη κάθε απειλής κατά της εσωτερικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των διεθνών σχέσεων των κρατών μελών.»¹⁰. Ως εκ τούτου, είναι σαφές ότι τα κράτη μέλη με εξωτερικά σύνορα Σένγκεν φέρουν διπλή ευθύνη: έναντι όλων των προσώπων που επωφελούνται από τη δυνατότητα να ταξιδεύουν χωρίς να υπόκεινται σε ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και έναντι των δικών τους πολιτών και επιχειρήσεων. Ο κώδικας συνόρων του Σένγκεν περιέχει γενικούς κανόνες που εφαρμόζονται στα συνοριακά σημεία διέλευσης (άρθρο 5) και για την επιτήρηση των συνόρων (άρθρο 13), ώστε να μπορούν τα κράτη μέλη να επιτυγχάνουν τους προαναφερθέντες στόχους διαχείρισης των συνόρων. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να ενισχυθούν οι εν λόγω κανόνες ώστε να αναγνωριστεί η ευθύνη των κρατών μελών που έχουν εξωτερικά σύνορα Σένγκεν και να αντιμετωπιστούν οι νέες προκλήσεις που εγείρει το φαινόμενο της εργαλειοποίησης.

Μέτρα στα εσωτερικά σύνορα και στο εσωτερικό της επικράτειας

Η ίδια η ουσία του σχεδίου Σένγκεν είναι η απουσία ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, η οποία επιτρέπει σε όλα τα πρόσωπα που διαμένουν νόμιμα στην Ένωση να επωφελούνται πλήρως από τη δυνατότητα να ταξιδεύουν χωρίς να υπόκεινται σε ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Με βάση τις εμπειρίες της περιόδου έως το φθινόπωρο του 2021, οι ακόλουθες πτυχές πρέπει να επανεξεταστούν και να ενισχυθούν προκειμένου να διαφυλαχθεί ο χώρος Σένγκεν:

- Αντιμετώπιση προκλήσεων που επηρεάζουν την πλειονότητα των κρατών μελών

Μολονότι η επαναφορά των συνοριακών ελέγχων μπορεί να αποτελέσει θεμιτό μέτρο για την αντιμετώπιση σοβαρών απειλών για την εσωτερική ασφάλεια και τη δημόσια τάξη, ειδικότερα όταν απαιτείται επείγουσα αντίδραση (π.χ. τρομοκρατικές επιθέσεις), το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής και η διάρκεια αυτών των συνοριακών ελέγχων μπορεί να δυσχεράνουν την κυκλοφορία των προσώπων και την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Ακόμη και αν οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα αυτοί καθαυτοί δεν θίγουν το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας, η απουσία τέτοιων ελέγχων διευκολύνει στην πράξη την κυκλοφορία των προσώπων. Ο αντίκτυπος της επαναφοράς των συνοριακών ελέγχων ήταν ιδιαίτερα ορατός στα εσωτερικά χερσαία σύνορα, καθώς επηρεάστηκαν οι πολλαπλοί οικονομικοί και κοινωνικοί δεσμοί στις διασυνοριακές περιοχές όπου ζουν 150 εκατομμύρια

¹⁰ Βλ. αιτιολογική σκέψη 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 (κώδικας συνόρων του Σένγκεν).

άτομα¹¹ και περίπου 3,5 εκατομμύρια άτομα διέρχονται καθημερινά τα εσωτερικά σύνορα του χώρου Σένγκεν¹². Το 2020 η επαναφορά των συνοριακών ελέγχων σε πολλά σημεία των εσωτερικών συνόρων, η οποία είχε στόχο να συμβάλει στον περιορισμό της εξάπλωσης της νόσου COVID-19, επηρέασε σε πολλές περιπτώσεις τη δυνατότητα διασφάλισης βασικών υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο και στις δύο πλευρές των συνόρων. Η έλλειψη συντονισμού των εθνικών μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 επηρέασε περαιτέρω τον τομέα των μεταφορών, περιορίζοντας τις διασυνοριακές μεταφορές, συχνά επιτείνοντας τις επιπτώσεις του αρχικού κλυδωνισμού και επιδεινώνοντας τη διαταραχή των αλυσίδων εφοδιασμού. Απαιτείται νέα διαδικασία για να διασφαλιστεί μια πιο συντονισμένη προσέγγιση σε καταστάσεις κρίσης που επηρεάζουν την πλειονότητα των κρατών μελών, με πλήρη σεβασμό του κυριαρχικού δικαιώματος των κρατών μελών να επαναφέρουν ελέγχους των συνόρων.

Με βάση το ευρύ φάσμα κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων που εκδόθηκαν για την πανδημία COVID-19, όπως το σύστημα των πράσινων λωρίδων¹³, η Επιτροπή θα βελτιώσει επίσης τον σχεδιασμό αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης για τον χώρο Σένγκεν. Για τον λόγο αυτό, θα κωδικοποιήσει τα σχετικά μέτρα μετριασμού στο πρακτικό εγχειρίδιο για τους συνοριοφύλακες, ώστε να καταστούν φυσικό σημείο αναφοράς για τους συνοριοφύλακες σε καταστάσεις κρίσης.

- Καλύτερη χρήση εναλλακτικών μέτρων

Η πανδημία COVID-19, η μεταναστευτική κρίση του 2015, καθώς και οι αυξημένες τρομοκρατικές απειλές, έχουν θέσει τον χώρο Σένγκεν σε δοκιμασία τα τελευταία χρόνια¹⁴. Ως απάντηση σε αυτές τις προκλήσεις, ορισμένα κράτη μέλη αποφάσισαν να επαναφέρουν τους συνοριακούς ελέγχους σε ορισμένα ή σε όλα τα εσωτερικά τους σύνορα¹⁵. Ενώ, αρχικά, οι εν λόγω αποφάσεις ελήφθησαν ως απάντηση σε σαφώς αναγνωρίσιμα γεγονότα και για

¹¹ Περίπου 150 εκατομμύρια Ευρωπαίοι ζουν σε παραμεθόριες περιφέρειες, αριθμός που αντιστοιχεί στο 30 % του πληθυσμού της ΕΕ. Οι διασυνοριακές περιφέρειες καλύπτουν το 40 % του εδάφους της ΕΕ και παράγουν το 30 % του ΑΕΠ της ΕΕ. Ως εκ τούτου, οποιεσδήποτε αλλαγές όσον αφορά τη δυνατότητα διέλευσης των συνόρων χωρίς ελέγχους είναι σημαντικές από κοινωνική και οικονομική άποψη.

¹² Βλ. στρατηγική Σένγκεν της 2ας Ιουνίου 2021 και [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/621815/EPRS_BRI\(2018\)621815_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/621815/EPRS_BRI(2018)621815_EN.pdf)

¹³ 2020/C 96 I/01 και COM(2020) 685 final.

¹⁴ Η ταχεία εξάπλωση της πανδημίας COVID-19 προκάλεσε, μεταξύ του Μαρτίου και του Οκτωβρίου 2020, σχεδόν 300 000 περισσότερους θανάτους στην ΕΕ σε σύγκριση με την ίδια περίοδο τα έτη 2016 – 2019. (Βλ. Eurostat «Excess mortality in 2020: especially high in spring and autumn» (Υψηλά ποσοστά θνησιμότητας το 2020: ιδιαίτερα υψηλά την άνοιξη και το φθινόπωρο), 20 Ιανουαρίου 2021).

Η τρομοκρατική απειλή, μολονότι πάντοτε παρούσα, απέκτησε μεγάλη σημασία στην Ευρώπη μετά την επίθεση στο Charlie Hebdo τον Ιανουάριο του 2015 και την ανάπτυξη του αποκαλούμενου Ισλαμικού Κράτους στη Συρία.

Το 2015, 1 255 600 αιτούντες άσυλο που καταγράφηκαν για πρώτη φορά υπέβαλαν αίτηση διεθνούς προστασίας στην ΕΕ, αριθμός υπερδιπλάσιος σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος [βλ. δελτίο τύπου της Eurostat με τίτλο «Asylum in the EU Member States — Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015 (Άσυλο στα κράτη μέλη της ΕΕ — Αριθμός ρεκόρ άνω των 1,2 εκατομμυρίων καταχωρίσεων αιτούντων άσυλο για πρώτη φορά το 2015)». Συγκριτικά, το 2018 υποβλήθηκαν 699 000 αιτήσεις στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων 631 000 αιτήσεων για πρώτη φορά (βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Στατιστικές για τη μετανάστευση στην Ευρώπη»).

¹⁵ Από τον Σεπτέμβριο του 2015 έχει πραγματοποιηθεί επαναφορά ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα περισσότερες από 250 φορές.

ορισμένο χρονικό διάστημα στηρίχθηκαν σε συστάσεις του Συμβουλίου¹⁶, φαίνεται ότι έχουν καταστεί πια μόνιμο προληπτικό μέτρο.

Οι μακράς διάρκειας έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα αποκάλυψαν τα όρια των υφιστάμενων εργαλείων που διαθέτει η Ένωση για να αξιολογεί την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα των παρατεταμένων ελέγχων. Επομένως, θα πρέπει να ενισχυθούν οι κανόνες που ορίζουν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα ως μέτρο έσχατης ανάγκης.

Στο ίδιο πνεύμα, οι μακράς διάρκειας έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα επέστησαν την προσοχή στην περιορισμένη χρήση, από τα κράτη μέλη, εναλλακτικών μέτρων τα οποία, σε πολλές περιπτώσεις, μπορεί να επαρκούν για την κατοχύρωση υψηλού επιπέδου ασφάλειας χωρίς να είναι αναγκαία η επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

Αυτό αφορά ειδικότερα την άσκηση αστυνομικών αρμοδιοτήτων. Η σύσταση της Επιτροπής του 2017 σχετικά με τους αστυνομικούς ελέγχους και τη διασυνοριακή αστυνομική συνεργασία¹⁷ ενθάρρυνε τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν καλύτερα τις αστυνομικές τους αρμοδιότητες και να δίνουν προτεραιότητα στους αστυνομικούς ελέγχους πριν από τη λήψη απόφασης σχετικά με την προσωρινή επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Κατά την τελευταία τετραετία, ορισμένα κράτη μέλη ενέτειναν τους αστυνομικούς ελέγχους στις παραμεθόριες περιοχές στο πλαίσιο των αυξημένων απειλών για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια. Ορισμένες από τις περιπτώσεις αυτές αποτελούν παραδείγματα ορθής πρακτικής για την αντιμετώπιση επίμονων, αυξημένων απειλών για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια. Πράγματι, οι εν λόγω έλεγχοι μπορεί συχνά να αποδεικνύονται εξίσου ή περισσότερο αποδοτικοί από ό,τι οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα, λαμβανομένου υπόψη, κυρίως, ότι είναι πιο ευέλικτοι από τους στατικούς ελέγχους των συνόρων σε συγκεκριμένα συνοριακά σημεία διέλευσης και μπορούν να προσαρμόζονται πιο εύκολα στους μεταβαλλόμενους κινδύνους. Προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης αξιοποίηση του δυναμικού αυτών των μέτρων, τα κράτη μέλη που εξετάζουν το ενδεχόμενο παράτασης της επαναφοράς των ελέγχων των συνόρων θα πρέπει πρώτα να αξιολογούν αν ο έλεγχος των συνόρων μπορεί να αντικατασταθεί από τέτοια εναλλακτικά μέτρα. Επίσης, η πείρα από την πανδημία COVID-19 κατέστησε σαφές ότι και άλλες δημόσιες αρμοδιότητες που δεν σχετίζονται κατά κανόνα με την αστυνομία (π.χ. έλεγχοι που σχετίζονται με τη δημόσια υγεία) μπορούν να καταστήσουν περιττή την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να επανεξεταστεί ο κατάλογος των εναλλακτικών μέτρων που δεν θα πρέπει να θεωρούνται ως εξομοιούμενα με τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα.

Η βελτιωμένη αστυνομική συνεργασία μπορεί να διευρύνει τη δέσμη εναλλακτικών λύσεων που διατίθενται στα κράτη μέλη αντί των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή ενέκρινε στις 8 Δεκεμβρίου 2021 νομοθετικές προτάσεις για έναν κώδικα αστυνομικής συνεργασίας της ΕΕ. Ο κώδικας θα παράσχει ένα συνεκτικό νομικό πλαίσιο της ΕΕ, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι αρχές επιβολής του νόμου έχουν κατάλληλη πρόσβαση στις

¹⁶ Οι σοβαρές αδυναμίες που εντοπίστηκαν στα ελληνικά εξωτερικά σύνορα το 2016 είχαν ως αποτέλεσμα την έκδοση τεσσάρων συστάσεων του Συμβουλίου, οι οποίες, βάσει του άρθρου 29, καλούσαν πέντε κράτη μέλη (Αυστρία, Γερμανία, Σουηδία, Δανία και Νορβηγία) να επαναφέρουν προσωρινά τους ελέγχους στα εσωτερικά τους σύνορα από τον Μάιο του 2016 έως τον Νοέμβριο του 2017.

¹⁷ Σύσταση (ΕΕ) 2017/820 της Επιτροπής, της 12ης Μαΐου 2017, σχετικά με τους αναλογικούς αστυνομικούς ελέγχους και την αστυνομική συνεργασία στον χώρο Σένγκεν.

πληροφορίες που κατέχουν άλλα κράτη μέλη, όταν τις χρειάζονται για την καταπολέμηση του εγκλήματος και της τρομοκρατίας.

Τέλος, η διατήρηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα σε σχέση με μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις δικαιολογεί τροποποιήσεις, ώστε να δοθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να αντιμετωπίζουν καλύτερα τις εν λόγω προκλήσεις χωρίς να χρειάζεται να καταφεύγουν σε ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα.

*

Με βάση τα ανωτέρω, υπάρχει επείγουσα ανάγκη να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που επηρεάζουν τα εξωτερικά και τα εσωτερικά σύνορα του χώρου Σένγκεν και σχετίζονται με τα εξής:

- α) μέτρα στα εξωτερικά σύνορα για την αντιμετώπιση απειλών που σχετίζονται με μείζονες απειλές για τη δημόσια υγεία, όπως πανδημίες και περιπτώσεις εργαλειοποίησης μεταναστών
- β) όρους για την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και πλήρη αξιοποίηση άλλων μέτρων για τη διασφάλιση επαρκώς υψηλού επιπέδου ασφάλειας χωρίς να χρειάζεται προσφυγή σε ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα.

Ειδικοί στόχοι και κύρια στοιχεία της πρότασης

Η πρόταση έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:

- α) Ομοιόμορφη εφαρμογή μέτρων στα εξωτερικά σύνορα στην περίπτωση απειλής κατά της δημόσιας υγείας.

Στόχος της πρότασης είναι η θέσπιση νέου μηχανισμού που θα δώσει τη δυνατότητα έγκαιρης έκδοσης, από το Συμβούλιο, δεσμευτικής πράξης για τον καθορισμό προσωρινών ταξιδιωτικών περιορισμών στα εξωτερικά σύνορα στις περιπτώσεις αυτές. Χάρη σε αυτόν τον μηχανισμό, οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί θα εφαρμόζονται ομοιόμορφα σε όλα τα κράτη μέλη για όσο διάστημα εξακολουθεί να υφίσταται στην Ένωση η απειλή κατά της δημόσιας υγείας. Η πρόταση καθορίζει με ολοκληρωμένο τρόπο όλα τα αναγκαία στοιχεία μιας πράξης που θα εκδοθεί από το Συμβούλιο με εκτελεστική πράξη. Επομένως, η εν λόγω πράξη θα πρέπει να προσδιορίζει οποιεσδήποτε κατηγορίες προσώπων που εξαιρούνται από τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς, ακόμη και σε περιπτώσεις που ταξιδεύουν για μη ουσιώδεις λόγους, και/ή, βάσει αντικειμενικών δεικτών, οποιεσδήποτε γεωγραφικές περιοχές ή τρίτες χώρες από τις οποίες τα ταξίδια ενδέχεται να υπόκεινται σε ειδικά μέτρα, π.χ. ταξιδιωτικούς περιορισμούς. Επίσης, θα πρέπει να καθορίζει τυχόν πρόσθετους όρους που θα επιβάλλονται στους ταξιδιώτες για την ασφάλεια του ταξιδιού. Σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο, θα πρέπει να επιτρέπεται πάντα η είσοδος στην Ένωση πολιτών της Ένωσης και υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι, δυνάμει συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών της, αφενός, και των εν λόγω τρίτων χωρών, αφετέρου, απολαμβάνουν δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας ισοδύναμα των δικαιωμάτων των πολιτών της Ένωσης και των αντίστοιχων μελών της οικογένειάς τους. Θα πρέπει να επιτρέπεται πάντα η επιστροφή στην Ένωση προσώπων που διαμένουν σε αυτή. Επίσης, η πράξη θα πρέπει να καθορίζει έναν ελάχιστο κατάλογο κατηγοριών ταξιδιωτών που θεωρούνται αναγκαίοι σε σχέση με ουσιώδη καθήκοντα ή ουσιώδεις ανάγκες και, ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να καλύπτονται από μέτρα βάσει αυτής της πράξης. Ο κατάλογος αυτός θα πρέπει να αντικατοπτρίζει ειδικότερα τις διεθνείς υποχρεώσεις της Ένωσης και των

κρατών μελών της να επιτρέπουν τα ταξίδια, ενώ πρόσθετες κατηγορίες αναγκαίων ταξιδιών, εάν χρειάζεται, ανάλογα με τη συγκεκριμένη απειλή, θα καθορίζονται με επιμέρους αποφάσεις του Συμβουλίου. Η πράξη θα μπορούσε επίσης να θεσπίσει έναν μηχανισμό «φρένου έκτακτης ανάγκης», ο οποίος θα παρέχει τη δυνατότητα λήψης κατάλληλων μέτρων σε περίπτωση δραματικής επιδείνωσης της επιδημιολογικής κατάστασης σε μία ή περισσότερες γεωγραφικές περιοχές.

β) Αντιμετώπιση της εργαλειοποίησης μεταναστών στα εξωτερικά σύνορα

Στόχος της πρότασης είναι να αντιμετωπιστεί η εργαλειοποίηση μεταναστών, στην περίπτωση που ένας παράγοντας τρίτης χώρας χρησιμοποιεί ανθρώπους για την αποσταθεροποίηση της Ένωσης ή των κρατών μελών της. Η πρόταση ορίζει στο άρθρο 2 τι θα πρέπει να νοείται ως «εργαλειοποίηση». Επίσης, η προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 5 και του άρθρου 13 θα πρέπει να διασαφηνίζει ποια μέτρα είναι διαθέσιμα στα συνοριακά σημεία διέλευσης και στο πλαίσιο της επιτήρησης των συνόρων για την πρόληψη και την αντίδραση σε παράνομες διελύσεις των συνόρων, όταν τα κράτη μέλη πρώτης εισόδου αντιμετωπίζουν τέτοιες πιέσεις από τρίτη χώρα. Επιπρόσθετα, μια νέα πρόταση σχετικά με έκτακτες διαδικασίες ασύλου και επιστροφής αποσκοπεί στη διασφάλιση της συνοχής με την προσέγγιση αυτή μέσω της θέσπισης διατάξεων που παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να λαμβάνουν τα μέτρα που απαιτούνται για τη διαχείριση της άφιξης προσώπων που εργαλειοποιούνται από τρίτη χώρα, με ανθρωπιστικό, ομαλό και αξιοπρεπή τρόπο, καθώς και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ανθρωπιστικών αρχών.

γ) Ανάπτυξη σχεδιασμού αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης για τον χώρο Σένγκεν σε περίπτωση απειλής που πλήττει την πλειονότητα των κρατών μελών ταυτόχρονα

Η πρόταση αποσκοπεί στη δημιουργία ενός νέου μηχανισμού που θα παρέχει δυνατότητα ευρωπαϊκής αντίδρασης σε προβλήματα που επηρεάζουν την πλειονότητα των κρατών μελών ταυτόχρονα και, ως εκ τούτου, θέτουν σε κίνδυνο τη συνολική λειτουργία του χώρου Σένγκεν. Ο νέος αυτός μηχανισμός θα πρέπει να συμπληρώνει τον υφιστάμενο μηχανισμό για σοβαρές επίμονες αδυναμίες στα εξωτερικά σύνορα, όπως ορίζεται επί του παρόντος στο άρθρο 29 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν. Θα πρέπει να σέβεται πλήρως το δικαίωμα των κρατών μελών να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, όταν αντιμετωπίζουν άμεση απειλή, και να παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να εγκρίνει, βάσει πρότασης της Επιτροπής, την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα σε ορισμένα ή σε όλα τα κράτη μέλη που πλήττονται από τη διαπιστωθείσα απειλή, παρέχοντας έτσι ένα συνεκτικό πλαίσιο για τη χρήση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα από τα κράτη μέλη και καθορίζοντας κατάλληλα μέτρα μετριασμού. Κατόπιν προτάσεων της Επιτροπής, η εν λόγω έγκριση μπορεί να παρατείνεται για περαιτέρω περιόδους έως έξι μηνών έκαστη, εφόσον διαπιστωθεί ότι η απειλή παραμένει. Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν ενδείκνυται η έγκριση για την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, θα πρέπει, αντ' αυτού, να εκδώσει σύσταση στην οποία θα προσδιορίζει τα μέτρα που κρίνονται καταλληλότερα για την αντιμετώπιση της απειλής από τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα ή τα μέτρα που ενδέχεται να συμπληρώνουν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα.

δ) Διαδικαστικές εγγυήσεις σε περίπτωση μονομερούς επαναφοράς ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα παραμένουν μέτρο έσχατης ανάγκης, η πρόταση αποσαφηνίζει και διευρύνει τον κατάλογο των στοιχείων που πρέπει να αξιολογούνται από ένα κράτος μέλος, όταν λαμβάνει απόφαση για την προσωρινή

επαναφορά των ελέγχων στα σύνορα. Τα στοιχεία αυτά θα περιλαμβάνουν την καταλληλότητα του μέτρου της επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και τον πιθανό αντίκτυπο ενός τέτοιου μέτρου στην κυκλοφορία των προσώπων εντός του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και στις διασυνοριακές περιφέρειες. Επιπλέον, όταν ένα κράτος μέλος αποφασίζει να παρατείνει τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα για την αντιμετώπιση προβλέψιμων απειλών, η εν λόγω αξιολόγηση θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει την αξιολόγηση της καταλληλότητας και της χρήσης εναλλακτικών μέτρων, όπως αναλογικών ελέγχων που διενεργούνται στο πλαίσιο της νόμιμης άσκησης δημόσιων εξουσιών από αρμόδιες αρχές στην παραμεθόρια περιοχή, της χρήσης της διαδικασίας άρνησης για υπηκόους τρίτων χωρών που διέρχονται τα εσωτερικά σύνορα και της αστυνομικής συνεργασίας, όπως προβλέπεται στο δίκαιο της Ένωσης. Επιπρόσθετα, οι παρατάσεις σχετικά με προβλέψιμες απειλές που υπερβαίνουν τους 6 μήνες θα πρέπει να περιλαμβάνουν και εκτίμηση κινδύνου. Όπως και σήμερα, η Επιτροπή ή οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος μπορεί ανά πάσα στιγμή να εκδώσει γνώμη σχετικά με την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα της επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Στις περιπτώσεις που εφαρμόζονται εσωτερικοί έλεγχοι για συνολικό διάστημα 18 μηνών, η Επιτροπή θα πρέπει να εκδίδει γνώμη σχετικά με την αναλογικότητα και την αναγκαιότητά τους και να δρομολογεί διαδικασία διαβούλευσης με τα κράτη μέλη.

Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η πείρα ότι ορισμένες απειλές μπορούν να παραμένουν για σημαντικό χρονικό διάστημα, η δυνατότητα παράτασης των ελέγχων των συνόρων στις περιπτώσεις αυτές επεκτείνεται σε συνολική μέγιστη περίοδο δύο ετών. Ωστόσο, η πρόταση αναγνωρίζει ότι τα κράτη μέλη ενδέχεται να διαπιστώσουν ανάγκη διατήρησης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα πέραν αυτού του χρονικού ορίζοντα. Στις εν λόγω περιπτώσεις, το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει να ενημερώνει την Επιτροπή, τεκμηριώνοντας στη νέα κοινοποίηση τη διατήρηση της απειλής, μεταξύ άλλων με εκτίμηση κινδύνου και λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής που εκδίδεται σε περίπτωση που οι συνοριακοί έλεγχοι διαρκούν 18 μήνες. Σε μια τέτοια περίπτωση, η Επιτροπή εκδίδει συμπληρωματική γνώμη.

Επίσης, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εκ των υστέρων ανάλυση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξακολουθήσουν να υποχρεούνται να υποβάλλουν έκθεση σχετικά με την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, μετά την άρση των ελέγχων. Επιπρόσθετα, όταν οι έλεγχοι των συνόρων διατηρούνται πέραν μιας περιόδου έξι μηνών, η εν λόγω έκθεση θα πρέπει να υποβάλλεται μετά από δώδεκα μήνες και, στη συνέχεια, ανά έτος για όσο διάστημα διατηρούνται οι έλεγχοι.

ε) Εφαρμογή μέτρων μετριασμού και ειδικών εγγυήσεων για τις διασυνοριακές περιφέρειες σε περιπτώσεις επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα

Η πρόταση ορίζει επίσης ότι θα πρέπει πάντα να εφαρμόζονται εγγυήσεις για τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων της προσωρινής επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, εάν η επαναφορά αυτή είναι αναπόφευκτη, ειδικότερα για να περιοριστεί ο αντίκτυπος τους στη λειτουργία των διασυνοριακών περιφερειών, στις μεταφορές και, επομένως, στην ενιαία αγορά. Παραδείγματα μέτρων μετριασμού που θα πρέπει να τηρούνται κατά την επαναφορά των ελέγχων στα σύνορα είναι ειδικότερα εκείνα που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές και στις συστάσεις που εκπονήθηκαν το 2020 σε σχέση με την κρίση λόγω της νόσου COVID-19.

στ) Αυξημένη χρήση εναλλακτικών μέτρων για την αντιμετώπιση των απειλών που εντοπίζονται αντί ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα

Η πρόταση αποσκοπεί στην κατοχύρωση υψηλού επιπέδου ασφάλειας εντός του χώρου Σένγκεν με αναλογικό τρόπο. Για τον σκοπό αυτό, η πρόταση διασαφηνίζει τη δυνατότητα των κρατών μελών να χρησιμοποιούν εκτενέστερα άλλους ελέγχους εκτός των ελέγχων των συνόρων στις παραμεθόριες περιοχές. Οι εν λόγω άλλοι έλεγχοι δεν θα πρέπει κατ' ανάγκη να διενεργούνται από τις αστυνομικές αρχές, αλλά θα μπορούσαν να συμμετέχουν οποιεσδήποτε άλλες αρχές που είναι αρμόδιες βάσει του εθνικού δικαίου¹⁸ να ασκούν δημόσιες εξουσίες. Σε κάθε περίπτωση, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να τηρούν τις υφιστάμενες εγγυήσεις που έχει αναπτύξει η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου¹⁹ για την άσκηση των αστυνομικών αρμοδιοτήτων, ειδικότερα με την παροχή του αναγκαίου πλαισίου για την εξουσία που έχει δοθεί στις εν λόγω αρχές να πραγματοποιούν εξακρίβωση στοιχείων ταυτότητας, μεταξύ άλλων για την καθοδήγηση σχετικά με τη διακριτική ευχέρεια που διαθέτουν οι εν λόγω αρχές κατά την πρακτική εφαρμογή της εν λόγω εξουσίας, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι εν λόγω έλεγχοι δεν καθίστανται ισοδύναμοι με τους ελέγχους στα σύνορα. Κατά την παροχή της εν λόγω καθοδήγησης, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι η διακριτική ευχέρεια που επιδεικνύουν οι αρμόδιες αρχές ασκείται με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ειδικότερα της απαγόρευσης των διακρίσεων.

Προκειμένου να δοθούν περαιτέρω μέσα στα κράτη μέλη για τη χρήση εναλλακτικών μέτρων με σκοπό την αντιμετώπιση του προβλήματος των μη επιτρεπόμενων μετακινήσεων αντικανονικών μεταναστών, η πρόταση εισάγει τη δυνατότητα μεταφοράς αντικανονικών μεταναστών, εάν υπάρχει σαφής ένδειξη ότι το πρόσωπο που συλλαμβάνεται στα εσωτερικά σύνορα στο πλαίσιο της διασυνοριακής επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας έχει μόλις αφιχθεί από το εν λόγω άλλο κράτος μέλος (για παράδειγμα, καταχώριση στο Eurodac από άλλο κράτος μέλος ή πρόσφατοι λογαριασμοί που εκδόθηκαν στο άλλο κράτος μέλος). Δεδομένης της πρωτοβουλίας σχετικά με τη διασυνοριακή αστυνομική συνεργασία που προτάθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2021, η νέα αυτή διαδικασία θα πρέπει να ενθαρρύνει τη χρήση κοινών περιπολιών ως εργαλείου που καθιστά δυνατή την εφαρμογή αυτής της απλουστευμένης μεταφοράς προσώπων που συλλαμβάνονται στα εσωτερικά σύνορα. Η πρόταση προβλέπει επίσης την άρση της ρήτρας μη έκδοσης απόφασης επιστροφής (ρήτρα standstill) που εφαρμόζεται επί του παρόντος στις υφιστάμενες διμερείς συμφωνίες και διευθετήσεις μεταξύ των κρατών μελών για το θέμα αυτό, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας για την επιστροφή²⁰, και τον καθορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες αντικανονικοί μετανάστες μπορούν επί του παρόντος να επιστρέφονται, όταν συλλαμβάνονται σε κατάσταση παράνομης παραμονής σε κράτος μέλος. Η πρόταση περιλαμβάνει στοχευμένη τροποποίηση του άρθρου 6 παράγραφος 3 της οδηγίας για την επιστροφή, η οποία θα δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θεσπίσουν αποτελεσματικότερες διμερείς συμφωνίες και διευθετήσεις επανεισδοχής, ικανές να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που σχετίζονται με τις μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις. Σύμφωνα με την τροποποίηση, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να κοινοποιούν τις εν λόγω συμφωνίες και διευθετήσεις στην Επιτροπή. Επίσης, η Επιτροπή είναι έτοιμη να εκπονήσει ένα υπόδειγμα διμερούς συμφωνίας για τις κύριες ρήτρες των εν λόγω συμφωνιών, βάσει επανεξέτασης των υφιστάμενων συμφωνιών, προκειμένου να στηρίξει τα κράτη μέλη στο

¹⁸ Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να έχουν διενεργήσει ελέγχους υγείας στις παραμεθόριες περιοχές, αντί να επαναφέρουν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα.

¹⁹ Βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 2010, Melki και Abdeli, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-188/10 και C-189/10.

²⁰ Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμων διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348 της 24.12.2008, σ. 98).

έργο της δημιουργίας ενός αποδοτικού εργαλείου για τη διαχείριση των μη επιτρεπόμενων μετακινήσεων.

Η πρόταση αίρει επίσης τα εμπόδια για την ευρύτερη χρήση τεχνολογιών παρακολούθησης και επιτήρησης, και διευκρινίζει ότι ο κώδικας συνόρων του Σένγκεν δεν εμποδίζει τη χρήση δεδομένων επιβατών, όπως των καταστάσεων ονομάτων επιβατών ή εκ των προτέρων διαβιβαζόμενων πληροφοριών σχετικά με τους επιβάτες σε συνδέσεις εντός Σένγκεν²¹, στην περίπτωση που αυτό επιτρέπεται από το εφαρμοστέο δίκαιο.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Όπως προαναφέρθηκε, η παρούσα πρωτοβουλία συνάδει με τις δράσεις που ορίζονται στη στρατηγική Σένγκεν.

Η πρόταση, με την ανανέωση των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων από την Επιτροπή όσον αφορά τη λειτουργία του χώρου Σένγκεν, συμβάλλει στις αρχές της διακυβέρνησης Σένγκεν, με στόχο την ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου, της παρακολούθησης και της επιβολής της νομοθεσίας. Ως εκ τούτου, αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της δομής διακυβέρνησης Σένγκεν, όπως ορίζεται στη στρατηγική Σένγκεν της 2ας Ιουνίου 2021. Αυτή η υποχρέωση υποβολής εκθέσεων θα εκπληρώνεται στο μέλλον μέσω της ετήσιας έκθεσης για την κατάσταση του Σένγκεν, η οποία θα περιλαμβάνει επίσης την έκθεση που πρέπει να υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 20 του κανονισμού για τον μηχανισμό αξιολόγησης του Σένγκεν²².

Ο μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν παρέχει ένα μέσο μεταξύ ομοτίμων που υποστηρίζει την οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών και διασφαλίζει την ορθή και αποδοτική εφαρμογή του νομικού πλαισίου του Σένγκεν. Οι ανεπάρκειες και η έλλειψη εφαρμογής σε ένα κράτος μέλος μπορούν να επηρεάσουν όλα τα κράτη μέλη και, συνεπακόλουθα, να θέσουν σε κίνδυνο τον χώρο Σένγκεν. Είναι επομένως αναγκαία η ύπαρξη ενός μηχανισμού κατάλληλου για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος θα διασφαλίζει έναν ισχυρότερο και ανθεκτικό χώρο Σένγκεν. Για να επιτευχθεί αυτό, η Επιτροπή ενέκρινε μεταρρύθμιση του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν στις 2 Ιουνίου 2021²³, η οποία επί του παρόντος αποτελεί αντικείμενο συζητήσεων στο Συμβούλιο.

Η έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν θα πρέπει να συζητείται ετησίως στο φόρουμ Σένγκεν που συνέστησε η Επιτροπή για την προώθηση τακτικού και διαρθρωμένου πολιτικού διαλόγου μεταξύ των παραγόντων που συμμετέχουν στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του χώρου Σένγκεν. Στις συζητήσεις αυτές θα πρέπει να συμμετέχουν οι

²¹ Όπως ανακοινώθηκε στη στρατηγική Σένγκεν της 2ας Ιουνίου [COM(2021) 277], η Επιτροπή προετοιμάζει νομοθετική πρόταση για την επέκταση της χρήσης εκ των προτέρων διαβιβαζόμενων πληροφοριών για τους επιβάτες, ώστε να καλύπτονται και οι πτήσεις εντός του χώρου Σένγκεν. Επί του παρόντος, σε αντίθεση με τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών, οι εκ των προτέρων διαβιβαζόμενες πληροφορίες για τους επιβάτες συλλέγονται συστηματικά μόνο για πτήσεις που εισέρχονται στην Ένωση από τρίτες χώρες.

²² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1053/2013 του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση ενός μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν και την κατάργηση της απόφασης της εκτελεστικής επιτροπής της 16ης Σεπτεμβρίου 1998 σχετικά με τη σύσταση της μόνιμης επιτροπής για την αξιολόγηση και την εφαρμογή της σύμβασης Σένγκεν (ΕΕ L 295 της 6.11.2013, σ. 27).

²³ Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1053/2013 [COM(2021) 278 final της 2.6.2021].

αρμόδιες εθνικές αρχές σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να ενισχυθεί η έμπρακτη συνεργασία και να υπάρξει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών για τη στήριξη της εύρυθμης λειτουργίας του Σένγκεν. Το πρώτο φόρουμ Σένγκεν πραγματοποιήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2020 και το δεύτερο στις 17 Μαΐου 2021, με τη συμμετοχή βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και υπουργών Εσωτερικών Υποθέσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 33 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, η έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν θα απευθύνεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Ως εκ τούτου, με βάση τις συζητήσεις στο φόρουμ Σένγκεν, αυτά τα θεσμικά όργανα θα πρέπει να λάβουν υπόψη τα συμπεράσματα που θα συναχθούν από την έκθεση.

Η πρόταση συμπληρώνει τους κανόνες σχετικά με τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα ως προϋπόθεση για τον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Συμβάλλει στην αποτελεσματική εφαρμογή της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων από την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή. Η πρόταση θα αντικατοπτρίζεται επίσης στον επικείμενο κύκλο πολυετούς στρατηγικής πολιτικής που έχει στόχο να καθορίσει το στρατηγικό πλαίσιο για την καθοδήγηση της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων μέσω της εξάλειψης των κενών στην προστασία των συνόρων, την ασφάλεια, την επιστροφή και τη μετανάστευση, με την παράλληλη διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Όπως ανακοινώθηκε στη στρατηγική Σένγκεν, στις αρχές του 2022 θα εκδοθεί από την Επιτροπή έγγραφο πολιτικής που θα αποτελέσει τη βάση για διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την ευρωπαϊκή ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων.

Η νέα διαδικασία στα εξωτερικά σύνορα που πρέπει να εφαρμόζεται σε περίπτωση λοιμώδους νόσου δυνάμενης να προσλάβει χαρακτήρα επιδημίας, όπως εντοπίζεται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων ή από την Επιτροπή μέσω της Αρχής Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Υγειονομικής Ανάγκης (HERA), αναμένεται να προετοιμάσει καλύτερα την Ένωση για κάθε μελλοντική πανδημία και, ως εκ τούτου, θα εξυπηρετήσει έναν από τους σκοπούς των ελέγχων στα σύνορα, δηλαδή την πρόληψη απειλών για τη δημόσια υγεία²⁴. Θα καλύψει το κενό που θα δημιουργηθεί μόλις παύσει να ισχύει η ισχύουσα σύσταση (ΕΕ) 2020/912 του Συμβουλίου σχετικά με τον προσωρινό περιορισμό των μη αναγκαίων ταξιδιών προς την Ένωση και την πιθανή άρση του εν λόγω περιορισμού²⁵. Υπενθυμίζεται ότι η σύσταση 2020/912 του Συμβουλίου εκδόθηκε στο πλαίσιο της συντονισμένης αντίδρασης στην πανδημία COVID-19²⁶, το οποίο σημαίνει ότι αναμένεται να παύσει να ισχύει έως την έκδοση του παρόντος κανονισμού. Η νέα διαδικασία θα πρέπει να λαμβάνει πλήρως υπόψη τις διαδικασίες που θεσπίζονται με τον μελλοντικό κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας²⁷, κυρίως σε περίπτωση αναγνώρισης κατάστασης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας, και την αναθεωρημένη εντολή του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων.

Όσον αφορά τα μέτρα που έχουν στόχο να στηρίξουν τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να αντιμετωπίσουν την εργαλειοποίηση μεταναστών από τρίτες χώρες, η πρόταση βασίζεται

²⁴ Βλ. αιτιολογική σκέψη 6 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν.

²⁵ Σύσταση (ΕΕ) 2020/912 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2020, σχετικά με τον προσωρινό περιορισμό των μη αναγκαίων ταξιδιών προς την ΕΕ και την πιθανή άρση του εν λόγω περιορισμού.

²⁶ Συμφωνία μεταξύ των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 26 Μαρτίου 2020.

²⁷ COM(2020) 727.

στους ισχύοντες κανόνες σχετικά με την επιτήρηση των συνόρων και τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, όπως ορίζονται στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν.

Η πρόταση ανταποκρίνεται σε ορισμένα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²⁸ και βασίζεται στις συστάσεις της Επιτροπής που εκδόθηκαν το 2017 με σκοπό να ανοίξει ο δρόμος για την άρση των μακράς διάρκειας ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα: τη σύσταση της 12ης Μαΐου 2017 σχετικά με τους αναλογικούς αστυνομικούς ελέγχους και την αστυνομική συνεργασία στον χώρο Σένγκεν, και τη σύσταση της 3ης Οκτωβρίου 2017 για την εφαρμογή των διατάξεων του κώδικα συνόρων του Σένγκεν σχετικά με την προσωρινή επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα εντός του χώρου Σένγκεν.

Η πρόταση αντικαθιστά την πρόταση της Επιτροπής για τροποποίηση του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, όπως εγκρίθηκε από την Επιτροπή το 2017²⁹, η οποία αποσύρεται. Όπως εξηγείται στη στρατηγική Σένγκεν³⁰, παρά τη συμφωνία των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με την ανάγκη αντιμετώπισης του ζητήματος των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, η πρωτοβουλία του 2017 δεν έλαβε επαρκή στήριξη για την επιτυχή συνέχιση των διαπραγματεύσεων από τους συννομοθέτες και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποσυρθεί.

Η παρούσα πρόταση περιλαμβάνει διαδικαστικές εγγυήσεις που είχαν λάβει γενική υποστήριξη στις διαπραγματεύσεις του 2017, όπως την υποχρέωση υποβολής της εκτίμησης κινδύνου μαζί με την κοινοποίηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα σε περίπτωση προβλέψιμων απειλών. Παράλληλα με τις ενισχυμένες εγγυήσεις, η πρόταση απλουστεύει και εξορθολογίζει τις προθεσμίες εντός των οποίων μπορούν να επαναφέρονται ή να παρατείνονται οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να παρατείνουν τους εν λόγω ελέγχους έως διάστημα δύο ετών συνολικά. Πέραν της εν λόγω περιόδου, οι έλεγχοι στα σύνορα μπορούν να παραταθούν κατ' εξαίρεση, αλλά απαιτείται νέα κοινοποίηση από το κράτος μέλος, η οποία να τεκμηριώνει τη διατήρηση της απειλής, με συνεκτίμηση της γνώμης που εκδίδει η Επιτροπή μετά από 18 μήνες. Επίσης, η παρούσα πρόταση προβλέπει την παρέμβαση του Συμβουλίου όταν μια απειλή έχει καταστεί πραγματικά ευρωπαϊκό ζήτημα, το οποίο επηρεάζει την πλειονότητα των κρατών μελών ταυτόχρονα. Ως εκ τούτου, επιτυγχάνει τη σωστή ισορροπία μεταξύ, αφενός, του κυριαρχικού δικαιώματος των κρατών μελών να θεσπίζουν ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και της ανάγκης να λαμβάνεται υπόψη ο μακροχρόνιος χαρακτήρας ορισμένων απειλών και, αφετέρου, της ανάγκης να διασφαλιστεί ότι οι εν λόγω επαναφορές πραγματοποιούνται με συντονισμένο τρόπο με τις κατάλληλες εγγυήσεις.

²⁸ Π.χ. ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με το σύστημα Σένγκεν και τα μέτρα που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια της κρίσης COVID-19 [2020/2801(RSP)], ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 19ης Ιουνίου 2020, σχετικά με την κατάσταση στον χώρο Σένγκεν μετά την πανδημία COVID-19 [2020/2640(RSP)], ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 2020, σχετικά με τη νόσο COVID-19: ο συντονισμός των υγειονομικών αξιολογήσεων και της ταξινόμησης των κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ και οι επιπτώσεις στον χώρο Σένγκεν και την ενιαία αγορά [2020/2780(RSP)], ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, σχετικά με την ετήσια έκθεση για τη λειτουργία του χώρου Σένγκεν [2017/2256(INI)].

²⁹ Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 όσον αφορά τους κανόνες που εφαρμόζονται για την προσωρινή επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα [COM(2017) 571 της 27.9.2017].

³⁰ COM(2021) 277.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η πρόταση τροποποίησης του κώδικα συνόρων του Σένγκεν περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2021³¹.

Η πρόταση δεν θίγει το δικαίωμα **ελεύθερης κυκλοφορίας** των πολιτών της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 20 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ και των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι, δυνάμει συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών της, αφενός, και των εν λόγω τρίτων χωρών, αφετέρου, απολαμβάνουν δικαιωμάτων ελεύθερης κυκλοφορίας ισοδύναμων με τα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης, καθώς και των αντίστοιχων μελών των οικογενειών τους. Αυτό αφορά τόσο τα προτεινόμενα μέτρα στα εξωτερικά σύνορα, όπου το δικαίωμα επιστροφής στην πατρίδα για αυτήν την κατηγορία προσώπων διασφαλίζεται ακόμη και κατά τη διάρκεια περιορισμού των μη αναγκαίων ταξιδιών προς την Ένωση, όσο και στα εσωτερικά σύνορα, όπου ενισχύεται η ανάγκη αξιολόγησης των επιπτώσεων των μέτρων που θεσπίζονται στα εσωτερικά σύνορα στην κυκλοφορία των προσώπων εντός του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Η παρούσα πρόταση δεν θίγει από καμία άποψη τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ βάσει της οδηγίας 2004/38/ΕΚ³².

Η πρόταση συμβάλλει στην ενίσχυση της **ασφάλειας** εντός του χώρου Σένγκεν, αποσαφηνίζοντας τα μέτρα που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη για την κατοχύρωση υψηλού επιπέδου ασφάλειας, παρά την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Η πρόταση αποτελεί συνέχεια της έγκρισης, στις 8 Δεκεμβρίου 2021, δέσμης μέτρων για την αστυνομική συνεργασία, η οποία περιλαμβάνει πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την επιχειρησιακή αστυνομική συνεργασία, πρόταση οδηγίας για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών και πρόταση κανονισμού για την αυτοματοποιημένη ανταλλαγή δεδομένων στο πλαίσιο της αστυνομικής συνεργασίας (Prüm II). Στόχος των προτάσεων αυτών είναι η ενίσχυση των δύο σημαντικότερων πτυχών της αστυνομικής συνεργασίας: της ανταλλαγής πληροφοριών και της επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας. Θα ενισχυθούν έτσι τα εναλλακτικά μέτρα που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη και, ως εκ τούτου, θα περιοριστεί η ανάγκη επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

Η νέα διαδικασία που προτείνεται για τη μεταφορά αντικανονικών μεταναστών που συλλαμβάνονται στα εσωτερικά σύνορα στο πλαίσιο της διασυνοριακής αστυνομικής συνεργασίας και η προτεινόμενη στοχευμένη τροποποίηση του άρθρου 6 παράγραφος 3 της **οδηγίας για την επιστροφή** εξυπηρετούν τον σκοπό της διατήρησης του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Ως εκ τούτου, η πρόταση δεν θίγει την οδηγία για την επιστροφή και δεν επηρεάζει τον διττό χαρακτήρα της, δηλαδή μιας πράξης για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, η οποία υποστηρίζει παράλληλα την ορθή λειτουργία ενός χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των εν λόγω προσώπων, υπερिσχύει ο στόχος της αποτελεσματικής απομάκρυνσης αντικανονικών μεταναστών από τον χώρο Σένγκεν σε τρίτη χώρα, και τα

³¹ COM(2020) 690 final, Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2021, Μια Ένωση δύναμης σε έναν εύθραυστο κόσμο, σ. 6, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar%3A91ce5c0f-12b6-11eb-9a54-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF.

³² Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ L 158 της 30.4.2004, σ. 77).

κράτη μέλη θα πρέπει πάντα να επιδιώκουν την επιστροφή των εν λόγω αντικανονικών μεταναστών σε τρίτη χώρα, αντί να μεταφέρουν τα σχετικά πρόσωπα σε άλλο κράτος μέλος. Επίσης, η νέα παρέκκλιση θα επιτρέπει την επιστροφή των μεταναστών μόνο στο κράτος μέλος από το οποίο διαπιστώθηκε ότι διήλθαν αντικανονικά τα σύνορα. Κάθε περαιτέρω επιστροφή σε άλλα κράτη μέλη θα εξακολουθήσει να διέπεται από υφιστάμενες και μελλοντικές διμερείς συμφωνίες και διευθετήσεις μεταξύ των κρατών μελών.

Η πρόταση σέβεται πλήρως το **κεκτημένο στον τομέα του ασύλου**, τόσο όταν προτείνει μέτρα στα εξωτερικά σύνορα σχετικά με την εργαλειοποίηση μεταναστών όσο και όταν προτείνει νέα διαδικασία για την αντιμετώπιση των μη επιτρεπόμενων μετακινήσεων αντικανονικών μεταναστών. Κατά την επιδίωξη των στόχων της νέας αυτής διαδικασίας, τα κράτη μέλη θα μπορούν να βασίζονται στην πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού **Eurodac**, καθώς και στην πρόταση για τον έλεγχο διαλογής, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ειδικών εγγυήσεων που προβλέπονται στις εν λόγω πράξεις.

Η πρόταση λαμβάνει υπόψη την πολιτική μεταφορών της ΕΕ και ειδικότερα τις πράσινες λωρίδες μεταφορών που θεσπίστηκαν για τη διατήρηση των αλυσίδων εφοδιασμού και τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των εργαζομένων στον τομέα των μεταφορών κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Το επικείμενο σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης για τις μεταφορές θα παρέχει περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τον χειρισμό καταστάσεων κρίσης στον τομέα των μεταφορών.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχεία β) και ε) και στο άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ.

Η πρόταση τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν), και ειδικότερα τον τίτλο II σχετικά με τους κανόνες που εφαρμόζονται στα εξωτερικά σύνορα και τον τίτλο III σχετικά με τους κανόνες που εφαρμόζονται στα εσωτερικά σύνορα.

Η πρόταση τροποποιεί επίσης την οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (οδηγία για την επιστροφή), όσον αφορά τις παρεκκλίσεις από την υποχρέωση έκδοσης απόφασης επιστροφής για υπήκοο τρίτης χώρας.

• Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

Η δράση στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης εμπίπτει σε τομέα συντρέχουσας αρμοδιότητας της ΕΕ και των κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ. Επομένως, η αρχή της επικουρικότητας εφαρμόζεται δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, βάσει του οποίου η Ένωση παρεμβαίνει μόνο εφόσον και κατά τον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης.

Οι στόχοι της παρούσας πρότασης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη

μεμονωμένα και μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αφορούν ελέγχους προσώπων στα εξωτερικά σύνορα, οι οποίοι αποτελούν προϋπόθεση για τον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Επίσης, η ακεραιότητα του χώρου Σένγκεν και η ανάγκη να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι για την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας απαιτούν συνεκτική προσέγγιση σε ολόκληρο τον χώρο Σένγκεν όσον αφορά τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης στα εξωτερικά σύνορα, συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών των μη αναγκαίων ταξιδιών προς την ΕΕ και της αντίδρασης στην εργαλειοποίηση μεταναστών από τις αρχές τρίτων χωρών.

Η απουσία ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα διασφαλίζεται από τη Συνθήκη στο άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο ε) της ΣΛΕΕ. Παρόλο που τα κράτη μέλη διατηρούν το δικαίωμα να λαμβάνουν μέτρα για την αντιμετώπιση ζητημάτων εσωτερικής ασφάλειας και δημόσιας τάξης και, ως εκ τούτου, να ασκούν το δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 72 της ΣΛΕΕ, ακόμη και αν αυτό συνεπάγεται την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, οι κανόνες για την εν λόγω προσωρινή επαναφορά έχουν καθοριστεί στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι εφαρμόζονται μόνο υπό αυστηρές προϋποθέσεις. Ως εκ τούτου, απαιτείται νομοθεσία της ΕΕ για οποιεσδήποτε αλλαγές σχετικά με τις εν λόγω προϋποθέσεις για την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

Ο στόχος της θέσπισης σχεδιασμού αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης για τον χώρο Σένγκεν, συμπεριλαμβανομένων ειδικών μέτρων στα εσωτερικά σύνορα για την αντιμετώπιση απειλής που πλήττει την πλειονότητα των κρατών μελών ταυτόχρονα και για τον μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων των ελέγχων των συνόρων, όταν αυτοί έχουν καταστεί αναπόφευκτοι, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη όταν αυτά δρουν μεμονωμένα και μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης.

Ως εκ τούτου, η Ένωση δύναται να θεσπίσει τα προτεινόμενα μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας.

- **Αναλογικότητα**

Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας που ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 4 της ΣΕΕ, απαιτείται αναλογικότητα μεταξύ της φύσης και της έντασης ενός δεδομένου μέτρου και του προβλήματος που έχει διαπιστωθεί. Όλα τα προβλήματα που εξετάζονται στην παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία απαιτούν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, νομοθετική δράση σε επίπεδο ΕΕ η οποία παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά αυτά τα προβλήματα.

Τα προτεινόμενα μέτρα που πρέπει να εφαρμοστούν στα εξωτερικά σύνορα για την αντιμετώπιση απειλής κατά της δημόσιας υγείας αντλούν έμπνευση από το ισχύον πλαίσιο, όπως ορίζεται στη σύσταση (ΕΕ) 2020/912 του Συμβουλίου. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αναλογικότητά τους, η προτεινόμενη διαδικασία καθορίζει το πλαίσιο που επιτρέπει τον καθορισμό, όπου απαιτείται, των όρων υπό τους οποίους θα μπορούσαν να θεσπιστούν περιορισμοί, το πεδίο εφαρμογής και τις εγγυήσεις τους, ειδικότερα όσον αφορά τους πολίτες της ΕΕ και άλλα πρόσωπα που επωφελούνται από την ελευθερία κυκλοφορίας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και/ή τους υπηκόους τρίτων χωρών που επιτελούν ουσιώδη καθήκοντα.

Τα προτεινόμενα μέτρα που αφορούν την εργαλειοποίηση μεταναστών συμπληρώνουν τις υφιστάμενες διατάξεις σχετικά με τους ελέγχους στα συνοριακά σημεία διέλευσης και την επιτήρηση των συνόρων. Λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις αρμοδιότητες των κρατών μελών όσον αφορά τη διαχείριση των συνόρων. Αντικατοπτρίζουν επίσης πλήρως τις αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής όσον αφορά τη στήριξη

των κρατών μελών για την εκπλήρωση της υποχρέωσής τους να προστατεύουν τα εξωτερικά σύνορα.

Οι τροποποιήσεις που αφορούν τα εσωτερικά σύνορα βελτιώνουν την ισορροπία μεταξύ των ελέγχων που μπορούν να διενεργούνται στις παραμεθόριες περιοχές στο πλαίσιο της άσκησης δημόσιων αρμοδιοτήτων και της επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις διασαφηνίζουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να διενεργούν ελέγχους στις παραμεθόριες περιοχές χωρίς να υπάρχει κίνδυνος σύγκυσης με τον έλεγχο των συνόρων. Προτείνουν μια νέα διαδικασία που θα εφαρμόζεται στην περίπτωση αντικανονικών μεταναστών που συλλαμβάνονται στις περιοχές των εσωτερικών συνόρων για την αντιμετώπιση των μη επιτρεπόμενων μετακινήσεων χωρίς να χρειάζεται προσφυγή σε ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Η εν λόγω διαδικασία θα συμπληρώσει το υφιστάμενο πλαίσιο που καθιστά δυνατή την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Η δυνατότητα εφαρμογής της νέας διαδικασίας περιορίζεται σε συλλήψεις στα εσωτερικά σύνορα, όταν συλλαμβάνονται αντικανονικοί μετανάστες στο πλαίσιο της διασυννοριακής επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας, ειδικότερα κατά τη διάρκεια κοινών περιπολιών, δεδομένου ότι οι κοινές περιπολίες θα διασφαλίζουν ότι και τα δύο εμπλεκόμενα κράτη μέλη έχουν το ίδιο επίπεδο πληροφόρησης όσον αφορά τη σύλληψη του αντικανονικού μετανάστη. Με πλήρη σεβασμό των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, η πρόταση παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να καθορίζουν τη διμερή συνεργασία τους σε θέματα που αφορούν τις μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις, με παράλληλο σεβασμό των στόχων της πολιτικής της ΕΕ για την επιστροφή, όπως ορίζονται στην οδηγία για την επιστροφή. Η πρόταση καταργεί τη ρήτρα μη έκδοσης απόφασης επιστροφής (standstill) στην περίπτωση υφιστάμενων διμερών συμφωνιών ή διευθετήσεων κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 3 της οδηγίας για την επιστροφή, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στα κράτη μέλη να επικαιροποιήσουν το περιεχόμενο αυτών. Τα κράτη μέλη διατηρούν πλήρη ελευθερία ως προς το θέμα αυτό, αλλά θα πρέπει να κοινοποιούν στην Επιτροπή οποιεσδήποτε τέτοιες νέες ή τροποποιημένες συμφωνίες και διευθετήσεις. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να συνδράμει τα κράτη μέλη με την ανάπτυξη υποδείγματος διμερούς συμφωνίας με βάση τις ρήτρες που θεωρούνται βέλτιστες πρακτικές για την αντιμετώπιση των μη επιτρεπόμενων μετακινήσεων επί του παρόντος, το οποίο θα προσαρτηθεί στο εγχειρίδιο περί επιστροφής.

Η πρόταση αναγνωρίζει πλήρως το κυριαρχικό δικαίωμα των κρατών μελών να επαναφέρουν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, ειδικότερα όταν απαιτείται επείγουσα αντίδραση, μεταξύ άλλων σε περίπτωση απειλής που θέτει σε κίνδυνο τη συνολική λειτουργία του χώρου Σένγκεν και, ως εκ τούτου, απαιτεί ευρωπαϊκή απάντηση. Τέλος, ενισχύει τις εγγυήσεις κατά των παρατάσεων, βάσει διακριτικής ευχέρειας, των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα για λόγους απλής διατήρησης μιας απειλής, αυξάνοντας τις απαιτήσεις κοινοποίησης με την πάροδο του χρόνου, ειδικότερα όσον αφορά την καταλληλότητα εναλλακτικών μέτρων.

Η πρόταση διατηρεί την προσέγγιση σύμφωνα με την οποία οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα μπορούν να διενεργούνται μόνο για όσο διάστημα είναι αναγκαίο, δηλαδή θα πρέπει να αίρονται μόλις υπάρχουν άλλα διαθέσιμα μέτρα για την αντιμετώπιση της διαπιστωθείσας απειλής. Κατά συνέπεια, η ευθύνη για την τήρηση των υφιστάμενων προθεσμιών επιμερίζεται μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν περιγραφή των απειλών που έχουν εντοπιστεί και δικαιολογούν την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, υποβάλλοντας επίσης εκτίμηση κινδύνου σε περίπτωση παράτασης των ελέγχων στα σύνορα για την αντιμετώπιση προβλέψιμης απειλής. Θα πρέπει επίσης να αξιολογούν κατά περίπτωση αν η απειλή που παραμένει εξακολουθεί να είναι η ίδια απειλή που δικαιολογεί την παράταση των ελέγχων στα σύνορα ή αν πρόκειται

για νέα απειλή, για την οποία θα πρέπει να αποσταλεί νέα κοινοποίηση. Τόσο στην περίπτωση της επαναφοράς όσο και στην περίπτωση μεταγενέστερων παρατάσεων των ελέγχων στα σύνορα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να παρέχουν ανάλυση η οποία αποδεικνύει την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα των εν λόγω ελέγχων, και ειδικότερα τον τρόπο με τον οποίο οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα είναι κατάλληλοι για την αντιμετώπιση της απειλής, καθώς και τον αντίκτυπό τους στην κυκλοφορία των προσώπων στον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και στη λειτουργία των διασυνοριακών περιφερειών. Σε περίπτωση παράτασης που αφορά προβλέψιμες απειλές, το κράτος μέλος θα πρέπει να αποδείξει την ανάγκη διατήρησης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, αξιολογώντας αν οι στόχοι που επιδιώκονται με την εν λόγω παράταση θα μπορούσαν να επιτευχθούν με εναλλακτικά μέτρα. Επίσης, οι παρατάσεις που αφορούν προβλέψιμες απειλές που υπερβαίνουν τους έξι μήνες θα πρέπει να περιλαμβάνουν και εκτίμηση κινδύνου. Η Επιτροπή και κάθε κράτος μέλος μπορούν να εκφράσουν, μέσω γνώμης σχετικά με την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα, τις ανησυχίες τους όσον αφορά τη χρήση ελέγχων στα σύνορα. Σε περίπτωση ελέγχων στα σύνορα που υπερβαίνουν τους 18 μήνες, η εν λόγω γνώμη της Επιτροπής θα πρέπει να είναι υποχρεωτική. Η επαναφορά των ελέγχων στα σύνορα μπορεί να συζητηθεί στο πλαίσιο διαβουλεύσεων που διεξάγει η Επιτροπή με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους, προκειμένου να διασαφηνιστεί η συνάφεια της σκοπούμενης επαναφοράς των ελέγχων στα σύνορα, η καταλληλότητα εναλλακτικών μέτρων, καθώς και η αμοιβαία συνεργασία όσον αφορά τους ελέγχους στα σύνορα και τα μέτρα μετριασμού. Όπως συμβαίνει επί του παρόντος, η εν λόγω διαβούλευση θα εξακολουθήσει να είναι υποχρεωτική σε περίπτωση που έχει εκδοθεί γνώμη από την Επιτροπή ή από κράτος μέλος. Τέλος, στην περίπτωση απειλών με ευρωπαϊκή διάσταση, η Επιτροπή και το Συμβούλιο αναλαμβάνουν την ευθύνη να διατηρούνται οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα μόνο για όσο διάστημα είναι αναγκαίο, χωρίς να καθορίζονται απόλυτες προθεσμίες.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Η πρόταση αφορά την τροποποίηση κανονισμού και την συνακόλουθη τροποποίηση της οδηγίας για την επιστροφή. Δεδομένου ότι τα κύρια στοιχεία της πρότασης αφορούν τις υφιστάμενες διατάξεις του τίτλου II του κώδικα συνόρων του Σένγκεν σχετικά με τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα και του τίτλου III σχετικά με την προσωρινή επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα του εν λόγω κανονισμού, δεν θα ήταν σκόπιμη άλλη πράξη εκτός από κανονισμό.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Άνευ αντικειμένου.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Όπως περιγράφεται στο παράρτημα 2 της εκτίμησης επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα πρόταση, μεταξύ του Νοεμβρίου του 2020 και του Φεβρουαρίου του 2021 πραγματοποιήθηκε **διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη**, στην οποία περιλαμβάνονταν, κατά κύριο λόγο, στοχευμένα ενδιαφερόμενα μέρη μέσω του φόρουμ Σένγκεν και θεματικά εργαστήρια καταναμημένα ανάλογα με το θέμα και τα συμμετέχοντα ενδιαφερόμενα μέρη. Στη διαβούλευση συμμετείχαν κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μεταφορείς και ΜΚΟ.

Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε **δημόσια διαβούλευση**. Ξεκίνησε στις 19 Ιανουαρίου 2021, με προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων την 16η Μαρτίου 2021.

Η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης την **αρχική εκτίμηση επιπτώσεων** στον ιστότοπό της³³ για τέσσερις εβδομάδες και έλαβε παρατηρήσεις από τη Γαλλία, την Κροατία, την Ουκρανία και έναν ανώνυμο αποστολέα.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Η πρόταση βασίζεται στα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν στη μελέτη της ΓΔ REGIO με τίτλο «*The effects of COVID-19 induced border closures on cross-border regions - An empirical report covering the period March to June 2020*»³⁴ (Οι επιπτώσεις του κλεισίματος των συνόρων λόγω COVID-19 στις διασυνοριακές περιοχές — Εμπειρική έκθεση που καλύπτει την περίοδο από τον Μάρτιο έως τον Ιούνιο του 2020) και στη δημοσίευση «*20 case studies covering the period March to June 2020*»³⁵ (20 περιπτώσιολογικές μελέτες που καλύπτουν την περίοδο από τον Μάρτιο έως τον Ιούνιο του 2020).

Η Επιτροπή βασίστηκε επίσης στις μελέτες σχετικά με το κόστος της επαναφοράς των ελέγχων των συνόρων εντός του χώρου Σένγκεν, τις οποίες εκπόνησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο³⁶, στις κοινοποιήσεις των κρατών μελών σχετικά με την προσωρινή επαναφορά των συνοριακών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και στις αντιδράσεις του κοινού που εκδηλώθηκαν στην αλληλογραφία που εστάλη στην Επιτροπή.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η Επιτροπή, σύμφωνα με την πολιτική της για τη «βελτίωση της νομοθεσίας», διενήργησε εκτίμηση επιπτώσεων³⁷. Η εκτίμηση επιπτώσεων αξιολόγησε τρεις επιλογές πολιτικής:

Επιλογή 1 — Ήπιο δίκαιο. Η επιλογή αυτή εξέτασε μέτρα ήπιου δικαίου με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την κρίση λόγω COVID-19 και άλλα για την ενθάρρυνση της χρήσης εναλλακτικών μέτρων αντί των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Ως εκ τούτου, ακολούθησε την προηγούμενη προσέγγιση που ακολούθησε η Επιτροπή στην ανακοίνωση

³³ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12827-%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%89%CF%81%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CE%B9-%CE%B5%CE%BB%CE%B5%CE%B3%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CF%83%CF%84%CE%B1-%CE%B5%CF%83%CF%89%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%B1-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%BF%CF%81%CE%B1-%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CF%89%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%BF%CF%81%CF%89%CE%BD-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%A3%CE%B5%CE%BD%CE%B3%CE%BA%CE%B5%CE%BD_e1

³⁴ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/46250564-669a-11eb-aeb5-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

³⁵ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bf14de68-6698-11eb-aeb5-01aa75ed71a1/language-en>

³⁶ Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών Θεματικό Τμήμα Α: Οικονομική και Επιστημονική Πολιτική, Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Κοινοβουλευτικής Έρευνας, Μονάδα Ευρωπαϊκής Προστιθέμενης Αξίας, PE 578.974 – Μάιος 2016: «Cost of non-Schengen: the impact of border controls within Schengen on the Single Market» (Το κόστος της επαναφοράς των ελέγχων των συνόρων εντός του χώρου Σένγκεν: ο αντίκτυπος των ελέγχων των συνόρων εντός του Σένγκεν στην ενιαία αγορά), η οποία ζητήθηκε από την Επιτροπή Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578974/IPOL_STU\(2016\)578974_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578974/IPOL_STU(2016)578974_EN.pdf)

³⁷ Βλ. το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

του 2016 με τίτλο «Αποκατάσταση του χώρου Σένγκεν — Χάρτης πορείας»³⁸ και στη σύσταση σχετικά με τους αναλογικούς αστυνομικούς ελέγχους και την αστυνομική συνεργασία στον χώρο Σένγκεν³⁹. Στο πλαίσιο αυτής της επιλογής, εξετάστηκαν επίσης μέτρα ήπιου δικαίου για τον καλύτερο συντονισμό των μέτρων στα εξωτερικά σύνορα σε καταστάσεις κρίσης.

Οι ειδικοί στόχοι αναμενόταν να επιτευχθούν μέσω ανακοίνωσης για το μέλλον του Σένγκεν (η λεγόμενη *στρατηγική Σένγκεν*) και, ενδεχομένως, μέσω επικαιροποιήσεων των σχετικών συστάσεων (ειδικότερα της σύστασης του 2017 σχετικά με τους αναλογικούς αστυνομικούς ελέγχους).

Επιλογή 2 — Μικτή επιλογή (στοχευμένη τροποποίηση του κώδικα συνόρων του Σένγκεν σε συνδυασμό με στοιχεία ήπιου δικαίου). Η επιλογή αυτή αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση της κριτικής που άσκησαν οι πολίτες, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και κράτη μέλη, όσον αφορά τους τρέχοντες μακροχρόνιους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Θα ανταποκρινόταν επίσης στα αιτήματα της ακαδημαϊκής κοινότητας. Η επιλογή αυτή αναμενόταν να καταστήσει δυνατή τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων στον χώρο Σένγκεν χωρίς περιττά εμπόδια, χάρη στον περιορισμό των περιπτώσεων επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Όσον αφορά τα μέτρα στα εξωτερικά σύνορα, η επιλογή αυτή πρότεινε, λαμβανομένων υπόψη των κατευθυντήριων γραμμών και των συστάσεων που εκδόθηκαν για την αντιμετώπιση της νόσου COVID-19, να αναπτυχθούν «μέτρα μετριασμού» τα οποία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κάθε φορά που είναι αναπόφευκτη η επαναφορά των συνοριακών ελέγχων. Επίσης, η επιλογή αυτή συνεπαγόταν τη θέσπιση σαφούς νομικής βάσης για την επιβολή και την άρση «απαγόρευσης εισόδου» στην ΕΕ σε περίπτωση απειλής κατά της δημόσιας υγείας, προκειμένου να διασφαλιστεί μια ενιαία προσέγγιση στα εξωτερικά σύνορα σε περίπτωση απειλής για τη δημόσια υγεία. Η παρούσα πρόταση ενσωματώνει τις ιδέες που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο αυτής της επιλογής.

Επιλογή 3 — Μικτή επιλογή 2 (πιο θεμελιώδης αλλαγή του κώδικα συνόρων του Σένγκεν σε συνδυασμό με στοιχεία ήπιου δικαίου). Σύμφωνα με αυτή την επιλογή, ο χώρος Σένγκεν χωρίς σύνορα θεωρείται ενιαίος χώρος που δεν πρέπει να κατακερματίζεται με αποφάσεις μεμονωμένων κρατών μελών. Στο πλαίσιο αυτό, πρότεινε να αντιμετωπιστούν αποκλειστικά σε επίπεδο ΕΕ οι προκλήσεις που εντοπίστηκαν, προβλέποντας ότι κάθε απόφαση για την επαναφορά ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα θα πρέπει να εγκρίνεται προηγουμένως από ένα από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ ή καταργώντας πλήρως τη δυνατότητα επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

Όσον αφορά την εφαρμογή μέτρων στα εξωτερικά σύνορα σε περίπτωση απειλών κατά της δημόσιας υγείας, τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα δεν διαφέρουν από την επιλογή 2 (νέοι περιορισμοί των μη αναγκαίων ταξιδιών προς την ΕΕ που ισχύουν σε περίπτωση απειλής κατά της δημόσιας υγείας).

³⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο, «Αποκατάσταση του χώρου Σένγκεν — Χάρτης πορείας» [COM(2016) 120 final της 4.3.2016].

³⁹ Σύσταση (ΕΕ) 2017/820 της Επιτροπής, της 12ης Μαΐου 2017, σχετικά με τους αναλογικούς αστυνομικούς ελέγχους και την αστυνομική συνεργασία στον χώρο Σένγκεν [C(2017) 3349] (ΕΕ L 122 της 13.5.2017, σ. 79).

Αποτέλεσμα της εκτίμησης επιπτώσεων: Με βάση τα πορίσματα της έκθεσης εκτίμησης επιπτώσεων, η επιλογή 2 (μικτή προσέγγιση) θεωρείται η προτιμώμενη επιλογή. Το αποτέλεσμα αυτό αντικατοπτρίζει την καλύτερη σωρευτική βαθμολογία αυτής της επιλογής όσον αφορά την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και την αναλογικότητα. Η επιλογή αντλεί διδάγματα από το παρελθόν και, ταυτόχρονα, είναι επαρκώς φιλόδοξη. Σέβεται τις απόψεις των κρατών μελών σχετικά με τον ρόλο των συνοριακών ελέγχων στην αντιμετώπιση σοβαρών απειλών, ενώ ταυτόχρονα σέβεται και τις θεμιτές προσδοκίες των πολιτών της ΕΕ και άλλων προσώπων που επωφελούνται από την απουσία ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα όσον αφορά τη διατήρηση του χώρου Σένγκεν, ο οποίος διευκολύνει την κυκλοφορία προσώπων και αγαθών λόγω της απουσίας ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

Όσον αφορά τις οικονομικές επιπτώσεις, κυρίως ο νέος μηχανισμός σχεδιασμού αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, ο οποίος μεταφέρει την αντίδραση σε καταστάσεις κρίσης που επηρεάζουν αρκετά ή όλα τα κράτη μέλη στο επίπεδο της ΕΕ και ενισχύει τη χρήση εναλλακτικών μέτρων, καθώς και μέτρων μετριασμού, κατά περίπτωση, είναι πιθανό να διευκολύνει την άσκηση της κυκλοφορίας και/ή να περιορίσει τις αρνητικές επιπτώσεις των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα στην ενιαία αγορά. Ως εκ τούτου, η επιλογή αυτή μπορεί να είναι καθοριστικής σημασίας για τον περιορισμό των αρνητικών οικονομικών επιπτώσεων των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και, επομένως, τα οικονομικά οφέλη αυτής της επιλογής θα μπορούσαν να είναι σημαντικά. Επίσης, η δυνατότητα θέσπισης, σε επίπεδο ΕΕ, περιορισμού των μετακινήσεων στα εξωτερικά σύνορα για μη αναγκαία ταξίδια σε περίπτωση απειλής για τη δημόσια υγεία θα μπορούσε να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου αυτού, εξαλείφοντας έναν πιθανό λόγο για την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

Η επιλογή αυτή συνεπάγεται επίσης θετικές κοινωνικές επιπτώσεις, χάρη στον σχεδιασμό αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης για τον χώρο Σένγκεν και στην ενίσχυση της έννοιας του «μέτρου έσχατης ανάγκης», που αναμένεται να περιορίσουν τη χρήση ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

Καμία μετρήσιμη περιβαλλοντική επίπτωση δεν συνδέεται με την προτιμώμενη επιλογή.

Από την άλλη πλευρά, η επιλογή αυτή μπορεί να έχει, σε σχετικούς όρους, τον μεγαλύτερο άμεσο αντίκτυπο στη διοίκηση. Αυτό οφείλεται στη διατήρηση της δυνατότητας προσωρινής επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και στην προσθήκη νέων υποχρεώσεων, όπως της διενέργειας εκτίμησης κινδύνου, της τυποποιημένης κοινοποίησης σχετικά με την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και της υποχρέωσης τακτικής υποβολής σχετικών εκθέσεων. Ωστόσο, δεδομένου ότι τα μέτρα που προτείνονται στην επιλογή αυτή αναμένεται να επιτύχουν συνολική μείωση της χρήσης των συνοριακών ελέγχων, ο πρόσθετος διοικητικός φόρτος αναμένεται να είναι περιορισμένος.

Δεν πραγματοποιήθηκε ειδική ανάλυση σχετικά με τα προτεινόμενα μέτρα για την καταπολέμηση της εργαλειοποίησης μεταναστών, δεδομένου ότι η πρόταση, στο πλαίσιο αυτό, αποσκοπεί στην αποσαφήνιση των εφαρμοστέων κανόνων.

Στις 19 Απριλίου 2021 η Επιτροπή υπέβαλε την εκτίμηση επιπτώσεων στην επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου. Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου διατύπωσε θετική γνώμη με παρατηρήσεις. Οι παρατηρήσεις αυτές αφορούσαν i) την έλλειψη επαρκών αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες των υφιστάμενων βασικών μέτρων του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, ii) την ασάφεια της περιγραφής των επιλογών πολιτικής και της επιλογής εφαρμογής, και iii) την ανεπαρκή ανάπτυξη της ανάλυσης των επιπτώσεων.

Για να ανταποκριθεί σε αυτές τις παρατηρήσεις, η Επιτροπή διεύρυνε περαιτέρω τα ποσοτικά δεδομένα και τις πληροφορίες σχετικά με τις απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών σε ολόκληρη την έκθεση, προκειμένου να ενισχύσει τα ποιοτικά επιχειρήματα που προβλήθηκαν σχετικά με τα οφέλη της άρσης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Προσδιόρισε σαφέστερα τις αδυναμίες της διαδικασίας από τη σκοπιά του Σένγκεν το 2020, εστιάζοντας τις ολοκληρωμένες ρυθμίσεις της ΕΕ για την πολιτική αντιμετώπιση κρίσεων (IPCR) πρώτα στις πτυχές της υγείας και, έπειτα, σε άλλες πτυχές, όπως στον έλεγχο των συνόρων, υπογράμμισε ότι, μολονότι οι συνοριακοί έλεγχοι μπορούν να αποτελέσουν αποδοτικό εργαλείο, η σταδιακή κατάργησή τους δημιουργεί σημαντικά προβλήματα και κατέδειξε λεπτομερέστερα ότι τα εναλλακτικά μέτρα είναι λιγότερο δαπανηρά από τους ελέγχους στα σύνορα, ενώ συχνά επιτυγχάνουν το ίδιο αποτέλεσμα. Επίσης, η Επιτροπή βελτίωσε τις διάφορες προβλεπόμενες επιλογές. Τέλος, συμπεριλήφθηκαν πρόσθετες εμπειριστατωμένες πληροφορίες σχετικά με τον στόχο της προηγούμενης πρότασης του 2017, τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τις σχετικές διαπραγματεύσεις και τη νέα προοπτική που δημιούργησε η κρίση της νόσου COVID-19. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αντικατοπτρίζονται οι συστάσεις της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου στην έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι σημείο 3 της εκτίμησης επιπτώσεων.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Σύμφωνα με το πρόγραμμα της Επιτροπής για τη βελτίωση της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT), όλες οι πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην αλλαγή υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΕ θα πρέπει να επιδιώκουν την απλούστευση και την επίτευξη των δεδηλωμένων στόχων πολιτικής με πιο αποδοτικό τρόπο (δηλαδή, τη μείωση του περιττού κανονιστικού κόστους).

Από την ανάλυση των επιπτώσεων προκύπτει ότι η προτιμώμενη επιλογή αναμένεται να συμβάλει στη βελτιστοποίηση της κατανομής των πόρων σε περίπτωση κρίσης και στον περιορισμό του κόστους της επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η νέα υποχρέωση σχετικά με την εκτίμηση κινδύνου, το νέο υπόδειγμα για τις κοινοποιήσεις της επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και οι υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων, καθώς και τα νέα καθήκοντα που σχετίζονται με τη χρήση εναλλακτικών μέτρων, ενδέχεται να οδηγήσουν σε μια κατάσταση στην οποία ο συνολικός φόρτος για τα κράτη μέλη δεν θα μειωθεί και σε ορισμένες περιπτώσεις, μάλιστα, θα αυξηθεί.

Θα προκύψουν πρόσθετες υποχρεώσεις για τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Αυτές θα αφορούν τη δημιουργία ικανότητας λήψης τεκμηριωμένων αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με την εφαρμογή περιορισμών των μη αναγκαίων ταξιδιών προς την ΕΕ στα εξωτερικά σύνορα, αλλά και την εφαρμογή του σχεδιασμού αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, όταν είναι αναγκαίο. Δεν αναμένεται σημαντικός αντίκτυπος στα όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ, μολονότι η εργαλειοποίηση της αντικανονικής μετανάστευσης θα μπορούσε να επιφέρει τη μεγαλύτερη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, εντός των ορίων του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896 για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή⁴⁰, προκειμένου να βοηθηθούν τα κράτη μέλη στην αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης.

⁴⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2019, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 και (ΕΕ) 2016/1624 (ΕΕ L 295 της 14.11.2019, σ. 1).

Συνολικά, αυτά τα πρόσθετα καθήκοντα αναμένεται να επιφέρουν περιορισμένο πρόσθετο κόστος σε σύγκριση με τον σημαντικό θετικό αντίκτυπο στη διαχείριση καταστάσεων κρίσης που θέτουν σε κίνδυνο τη συνολική λειτουργία του χώρου Σένγκεν.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η προτεινόμενη τροποποίηση συνάδει με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που καθορίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικότερα την ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής (άρθρο 45), καθώς και το δικαίωμα ασύλου (άρθρο 18) και την αρχή της μη επαναπροώθησης (άρθρο 19). Οι εγγυήσεις του άρθρου 3, του άρθρου 4 και του άρθρου 7 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν εξακολουθούν να ισχύουν, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της εργαλειοποίησης μεταναστών από τρίτες χώρες. Επίσης, όσον αφορά τα μέτρα που προτείνονται για την αντιμετώπιση της εργαλειοποίησης μεταναστών, η Επιτροπή θεωρεί αναγκαίο τα κράτη μέλη να σέβονται την ελευθερία της έκφρασης, την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Τα προτεινόμενα μέτρα αποσκοπούν στην αντιμετώπιση προβλημάτων που έχουν επί του παρόντος αντίκτυπο στα ακόλουθα δικαιώματα: i) στο δικαίωμα στην οικογενειακή ζωή των προσώπων που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ, ii) στο δικαίωμα στην εργασία, στην άσκηση του δικαιώματος εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, iii) στο δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στην επικράτεια των κρατών μελών και iv) στο δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Παρόλο που οι περιορισμοί για τα μη αναγκαία ταξίδια προς την ΕΕ αναπόφευκτα θα επηρεάζουν πάντα ορισμένα από τα ανωτέρω δικαιώματα, τα προτεινόμενα μέτρα δεν θα αυξήσουν τις επιπτώσεις αυτές, καθώς αντικατοπτρίζουν όσα ισχύουν επί του παρόντος με βάση τη σύσταση 2020/912 του Συμβουλίου και, ως εκ τούτου, θεωρούνται αναγκαία και αναλογικά ενόψει απειλής κατά της δημόσιας υγείας.

Οι τρέχοντες μακράς διάρκειας έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα και η διακριτική ευχέρεια στη χρήση των ελέγχων στα σύνορα ως προληπτικού μέτρου, κυρίως στην αρχή της πανδημίας COVID-19, είχαν σημαντικό αντίκτυπο στα θεμελιώδη δικαιώματα που αναφέρονται ανωτέρω. Τα προτεινόμενα μέτρα σχετικά με τα εσωτερικά σύνορα μπορούν μόνο να μειώσουν αυτόν τον αντίκτυπο.

Όσον αφορά τη χρήση εναλλακτικών μέτρων που προωθούνται στην πρόταση, εφαρμόζονται πλήρως οι εγγυήσεις που απορρέουν από τις ισχύουσες υποχρεώσεις καταπολέμησης των διακρίσεων βάσει του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, όπως αντικατοπτρίζεται επίσης ρητά στο άρθρο 4 και στο άρθρο 7 παράγραφος 2 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, ώστε να αποτρέπεται η κατάρτιση προφίλ με βάση τα φυλετικά χαρακτηριστικά⁴¹ ή άλλες παράνομες

⁴¹ Η «κατάρτιση προφίλ με βάση τα φυλετικά χαρακτηριστικά» μπορεί να εκληφθεί ως «η κατηγοριοποίηση φυσικών προσώπων ανάλογα με τα προσωπικά χαρακτηριστικά τους». Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί να είναι «αμετάβλητα» (όπως η ηλικία ή το ύψος) ή «μεταβλητά» (όπως η ενδυμασία, οι συνήθειες, οι προτιμήσεις και άλλα στοιχεία της συμπεριφοράς). Η κατάρτιση προφίλ περιλαμβάνει εξόρυξη δεδομένων στο πλαίσιο της οποίας φυσικά πρόσωπα κατηγοριοποιούνται «με βάση ορισμένα από τα παρατηρήσιμα χαρακτηριστικά τους προκειμένου να συναχθούν, με ορισμένο περιθώριο σφάλματος, άλλα μη παρατηρήσιμα».

πρακτικές. Οι κανόνες του Σένγκεν θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επίτευξη αυτού του σκοπού με ενισχυμένα μέτρα παρακολούθησης, π.χ. στο πλαίσιο των αξιολογήσεων του Σένγκεν.

Όσον αφορά το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που θα μπορούσαν να διακυβεύονται περισσότερο στο πλαίσιο τεχνολογιών επιτήρησης και παρακολούθησης, όλα τα προτεινόμενα μέτρα υπόκεινται στους ισχύοντες κανόνες της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων. Το εθνικό δίκαιο παρέχει νομική βάση για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Υπό την έννοια αυτή, όλες οι επιλογές διασφαλίζουν επαρκές επίπεδο προστασίας των πολιτών και των εθνικών νομοθεσιών που παρέχουν τη νομική βάση για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις εν λόγω τεχνολογίες.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η προτεινόμενη τροποποίηση δεν έχει καμία επίπτωση στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η αξιολόγηση της στοχευμένης τροποποίησης του κώδικα συνόρων του Σένγκεν όσον αφορά την αντιμετώπιση απειλών στον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα θα εξαρτηθεί από τις πληροφορίες που θα ληφθούν από τα κράτη μέλη.

Στον πίνακα 11 της εκτίμησης επιπτώσεων περιλαμβάνεται μη εξαντλητικός κατάλογος ποσοτικών δεικτών που προτείνονται για την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων πολιτικής που προσδιορίζονται στην παρούσα εκτίμηση επιπτώσεων. Οι δείκτες αυτοί αντικατοπτρίζουν και καθορίζουν, στην πράξη, την επιτυχία των επιλογών πολιτικής. Ωστόσο, δεδομένου ότι η προτεινόμενη επιλογή αφορά την αντιμετώπιση εξαιρετικών καταστάσεων, δεν είναι δυνατή η τακτική μέτρηση των δεικτών.

Επίσης, αυτή η αδυναμία πρόβλεψης εμποδίζει τον καθορισμό συγκεκριμένων ποσοτικών στόχων.

Ο ιστότοπος της Επιτροπής https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen/reintroduction-border-control_en που ενημερώνει το κοινό σχετικά με τους ισχύοντες ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα θα εξακολουθήσει να αποτελεί το κύριο εργαλείο πληροφόρησης, το οποίο καθιστά δυνατή την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της κατάστασης στα εσωτερικά σύνορα. Δεδομένων των περιορισμών της νομικής βάσης όσον αφορά τα μέτρα στα εσωτερικά σύνορα, η Επιτροπή δεν μπορεί να αναπτύξει χωριστό εργαλείο για τη χρήση εναλλακτικών μέτρων, όπως αστυνομικών ελέγχων στις παραμεθόριες περιοχές. Ωστόσο, οι όροι χρήσης των εναλλακτικών μέτρων στα εσωτερικά σύνορα (αστυνομικών ελέγχων / νέων τεχνολογιών) θα υπόκεινται σε παρακολούθηση στο πλαίσιο του μηχανισμού αξιολόγησης του Σένγκεν, συμπεριλαμβανομένων τυχόν επιτόπιων επισκέψεων στα εσωτερικά σύνορα και διαδικασιών επί παραβάσει.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Η πρόταση αποτελείται από τέσσερις διατάξεις. Το άρθρο 1 εισάγει τροποποιήσεις στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν. Το άρθρο 2 προβλέπει την τροποποίηση της οδηγίας 2008/115/ΕΚ για την επιστροφή, προκειμένου: i) να αντικατοπτρίζει τη νέα διαδικασία που

καθιστά δυνατή την άμεση μεταφορά, στο γειτονικό κράτος μέλος, αντικανονικών μεταναστών που συλλαμβάνονται στα εσωτερικά σύνορα, στο πλαίσιο της διασυνοριακής επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας, η οποία προτείνεται να εισαχθεί στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν: ii) να απαλειφθεί η ρήτρα μη έκδοσης απόφασης επιτροπής (standstill) από το άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας για την επιστροφή και iii) να θεσπιστεί η υποχρέωση των κρατών μελών να κοινοποιούν στην Επιτροπή τυχόν νέες συμφωνίες/διευθετήσεις και τροποποιήσεις των υφιστάμενων συμφωνιών/διευθετήσεων. Το άρθρο 3 ορίζει την προθεσμία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της τροποποίησης της οδηγίας για την επιστροφή. Το άρθρο 4 καθορίζει τους όρους έναρξης ισχύος και τα αποτελέσματα του κανονισμού.

Άρθρο 1: Τροποποιήσεις στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν:

Το **άρθρο 2** του κώδικα συνόρων του Σένγκεν τροποποιείται προκειμένου να τροποποιηθεί ο ορισμός της «επιτήρησης των συνόρων» και να αντικατοπτρίζονται οι αναγκαίοι ορισμοί για έννοιες όπως: «εργαλειοποίηση μεταναστών», «αναγκαία ταξίδια» και «μη αναγκαία ταξίδια», οι οποίες εισήχθησαν για πρώτη φορά στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν, καθώς και «κόμβοι μεταφορών». Οι ορισμοί αυτοί προστίθενται ώστε να αντικατοπτρίζονται καλύτερα οι αρμοδιότητες των κρατών μελών στα εξωτερικά σύνορα όσον αφορά την επιτήρηση των συνόρων, συμπεριλαμβανομένων των προληπτικών μέτρων.

Το **άρθρο 5** τροποποιείται προκειμένου να διευκρινιστεί ποια μέτρα μπορούν να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη στα οικεία συνοριακά σημεία διέλευσης, όταν έρχονται αντιμέτωπα με περιπτώσεις εργαλειοποίησης μεταναστών.

Το **άρθρο 13** τροποποιείται προκειμένου να διευκρινιστούν τα μέτρα που μπορούν να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη κατά την εκτέλεση καθηκόντων που σχετίζονται με την επιτήρηση των συνόρων στα εξωτερικά τους σύνορα σε σχέση με την εργαλειοποίηση μεταναστών, καθώς και τα μέτρα που απορρέουν από το άρθρο 5.

Προστίθεται το **άρθρο 21α** προκειμένου να δημιουργηθεί το έδαφος για την ομοιόμορφη εφαρμογή, στα εξωτερικά σύνορα, περιορισμών στα μη αναγκαία ταξίδια προς την Ευρωπαϊκή Ένωση σε περίπτωση νόσου δυνάμενης να προσλάβει χαρακτήρα επιδημίας. Η διάταξη παρέχει στο Συμβούλιο την εξουσία να εκδίδει, βάσει πρότασης της Επιτροπής, εκτελεστικό κανονισμό για το θέμα αυτό. Καθορίζει όλες τις απαραίτητες παραμέτρους για μια τέτοια απόφαση και προβλέπει εγγυήσεις όσον αφορά τους πολίτες της ΕΕ, τους επί μακρόν διαμένοντες, καθώς και τα πρόσωπα που επιτελούν ουσιώδη καθήκοντα.

Το **άρθρο 23** τροποποιείται προκειμένου να διασαφηνιστεί το είδος των ελέγχων που επιτρέπονται στις παραμεθόριες περιοχές. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι έλεγχοι που διενεργούνται σε παραμεθόριες περιοχές με τη χρήση τεχνολογιών παρακολούθησης και επιτήρησης δεν έχουν ισοδύναμο αποτέλεσμα με τον έλεγχο των συνόρων. Ομοίως, η επαλήθευση των στοιχείων επιβατών στην περίπτωση προσώπων που ταξιδεύουν εντός του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα με χρήση σχετικών βάσεων δεδομένων, ει δυνατόν βάσει του εφαρμοστέου δικαίου, θα πρέπει επίσης να επιτρέπεται από την άποψη του κώδικα συνόρων του Σένγκεν.

Το νέο **άρθρο 23α** θεσπίζει διαδικασία για τη μεταφορά αντικανονικών μεταναστών που συλλαμβάνονται στα εσωτερικά σύνορα στο πλαίσιο της διασυνοριακής επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας στα κράτη μέλη από όπου προέρχονται άμεσα. Συμπληρώνει τους κανόνες που εφαρμόζονται βάσει της οδηγίας για την επιστροφή ως αναγκαίο συνοδευτικό μέτρο για τον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Προβλέπει τη δυνατότητα των κρατών μελών να μεταφέρουν πρόσωπα που δεν έχουν δικαίωμα εισόδου ή διαμονής, σε συνδυασμό με την υποχρέωση υποδοχής των εν λόγω προσώπων, τα οποία συλλαμβάνονται

στα εσωτερικά σύνορα στο πλαίσιο διασυνοριακής επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας, όπως κοινών αστυνομικών περιπολιών, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει σαφής ένδειξη ότι το εν λόγω πρόσωπο μόλις διήλθε τα εσωτερικά σύνορα. Οι εν λόγω ενδείξεις μπορεί να συνίστανται στην έλλειψη έγκυρων εγγράφων που πιστοποιούν την ταυτότητα ή το δικαίωμα διαμονής στο κράτος μέλος, σε καταχώριση στο Eurodac από άλλο κράτος μέλος ή σε πρόσφατα τιμολόγια που έχουν εκδοθεί στο άλλο κράτος μέλος. Το νέο άρθρο και το νέο παράρτημα XII του κώδικα συνόρων του Σένγκεν καθορίζουν τη διαδικασία που εφαρμόζεται στις εν λόγω περιπτώσεις.

Το τροποποιημένο **άρθρο 24** διευκρινίζει, δεδομένων των τροποποιήσεων του άρθρου 23, ότι η χρήση τεχνολογιών παρακολούθησης και επιτήρησης στα χερσαία σημεία διέλευσης μπορεί να δικαιολογεί, παράλληλα με μέτρα ασφαλείας, όρια ταχύτητας ή άλλα εμπόδια στα οδικά σημεία διέλευσης των εσωτερικών συνόρων.

Το **άρθρο 25** προβλέπει ένα γενικό πλαίσιο που ισχύει για την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Παρέχει παραδείγματα του είδους της απειλής που μπορεί να οδηγήσει σε μονομερή επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και των περιστάσεων υπό τις οποίες οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα μπορούν να παραταθούν.

Το **άρθρο 25α** προβλέπει τη διαδικασία που εφαρμόζεται για τη μονομερή επαναφορά ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα από κράτη μέλη με σκοπό την αντιμετώπιση απρόβλεπτων και προβλέψιμων γεγονότων.

Το **άρθρο 26** διασαφηνίζει τα κριτήρια που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να αντικατοπτρίζονται από τα κράτη μέλη στη μεταγενέστερη κοινοποίηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Στο πλαίσιο αυτό, προστίθεται ως νέο στοιχείο ο αντίκτυπος στις διασυνοριακές περιφέρειες. Η διάταξη καθορίζει διαφορετικές απαιτήσεις για τις καταστάσεις στις οποίες οι έλεγχοι των συνόρων επαναφέρονται για πρώτη φορά και για τις καταστάσεις στις οποίες οι έλεγχοι των συνόρων παρατείνονται λόγω προβλέψιμων απειλών, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι προϋποθέσεις για τη διατήρηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα πρέπει να αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Το άρθρο αυτό εισάγει επίσης την έννοια των μέτρων που μετριάζουν τις επιπτώσεις που προκύπτουν από την επαναφορά των ελέγχων των συνόρων, τα οποία θα πρέπει να εφαρμόζονται αναλόγως.

Το **άρθρο 27** αντικαθίσταται από νέο άρθρο, το οποίο αφορά την κοινοποίηση της προσωρινής επαναφοράς ή παράτασης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Προβλέπει επίσης την υποχρέωση υποβολής εκτίμησης κινδύνου στην περίπτωση παράτασης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα σε σχέση με προβλέψιμες απειλές.

Το **άρθρο 27α** διευκρινίζει πότε θα πρέπει να διεξάγονται διαβουλεύσεις μεταξύ της Επιτροπής και των ενδιαφερόμενων κρατών μελών και τις περιστάσεις υπό τις οποίες θα μπορούσε ή θα πρέπει να εκδίδεται γνώμη σχετικά με την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

Το **άρθρο 28** αντικαθίσταται από νέα διάταξη για τη θέσπιση ειδικού μηχανισμού διασφάλισης του χώρου Σένγκεν στις περιπτώσεις που η σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια επηρεάζει ταυτόχρονα την πλειονότητα των κρατών μελών και, επομένως, θέτει σε κίνδυνο τη συνολική λειτουργία του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Η διάταξη εξουσιοδοτεί το Συμβούλιο, βάσει πρότασης της Επιτροπής, να εκδώσει εκτελεστική απόφαση σχετικά με μια συντονισμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση της

σοβαρής απειλής που εντοπίζεται στην πλειονότητα των κρατών μελών ταυτόχρονα, η οποία θα αντικαταστήσει τυχόν ισχύοντα εθνικά μέτρα. Η απόφαση του Συμβουλίου πρέπει να επανεξετάζεται τακτικά, μετά από πρόταση της Επιτροπής, με σκοπό την παράταση, την τροποποίηση ή την άρση των ληφθέντων μέτρων.

Το **άρθρο 31** τροποποιείται προκειμένου να θεσπιστούν γενικοί κανόνες σχετικά με την ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, οι οποίοι θα εφαρμόζονται και για τους τέσσερις μηχανισμούς.

Το **άρθρο 33** τροποποιείται προκειμένου να αποσυνδεθεί η υποχρέωση υποβολής εκθέσεων σχετικά με την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα από το γεγονός της άρσης των εν λόγω ελέγχων. Παρέχει επίσης περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τη λειτουργία του χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα και τη συνεργασία με τους οργανισμούς στο πλαίσιο αυτό.

Το τροποποιημένο **άρθρο 39** του κώδικα συνόρων του Σένγκεν συμπληρώνει το **άρθρο 2** του προτεινόμενου κανονισμού και προβλέπει την υποχρέωση των κρατών μελών να κοινοποιούν στην Επιτροπή τις διασυνοριακές περιφέρειες, προκειμένου να καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής τυχόν μέτρων μετριασμού που θα προβλεφθούν σε εκτελεστικό κανονισμό δυνάμει του άρθρου 28 και οι τομείς που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εκτίμηση των επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 26 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν.

Για να ληφθούν καλύτερα υπόψη τα συμφέροντα των διασυνοριακών περιφερειών κατά την εφαρμογή των άρθρων 26 και 28 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, το νέο **άρθρο 42β** απαιτεί από τα κράτη μέλη να κοινοποιούν στην Επιτροπή τις καθορισμένες διασυνοριακές περιφέρειες.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχεία β) και ε) και το άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχείο γ),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), η Ένωση περιλαμβάνει χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, μέσα στον οποίο διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο, τη μετανάστευση, καθώς και την πρόληψη και την καταστολή της εγκληματικότητας.
- (2) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, (στο εξής: κώδικας συνόρων του Σένγκεν)⁴² θεσπίζει κανόνες που διέπουν την κυκλοφορία προσώπων από και προς τον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα (στο εξής: χώρος Σένγκεν), καθώς και μεταξύ των κρατών μελών που συμμετέχουν στον χώρο Σένγκεν.
- (3) Τα τελευταία χρόνια, ο χώρος Σένγκεν έχει αντιμετωπίσει προκλήσεις άνευ προηγουμένου, οι οποίες από τη φύση τους δεν περιορίζονταν στην επικράτεια κανενός επιμέρους κράτους μέλους. Οι εν λόγω προκλήσεις υπογράμμισαν το γεγονός ότι η διαφύλαξη της δημόσιας τάξης και της ασφάλειας στον χώρο Σένγκεν αποτελεί κοινή ευθύνη που απαιτεί κοινή και συντονισμένη δράση μεταξύ των κρατών μελών και σε επίπεδο Ένωσης. Τόνισαν επίσης τα κενά στους υφιστάμενους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία του χώρου Σένγκεν τόσο στα εξωτερικά όσο και στα εσωτερικά σύνορα και την ανάγκη δημιουργίας ενός ισχυρότερου και αρτιότερου πλαισίου που θα καταστήσει δυνατή την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο χώρος Σένγκεν.

⁴² Κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) (ΕΕ L 77 της 23.3.2016, σ. 1).

- (4) Ο έλεγχος των εξωτερικών συνόρων πραγματοποιείται προς το συμφέρον όχι μόνο των κρατών μελών στα εξωτερικά σύνορα των οποίων ασκείται, αλλά και όλων των κρατών μελών που έχουν καταργήσει τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και της Ένωσης συνολικά. Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν υψηλά πρότυπα διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων τους, μεταξύ άλλων με την ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ συνοριοφυλάκων, αστυνομικών, τελωνειακών και άλλων αρμόδιων αρχών. Η Ένωση παρέχει ενεργό στήριξη μέσω της παροχής χρηματοδοτικής στήριξης από τους οργανισμούς, της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής ειδικότερα και της διαχείρισης του μηχανισμού αξιολόγησης του Σένγκεν. Οι κανόνες που ισχύουν στα εξωτερικά σύνορα πρέπει να ενισχυθούν, ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις νέες προκλήσεις που ανέκυψαν πρόσφατα στα εξωτερικά σύνορα.
- (5) Η πανδημία COVID-19 επέτεινε την ανάγκη να είναι η Ένωση καλύτερα προετοιμασμένη για να αντιδρά σε καταστάσεις κρίσης στα εξωτερικά σύνορα οι οποίες σχετίζονται με καταστάσεις νόσων δυνάμενων να προσλάβουν χαρακτήρα επιδημίας, οι οποίες συνιστούν απειλή κατά της δημόσιας υγείας. Η πανδημία COVID-19 κατέδειξε ότι για την αντιμετώπιση απειλών για τη δημόσια υγεία μπορεί να απαιτούνται ενιαίοι κανόνες σχετικά με ταξιδιωτικούς περιορισμούς όσον αφορά ταξίδια υπηκόων τρίτων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η θέσπιση αντιφατικών και αποκλιόντων μέτρων στα εξωτερικά σύνορα για την αντιμετώπιση τέτοιων απειλών επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία ολόκληρου του χώρου Σένγκεν, μειώνει την προβλεψιμότητα για τους ταξιδιώτες τρίτων χωρών και τις διαπροσωπικές επαφές με τρίτες χώρες. Για να προετοιμαστεί ο χώρος Σένγκεν για μελλοντικές προκλήσεις συγκρίσιμης κλίμακας που σχετίζονται με απειλές για τη δημόσια υγεία, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί νέος μηχανισμός που θα πρέπει να καθιστά δυνατή την έγκαιρη έγκριση και άρση συντονισμένων μέτρων σε επίπεδο Ένωσης. Η νέα διαδικασία στα εξωτερικά σύνορα θα πρέπει να εφαρμόζεται σε περίπτωση λοιμώδους νόσου δυνάμενης να προσλάβει χαρακτήρα επιδημίας, όπως προσδιορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων ή την Επιτροπή. Ο μηχανισμός αυτός θα πρέπει να συμπληρώνει τις διαδικασίες που προτείνεται να θεσπιστούν στην πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας⁴³, κυρίως σε περίπτωση αναγνώρισης κατάστασης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας, και την αναθεωρημένη εντολή του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων⁴⁴.
- (6) Ο μηχανισμός θα πρέπει να προβλέπει την έκδοση από το Συμβούλιο, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, κανονισμού για τον καθορισμό περιορισμών στα ταξίδια, συμπεριλαμβανομένων περιορισμών εισόδου και οποιωνδήποτε άλλων αναγκαίων μέτρων για τα ταξίδια στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και τους όρους άρσης των εν λόγω μέτρων. Λόγω του πολιτικά ευαίσθητου χαρακτήρα τέτοιων μέτρων που αφορούν το δικαίωμα εισόδου στην επικράτεια κρατών μελών, θα πρέπει να ανατεθούν στο Συμβούλιο εκτελεστικές αρμοδιότητες για την έκδοση του εν λόγω κανονισμού, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής.
- (7) Είναι σημαντικό ότι, σύμφωνα με τις ισχύουσες υποχρεώσεις που απορρέουν από το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο, θα πρέπει να επιτρέπεται πάντα η είσοδος στην

⁴³ COM(2020) 727.

⁴⁴ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 851/2004 για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων [COM(2020) 726].

Ένωση πολιτών της Ένωσης και υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι, δυνάμει συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών της, αφενός, και των εν λόγω τρίτων χωρών, αφετέρου, απολαμβάνουν δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας ισοδύναμα των δικαιωμάτων των πολιτών της Ένωσης, καθώς και των αντίστοιχων μελών της οικογένειάς τους. Θα πρέπει επίσης να επιτρέπεται πάντα η επιστροφή στην Ένωση προσώπων που διαμένουν σε αυτή. Η πράξη θα πρέπει να περιέχει όλα τα αναγκαία στοιχεία ώστε να διασφαλίζεται ότι οι περιορισμοί στα ταξίδια είναι αποτελεσματικοί, στοχευμένοι, αναλογικοί προς την εξελισσόμενη επιδημιολογική κατάσταση και δεν εισάγουν διακρίσεις. Θα πρέπει να προσδιορίζει, κατά περίπτωση, τυχόν κατηγορίες ταξιδιωτών των οποίων τα ταξίδια θα πρέπει να εξαιρούνται από τους περιορισμούς εισόδου. Επίσης, ή εναλλακτικά, η πράξη θα πρέπει να προσδιορίζει τυχόν γεωγραφικές περιοχές ή τρίτες χώρες από τις οποίες τα ταξίδια ενδέχεται να υπόκεινται σε ειδικά μέτρα, βάσει αντικειμενικής μεθοδολογίας και σχετικών εφαρμοστέων κριτηρίων, τα οποία θα πρέπει να περιλαμβάνουν, ειδικότερα, την επιδημιολογική κατάσταση. Η πράξη θα μπορούσε να προσδιορίζει τους όρους υπό τους οποίους μπορεί να επιτρέπονται τα ταξίδια, όπως εξετάσεις, καραντίνα, αυτοαπομόνωση ή άλλα κατάλληλα μέτρα, όπως την ανάγκη συμπλήρωσης εντύπου εντοπισμού επιβατών ή άλλο εργαλείο ιχνηλάτησης επαφών, λαμβανομένης επίσης υπόψη ειδικότερα οποιωνδήποτε ενωσιακών συστημάτων που έχουν αναπτυχθεί για τη διευκόλυνση των ταξιδιών υπό ασφαλείς συνθήκες, όπως των συστημάτων έκδοσης ψηφιακών πιστοποιητικών. Κατά περίπτωση, η πράξη θα μπορούσε επίσης να θεσπίσει μηχανισμό ο οποίος καθιστά δυνατή τη λήψη κατάλληλων μέτρων σε περίπτωση δραματικής επιδείνωσης της επιδημιολογικής κατάστασης σε μία ή περισσότερες γεωγραφικές περιοχές.

- (8) Είναι επίσης αναγκαίο να ενισχυθούν οι κανόνες και οι εγγυήσεις στο δίκαιο της Ένωσης, ώστε να μπορούν τα κράτη μέλη να ενεργούν γρήγορα για την αντιμετώπιση περιπτώσεων εργαλειοποίησης μεταναστών. Η εν λόγω εργαλειοποίηση θα πρέπει να νοείται ως μια κατάσταση στην οποία τρίτη χώρα υποκινεί αντικανονικές μεταναστευτικές ροές προς την Ένωση ενθαρρύνοντας ή διευκολύνοντας ενεργά την άφιξη υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών, όταν οι εν λόγω ενέργειες υποδεικνύουν πρόθεση αποσταθεροποίησης της Ένωσης στο σύνολό της ή ενός κράτους μέλους και όταν η φύση των εν λόγω ενεργειών ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο ουσιαστικές λειτουργίες του κράτους, συμπεριλαμβανομένων της εδαφικής ακεραιότητάς του, της διατήρησης της δημόσιας τάξης ή της διαφύλαξης της εθνικής του ασφάλειας.
- (9) Η εργαλειοποίηση μεταναστών μπορεί να αναφέρεται σε καταστάσεις στις οποίες έχει ενθαρρυνθεί ή διευκολυνθεί ενεργά από τρίτη χώρα η αντικανονική μετακίνηση υπηκόων τρίτων χωρών προς την επικράτειά της προκειμένου να φτάσουν στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών, αλλά μπορεί επίσης να αναφέρεται στην ενεργό ενθάρρυνση ή διευκόλυνση της αντικανονικής μετακίνησης υπηκόων τρίτων χωρών που βρίσκονται ήδη στην εν λόγω τρίτη χώρα. Η εργαλειοποίηση μεταναστών μπορεί επίσης να συνεπάγεται την επιβολή αναγκαστικών μέτρων, με σκοπό να αποτραπεί η έξοδος των υπηκόων τρίτων χωρών από τις παραμεθόριες περιοχές της τρίτης χώρας που ασκεί την εργαλειοποίηση, προς κατεύθυνση διαφορετική από τη διέλευση από κράτος μέλος.
- (10) Η Ένωση θα πρέπει να κινητοποιήσει όλα τα εργαλεία στην εργαλειοθήκη των διπλωματικών, οικονομικών και επιχειρησιακών μέτρων που διαθέτει για να υποστηρίξει τα κράτη μέλη που βρίσκονται αντιμέτωπα με εργαλειοποίηση. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στις διπλωματικές προσπάθειες της Ένωσης ή του

οικείου κράτους μέλους ως μέσου αντιμετώπισης του φαινομένου της εργαλειοποίησης. Αυτές μπορεί να συμπληρώνονται, κατά περίπτωση, με την επιβολή περιοριστικών μέτρων από την Ένωση.

- (11) Ταυτόχρονα, εκτός από τα μέτρα αυτά, είναι εξίσου αναγκαίο να ενισχυθούν περαιτέρω οι ισχύοντες κανόνες που αφορούν τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα και την επιτήρηση των συνόρων. Για να συνδράμει περαιτέρω τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της εργαλειοποίησης μεταναστών, ο κανονισμός (ΕΕ) XXX/XXX συμπληρώνει τους κανόνες για τον έλεγχο των συνόρων, προβλέποντας ειδικά μέτρα στον τομέα του ασύλου και της επιστροφής, με παράλληλο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των οικείων προσώπων, και ειδικότερα με τη διασφάλιση του σεβασμού του δικαιώματος ασύλου και την παροχή της αναγκαίας συνδρομής από τις υπηρεσίες του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και άλλους σχετικούς οργανισμούς.
- (12) Ειδικότερα, σε περίπτωση εργαλειοποίησης, το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα, όταν είναι αναγκαίο, να περιορίζει στο ελάχιστο την κυκλοφορία στα σύνορα κλείνοντας ορισμένα συνοριακά σημεία διέλευσης, διασφαλίζοντας παράλληλα πραγματική και αποτελεσματική πρόσβαση σε διαδικασίες διεθνούς προστασίας. Κάθε τέτοια απόφαση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη αν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει αναγνωρίσει ότι η Ένωση ή ένα ή περισσότερα από τα κράτη μέλη της αντιμετωπίζουν κατάσταση εργαλειοποίησης μεταναστών. Επίσης, οι εν λόγω περιορισμοί θα πρέπει να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης, των υπηκόων τρίτων χωρών που απολαμβάνουν το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας βάσει διεθνούς συμφωνίας και των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι επί μακρόν διαμένοντες βάσει του εθνικού ή του ενωσιακού δικαίου ή είναι κάτοχοι θεωρήσεων μακράς διάρκειας, καθώς και των αντίστοιχων μελών των οικογενειών τους. Οι εν λόγω περιορισμοί θα πρέπει επίσης να εφαρμόζονται με τρόπο που διασφαλίζει την τήρηση των υποχρεώσεων που αφορούν την πρόσβαση σε διεθνή προστασία, ειδικότερα την αρχή της *μη επαναπροώθησης*.
- (13) Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής επικουρεί τα κράτη μέλη στην εφαρμογή των επιχειρησιακών πτυχών της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής πληροφοριών, της παροχής εξοπλισμού, της ανάπτυξης ικανοτήτων και της κατάρτισης των εθνικών συνοριοφυλάκων, της στοχευμένης πληροφόρησης και της ανάλυσης κινδύνων, καθώς και της ανάπτυξης του μόνιμου σώματος. Η νέα εντολή του Οργανισμού προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες για τη στήριξη των δραστηριοτήτων ελέγχου των συνόρων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων ελέγχου διαλογής και επιστροφής και της έναρξης ταχείας επέμβασης στα σύνορα και/ή επέμβασης επιστροφής, κατόπιν αιτήματος και στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους υποδοχής.
- (14) Δυνάμει του άρθρου 41 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896, ο εκτελεστικός διευθυντής του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής υποχρεούται να προτείνει σε κράτος μέλος να αιτηθεί ο Οργανισμός να δρομολογήσει, να εκτελέσει ή να προσαρμόσει τη στήριξη του Οργανισμού, προκειμένου να αντιμετωπίσει απειλές και προκλήσεις που έχουν εντοπιστεί στα εξωτερικά σύνορα, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην εν λόγω διάταξη. Ειδικότερα, η ανάγκη για στήριξη από τον Οργανισμό μπορεί να καταστεί εμφανής στις περιπτώσεις που ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής έχει διενεργήσει ειδική αξιολόγηση τρωτότητας σε σχέση με την εργαλειοποίηση μεταναστών. Με βάση τα αποτελέσματα της εν λόγω αξιολόγησης τρωτότητας ή όταν αποδίδεται κρίσιμο επίπεδο επιπτώσεων σε ένα ή περισσότερα

τμήματα των εξωτερικών συνόρων και λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά στοιχεία στα σχέδια έκτακτης ανάγκης του κράτους μέλους, την ανάλυση κινδύνου του Οργανισμού και το επίπεδο ανάλυσης της ευρωπαϊκής εικόνας της κατάστασης, ο εκτελεστικός διευθυντής θα πρέπει να προτείνει στο οικείο κράτος μέλος να αιτηθεί ο Οργανισμός να δρομολογήσει, να εκτελέσει ή να προσαρμόσει τη στήριξη του Οργανισμού, σύμφωνα με το άρθρο 41 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2019/1896. Αυτή η αρμοδιότητα του εκτελεστικού διευθυντή δεν θίγει τη γενική υποστήριξη που μπορεί να παρέχει ο Οργανισμός στα κράτη μέλη.

- (15) Επίσης, σε περίπτωση εργαλειοποίησης μεταναστών, το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει να ενισχύσει τον έλεγχο των συνόρων, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, με πρόσθετα μέτρα για την πρόληψη των παράνομων διελεύσεων και με την ανάπτυξη πρόσθετων πόρων και τεχνικών μέσων για την πρόληψη της μη επιτρεπόμενης διέλευσης των συνόρων. Τα εν λόγω τεχνικά μέσα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν σύγχρονες τεχνολογίες, μεταξύ άλλων δρόνους και αισθητήρες κίνησης, καθώς και κινητές μονάδες. Η χρήση τέτοιων τεχνικών μέσων, ειδικότερα κάθε τεχνολογίας ικανής να συλλέγει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, πρέπει να βασίζεται σε σαφώς καθορισμένες διατάξεις του εθνικού δικαίου και να ασκείται σύμφωνα με αυτές.
- (16) Η Επιτροπή θα πρέπει να εξουσιοδοτηθεί να προσδιορίσει, στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού, κατάλληλα πρότυπα για την επιτήρηση των συνόρων, ειδικότερα όσον αφορά τις νέες τεχνολογίες που μπορούν να χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη το είδος των συνόρων (χερσαία, θαλάσσια ή εναέρια), τα επίπεδα επίπτωσης που αποδίδονται σε κάθε τμήμα των εξωτερικών συνόρων σύμφωνα με το άρθρο 34 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896 και άλλους σχετικούς παράγοντες, ως ειδική απάντηση σε καταστάσεις εργαλειοποίησης μεταναστών.
- (17) Σε έναν χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, τα πρόσωπα θα πρέπει να μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα και με ασφάλεια μεταξύ των κρατών μελών. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η απαγόρευση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διενεργούν ελέγχους στην επικράτειά τους, μεταξύ άλλων στα εσωτερικά σύνορά τους, για σκοπούς άλλους από τον έλεγχο των συνόρων. Θα πρέπει, ειδικότερα, να διευκρινιστεί ότι οι εθνικές αρμόδιες αρχές, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών αρχών ή των αρχών επιβολής του νόμου, εξακολουθούν να είναι, καταρχήν, ελεύθερες να διενεργούν ελέγχους κατά την άσκηση των δημόσιων αρμοδιοτήτων που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο.
- (18) Ενώ η απαγόρευση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα εκτείνεται επίσης στους ελέγχους με ισοδύναμα αποτελέσματα, οι έλεγχοι από τις αρμόδιες αρχές δεν θα πρέπει να θεωρούνται ισοδύναμοι με την άσκηση συνοριακών ελέγχων όταν δεν έχουν στόχο τον έλεγχο των συνόρων, όταν βασίζονται σε γενικές πληροφορίες και στην πείρα των αρμόδιων αρχών σχετικά με πιθανές απειλές για τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, μεταξύ άλλων όταν αποσκοπούν στην καταπολέμηση της αντικανονικής παραμονής ή διαμονής και των διασυνοριακών εγκλημάτων που συνδέονται με την αντικανονική μετανάστευση, όταν σχεδιάζονται και εκτελούνται με τρόπο σαφώς διακριτό από τους συστηματικούς ελέγχους προσώπων στα εξωτερικά σύνορα, καθώς και όταν διενεργούνται σε κόμβους μεταφορών, όπως λιμένες, σιδηροδρομικούς σταθμούς ή σταθμούς λεωφορείων και αερολιμένες, ή απευθείας στις υπηρεσίες μεταφοράς επιβατών, και όταν βασίζονται σε ανάλυση κινδύνου.

- (19) Μολονότι οι αντικανονικές μεταναστευτικές ροές δεν θα πρέπει, αυτές καθαυτές, να θεωρούνται απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια, ενδέχεται να καθιστούν αναγκαία τη λήψη πρόσθετων μέτρων για τη διασφάλιση της λειτουργίας του χώρου Σένγκεν.
- (20) Η καταπολέμηση της παράνομης παραμονής ή διαμονής και των διασυνοριακών εγκλημάτων που συνδέονται με την αντικανονική μετανάστευση, όπως της εμπορίας ανθρώπων, της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της απάτης περί τα έγγραφα, καθώς και άλλων μορφών διασυνοριακού εγκλήματος, θα μπορούσε ειδικότερα να περιλαμβάνει μέτρα που καθιστούν δυνατή την επαλήθευση της ταυτότητας, της ιθαγένειας και του καθεστώτος διαμονής των προσώπων, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω επαληθεύσεις δεν είναι συστηματικές και διενεργούνται βάσει ανάλυσης κινδύνου.
- (21) Η χρήση σύγχρονων τεχνολογιών για την παρακολούθηση των κυκλοφοριακών ροών, κυρίως στους αυτοκινητόδρομους και σε άλλες σημαντικές οδούς που προσδιορίζονται από τα κράτη μέλη, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των απειλών για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια. Η απαγόρευση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι εμποδίζει τη νόμιμη άσκηση αστυνομικών ή άλλων δημόσιων αρμοδιοτήτων για τη διενέργεια ελέγχων στις περιοχές των εσωτερικών συνόρων. Σε αυτούς περιλαμβάνονται έλεγχοι οι οποίοι συνεπάγονται τη χρήση τεχνολογιών παρακολούθησης και επιτήρησης που χρησιμοποιούνται γενικά στην επικράτεια ή οι οποίοι βασίζονται σε εκτίμηση κινδύνου με σκοπό την προστασία της εσωτερικής ασφάλειας. Ως εκ τούτου, η χρήση τέτοιων τεχνολογιών για ελέγχους δεν θα πρέπει να θεωρείται ισοδύναμη με έλεγχο των συνόρων.
- (22) Για να είναι αποτελεσματικές οι εν λόγω τεχνολογίες, θα πρέπει να είναι δυνατή η εφαρμογή αναλογικών ορίων ταχύτητας στα οδικά σημεία διέλευσης.
- (23) Η απαγόρευση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα δεν θα πρέπει να περιορίζει τη διενέργεια ελέγχων που προβλέπονται σε άλλες πράξεις του δικαίου της Ένωσης. Ως εκ τούτου, οι κανόνες που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό δεν θα πρέπει να επηρεάζουν τους εφαρμοστέους κανόνες που αφορούν τη διενέργεια ελέγχων των στοιχείων επιβατών με χρήση σχετικών βάσεων δεδομένων πριν από την άφιξη.
- (24) Είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι οι έλεγχοι που διενεργούνται από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση εθνικών αρμοδιοτήτων εξακολουθούν να συνάδουν πλήρως με έναν χώρο που δεν υπόκειται σε ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, όσο πιο εκτεταμένες είναι οι ενδείξεις ότι οι έλεγχοι που διενεργούν τα κράτη μέλη στις παραμεθόριες περιοχές τους έχουν αποτέλεσμα ισοδύναμο του ελέγχου των συνόρων, λαμβανομένου υπόψη του στόχου των εν λόγω ελέγχων, του εδαφικού πεδίου εφαρμογής τους και των πιθανών διαφορών σε σύγκριση με ελέγχους που διενεργούνται στην υπόλοιπη επικράτεια του οικείου κράτους μέλους, τόσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη για αυστηρούς και λεπτομερείς κανόνες και περιορισμούς που θα καθορίζουν τις προϋποθέσεις άσκησης των αστυνομικών αρμοδιοτήτων των κρατών μελών σε μια παραμεθόρια περιοχή.
- (25) Πρέπει να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση των μη επιτρεπόμενων μετακινήσεων παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών σε χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Προκειμένου να ενισχυθεί η λειτουργία του χώρου Σένγκεν, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνουν πρόσθετα μέτρα για την αντιμετώπιση των αντικανονικών μετακινήσεων μεταξύ κρατών μελών και την καταπολέμηση της παράνομης παραμονής. Όταν οι εθνικές αρχές επιβολής του νόμου

ενός κράτους μέλους συλλαμβάνουν παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών στα εσωτερικά σύνορα στο πλαίσιο της διασυνοριακής επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας, οι εν λόγω αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αρνούνται στα εν λόγω πρόσωπα το δικαίωμα εισόδου ή παραμονής στην επικράτειά τους και να τα μεταφέρουν στο κράτος μέλος από το οποίο εισήλθαν. Το κράτος μέλος από το οποίο προήλθαν απευθείας τα εν λόγω πρόσωπα θα πρέπει με τη σειρά του να υποχρεώνεται να υποδέχεται τους συλληφθέντες υπηκόους τρίτων χωρών.

- (26) Η διαδικασία με την οποία ένα κράτος μέλος μπορεί να μεταφέρει συλληφθέντες παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών σε κράτος μέλος από το οποίο αυτοί προήλθαν απευθείας θα πρέπει να διεξάγεται ταχέως, αλλά να υπόκειται σε εγγυήσεις και να εφαρμόζεται με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων που κατοχυρώνεται στο άρθρο 21 του Χάρτη, ώστε να αποτρέπεται η κατάρτιση προφίλ με βάση τα φυλετικά χαρακτηριστικά. Οι αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διενεργούν επαλήθευση των σχετικών πληροφοριών που έχουν άμεσα στη διάθεσή τους σχετικά με τις μετακινήσεις των οικείων προσώπων. Οι εν λόγω πληροφορίες μπορεί να περιλαμβάνουν αντικειμενικά στοιχεία που επιτρέπουν στις αρχές να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι ένα πρόσωπο έχει ταξιδέψει πρόσφατα από άλλο κράτος μέλος, όπως η κατοχή εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων αποδείξεων ή τιμολογίων, που αποδεικνύουν πρόσφατο ταξίδι από άλλο κράτος μέλος. Στους υπηκόους τρίτων χωρών που υπόκεινται στη διαδικασία μεταφοράς θα πρέπει να παρέχεται γραπτή αιτιολογημένη απόφαση. Παρόλο που η απόφαση θα πρέπει να είναι άμεσα εκτελεστή, θα πρέπει να παρέχεται στον υπήκοο τρίτης χώρας αποτελεσματικό μέσο έννομης προστασίας για να ασκήσει προσφυγή κατά της απόφασης μεταφοράς ή να επιδιώξει την επανεξέτασή της. Αυτό το μέσο έννομης προστασίας δεν θα πρέπει να έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.
- (27) Η διαδικασία μεταφοράς που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό δεν θα πρέπει να θίγει την υφιστάμενη δυνατότητα των κρατών μελών να επιστρέφουν υπηκόους τρίτων χωρών σε αντικανονική κατάσταση, σύμφωνα με διμερείς συμφωνίες ή διευθετήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας 2008/115/EK (στο εξής: οδηγία για την επιστροφή), όταν τα εν λόγω πρόσωπα εντοπίζονται εκτός της περιοχής κοντά στα εσωτερικά σύνορα. Προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή των εν λόγω συμφωνιών και να συμπληρωθεί ο στόχος της προστασίας του χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, θα πρέπει να δοθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να συνάπτουν νέες συμφωνίες ή διευθετήσεις και να επικαιροποιούν τις υφιστάμενες. Οι εν λόγω τροποποιήσεις ή επικαιροποιήσεις νέων συμφωνιών ή διευθετήσεων θα πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή. Όταν ένα κράτος μέλος αναλαμβάνει εκ νέου υπήκοο τρίτης χώρας σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό ή βάσει διμερούς συμφωνίας ή διευθέτησης, το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει να υποχρεούται να εκδώσει απόφαση επιστροφής σύμφωνα με την οδηγία για την επιστροφή. Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των νέων διαδικασιών που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό και των υφιστάμενων κανόνων για την επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών, απαιτείται στοχευμένη τροποποίηση του άρθρου 6 παράγραφος 3 της οδηγίας για την επιστροφή.
- (28) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για την αντιμετώπιση απειλών για τον χώρο Σένγκεν, μπορεί να απαιτείται η θέσπιση, από τα κράτη μέλη, μέτρων στα εσωτερικά σύνορα. Τα κράτη μέλη παραμένουν αρμόδια να προσδιορίζουν την ανάγκη προσωρινής επαναφοράς ή παράτασης των ελέγχων στα σύνορα. Σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, η επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα προβλέπεται σε περιπτώσεις στις οποίες εκδηλώνεται σοβαρή απειλή για την εσωτερική ασφάλεια ή

τη δημόσια τάξη σε ένα μόνο κράτος μέλος για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Ειδικότερα, η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα, οι μεγάλης κλίμακας καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας ή διεθνείς εκδηλώσεις μεγάλης κλίμακας ή μεγάλης προβολής, όπως αθλητικές, εμπορικές ή πολιτικές εκδηλώσεις, μπορούν να αποτελέσουν σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια.

- (29) Επίσης, σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια μπορεί επίσης να προκύψει από μεγάλης κλίμακας μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις αντικανονικών μεταναστών μεταξύ των κρατών μελών, όταν αυτό δημιουργεί μια κατάσταση που ασκεί πίεση στους συνολικούς πόρους και ικανότητες των αρμόδιων εθνικών υπηρεσιών, οπότε τα άλλα μέσα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση αυτών των εισροών και μετακινήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να βασίζονται σε αντικειμενικές και ποσοτικοποιημένες εκθέσεις σχετικά με τις μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις, όταν είναι διαθέσιμες, ειδικότερα όταν καταρτίζονται σε τακτική βάση από τους αρμόδιους οργανισμούς της Ένωσης σύμφωνα με τις αντίστοιχες εντολές τους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που παρέχουν οι οργανισμοί για να αποδείξουν στην εκτίμηση κινδύνου τον εξαιρετικό χαρακτήρα της διαπιστωθείσας απειλής που προκαλείται από μη επιτρεπόμενη μετακίνηση, προκειμένου να δικαιολογήσουν την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα για τον λόγο αυτό.
- (30) Μολονότι προβλέπεται δράση σε επίπεδο Ένωσης στις περιπτώσεις που η φύση μιας απειλής απορρέει από επίμονες σοβαρές αδυναμίες στα εξωτερικά σύνορα, δεν υπάρχει μηχανισμός σε επίπεδο Ένωσης που να εφαρμόζεται σε καταστάσεις στις οποίες, εντός του χώρου Σένγκεν, σοβαρή απειλή για την εσωτερική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη επηρεάζει την πλειονότητα των κρατών μελών και, επομένως, θέτει σε κίνδυνο την εύρυθμη λειτουργία του χώρου Σένγκεν. Το κενό θα πρέπει να καλυφθεί με τη θέσπιση νέου μηχανισμού διασφάλισης του χώρου Σένγκεν, ο οποίος καθιστά δυνατή την εφαρμογή συντονισμένων λύσεων για την προστασία των συμφερόντων των προσώπων που δικαιούνται να επωφελούνται από τον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, με τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που λαμβάνονται και, παράλληλα, την ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεών τους.
- (31) Ο νέος μηχανισμός διασφάλισης του χώρου Σένγκεν θα πρέπει να παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να εκδίδει, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, απόφαση που επιτρέπει την επαναφορά ή την παράταση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, όταν αυτό δικαιολογείται από συγκεκριμένη απειλή, η οποία διαπιστώνεται βάσει κοινοποιήσεων που λαμβάνονται από επιμέρους κράτη μέλη ή άλλων διαθέσιμων πληροφοριών, ειδικότερα εκτίμησης κινδύνου, σε περίπτωση παράτασης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα πέραν των έξι μηνών. Δεδομένου του πολιτικά ευαίσθητου χαρακτήρα μιας τέτοιας απόφασης, η οποία ρυθμίζει τη δυνατότητα των κρατών μελών να επαναφέρουν ή να παρατείνουν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, θα πρέπει να ανατεθούν στο Συμβούλιο εκτελεστικές αρμοδιότητες για την έκδοση απόφασης, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής.
- (32) Προκειμένου να κρίνει αν δικαιολογείται η επαναφορά ή παράταση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα από τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη αν είναι διαθέσιμα οποιαδήποτε άλλα μέτρα που θα μπορούσαν να κατοχυρώσουν υψηλό επίπεδο ασφάλειας στο εσωτερικό της επικράτειας, όπως ενισχυμένοι έλεγχοι στις περιοχές των εσωτερικών συνόρων από τις αρμόδιες αρχές. Σε περίπτωση που η παράταση των ελέγχων δεν θεωρηθεί δικαιολογημένη, η Επιτροπή θα πρέπει,

αντ' αυτού, να συστήσει τη χρήση άλλων μέτρων που κρίνονται καταλληλότερα για την αντιμετώπιση της διαπιστωθείσας απειλής.

- (33) Η θέσπιση του νέου μηχανισμού διασφάλισης του χώρου Σένγκεν δεν θα πρέπει να θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να προσφεύγουν προηγουμένως σε μονομερή μέτρα σύμφωνα με τον κανονισμό, όταν το απαιτεί η κατάσταση. Ωστόσο, μόλις εγκριθεί, το μέτρο της Ένωσης θα πρέπει να αποτελεί τη μοναδική βάση για τη συντονισμένη αντιμετώπιση της διαπιστωθείσας απειλής.
- (34) Προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με την αρχή της αναλογικότητας, η απόφαση του Συμβουλίου θα πρέπει να εκδίδεται για περιορισμένο χρονικό διάστημα έως έξι μηνών, το οποίο μπορεί να παρατείνεται βάσει τακτικής επανεξέτασης, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, εφόσον διαπιστώνεται ότι η απειλή παραμένει. Η αρχική απόφαση θα πρέπει να περιλαμβάνει εκτίμηση των αναμενόμενων επιπτώσεων των ληφθέντων μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των αρνητικών επιπτώσεών τους, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα είναι δικαιολογημένοι ή αν θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στη θέση τους λιγότερο περιοριστικά μέτρα με αποτελεσματικό τρόπο. Οι μεταγενέστερες αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την εξέλιξη της διαπιστωθείσας απειλής. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου.
- (35) Δυνατότητα επαναφοράς ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα θα πρέπει επίσης να εξακολουθήσει να υπάρχει όταν συνεχίζουν να υφίστανται σοβαρές αδυναμίες στη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο τη συνολική λειτουργία του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Οι περίοδοι κατά τις οποίες εφαρμόστηκαν έλεγχοι στα σύνορα από τα κράτη μέλη λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της κατάστασης ή στις περιπτώσεις που το Συμβούλιο αποφασίζει να προτείνει την επαναφορά διότι μια απειλή επηρεάζει σημαντικό αριθμό κρατών μελών δεν θα πρέπει να περιλαμβάνονται στην περίοδο των δύο ετών που ισχύει για την επαναφορά των ελέγχων λόγω σοβαρών αδυναμιών στα εξωτερικά σύνορα.
- (36) Η επαναφορά ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα είτε βάσει μονομερών αποφάσεων των κρατών μελών είτε σε επίπεδο Ένωσης έχει σοβαρές επιπτώσεις στη λειτουργία του χώρου Σένγκεν. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οποιαδήποτε απόφαση για την επαναφορά των ελέγχων στα σύνορα λαμβάνεται μόνο στις περιπτώσεις που είναι αναγκαίο, ως μέτρο έσχατης ανάγκης, η απόφαση για την προσωρινή επαναφορά ή παράταση των ελέγχων στα σύνορα θα πρέπει να βασίζεται σε κοινά κριτήρια, τα οποία δίνουν έμφαση στην αναγκαιότητα και την αναλογικότητα. Η αρχή της αναλογικότητας ορίζει ότι η επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα πρέπει να υπόκειται σε εγγυήσεις που αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου.
- (37) Κατά πρώτο λόγο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιολογούν την καταλληλότητα των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα όσον αφορά τη φύση της διαπιστωθείσας σοβαρής απειλής. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή και να αξιολογούν τον πιθανό αντίκτυπο των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα στην κυκλοφορία των προσώπων εντός του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και στη λειτουργία των διασυνοριακών περιφερειών. Η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να αποτελεί μέρος της κοινοποίησης που τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διαβιβάζουν στην Επιτροπή. Στην περίπτωση παράτασης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα για προβλέψιμα γεγονότα πέραν μιας αρχικής περιόδου έξι μηνών, το κράτος μέλος θα πρέπει επίσης να αξιολογεί την καταλληλότητα εναλλακτικών μέτρων για την επίτευξη των ίδιων στόχων με τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, όπως

αναλογικών ελέγχων που διενεργούνται κατά την άσκηση αστυνομικών ή άλλων δημόσιων αρμοδιοτήτων ή μέσω μορφών αστυνομικής συνεργασίας, όπως προβλέπεται από το δίκαιο της Ένωσης, και τη δυνατότητα χρήσης της διαδικασίας μεταφοράς.

- (38) Προκειμένου να περιοριστούν οι επιζήμιες συνέπειες που προκύπτουν από την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, κάθε απόφαση για την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα θα πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα μετριασμού, εάν χρειάζεται. Τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα για τη διασφάλιση της ομαλής εκτέλεσης της διαμετακόμισης εμπορευμάτων και προσωπικού μεταφορών και ναυτικών μέσω της δημιουργίας «πράσινων λωρίδων» διέλευσης των συνόρων. Επίσης, για να ληφθεί υπόψη η ανάγκη διασφάλισης της κυκλοφορίας προσώπων των οποίων οι δραστηριότητες μπορεί να είναι ουσιώδους σημασίας για τη διατήρηση της αλυσίδας εφοδιασμού ή για την παροχή βασικών υπηρεσιών, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εφαρμόζουν τις υφιστάμενες κατευθυντήριες γραμμές για τους διασυνοριακούς εργαζομένους⁴⁵. Σε αυτό το πλαίσιο, οι κανόνες για την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές και τις συστάσεις που εκδόθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 ως ισχυρό δίκτυο ασφαλείας για την ενιαία αγορά, με σκοπό τη διασφάλιση της εφαρμογής τους από τα κράτη μέλη, κατά περίπτωση, ως μέτρων μετριασμού κατά τη διάρκεια της επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Ειδικότερα, θα πρέπει να προσδιοριστούν μέτρα με σκοπό να διασφαλιστεί η αδιάλειπτη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και να διαφυλαχθούν τα συμφέροντα των διασυνοριακών περιφερειών και των «δίδυμων πόλεων», συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, αδειών ή παρεκκλίσεων για τους κατοίκους των διασυνοριακών περιφερειών.
- (39) Η κοινοποίηση που πρέπει να υποβάλλουν τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι καθοριστική κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις για την προσωρινή επαναφορά ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Προκειμένου να διασφαλιστεί συγκρίσιμο σύνολο πληροφοριών, η Επιτροπή θα πρέπει να εγκρίνει υπόδειγμα για την κοινοποίηση της επαναφοράς ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα με εκτελεστική πράξη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να διαβαθμίζουν το σύνολο ή μέρος των πληροφοριών που παρέχονται στην κοινοποίηση, με την επιφύλαξη της λειτουργίας κατάλληλων και ασφαλών διαύλων αστυνομικής συνεργασίας.
- (40) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα αποτελούν πραγματικά μέτρο έσχατης ανάγκης που εφαρμόζεται μόνο για όσο διάστημα είναι αναγκαίο και προκειμένου να καταστεί δυνατή η αξιολόγηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα για την αντιμετώπιση προβλέψιμων απειλών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταρτίζουν εκτίμηση κινδύνου που θα υποβάλλεται στην Επιτροπή, όταν οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα παρατείνονται πέραν των αρχικών έξι μηνών για την αντιμετώπιση προβλέψιμων απειλών. Τα κράτη μέλη πρέπει ειδικότερα να εξηγούν την κλίμακα και την εξέλιξη της διαπιστωθείσας σοβαρής απειλής, συμπεριλαμβανομένων του χρονικού διαστήματος για το οποίο αναμένεται να συνεχιστεί η διαπιστωθείσα σοβαρή απειλή και των τμημάτων των εσωτερικών συνόρων που ενδέχεται να επηρεαστούν, καθώς

⁴⁵

2020/C 102 I/03.

και τα μέτρα συντονισμού τους με τα άλλα κράτη μέλη που επηρεάζονται ή ενδέχεται να επηρεαστούν από τα εν λόγω μέτρα.

- (41) Η Επιτροπή θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να ζητεί συμπληρωματικές πληροφορίες με βάση την κοινοποίηση λαμβάνει, μεταξύ άλλων σχετικά με την εκτίμηση κινδύνου ή τα μέτρα συνεργασίας και συντονισμού με τα κράτη μέλη που επηρεάζονται από τη σχεδιαζόμενη παράταση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Όταν η κοινοποίηση δεν συμμορφώνεται με τις ελάχιστες απαιτήσεις, η Επιτροπή θα πρέπει να συζητά την κοινοποίηση με το οικείο κράτος μέλος και να ζητεί συμπληρωματικές πληροφορίες ή εκ νέου υποβολή της κοινοποίησης.
- (42) Προκειμένου να διασφαλιστεί επαρκής βαθμός διαφάνειας των ενεργειών που επηρεάζουν τα ταξίδια χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ενημερώνουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τα κύρια στοιχεία που αφορούν τη σχεδιαζόμενη επαναφορά των ελέγχων των συνόρων. Σε δικαιολογημένες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να διαβαθμίζουν τις εν λόγω πληροφορίες. Κάθε χρόνο, σύμφωνα με το άρθρο 33 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα (στο εξής: έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν), η οποία θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην κατάσταση όσον αφορά τις μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις υπηκόων τρίτων χωρών, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες από τους αρμόδιους οργανισμούς και την ανάλυση δεδομένων από τα σχετικά συστήματα πληροφοριών. Θα πρέπει επίσης να αξιολογεί την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα της επαναφοράς ελέγχων στα σύνορα κατά την περίοδο που καλύπτεται από την εν λόγω έκθεση. Η έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν καλύπτει επίσης τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων που απορρέουν από το άρθρο 20 του μηχανισμού αξιολόγησης του Σένγκεν⁴⁶.
- (43) Ο μηχανισμός για την προσωρινή επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα σε επείγουσες καταστάσεις ή για την αντιμετώπιση προβλέψιμων απειλών θα πρέπει να παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να οργανώνει διαβουλεύσεις μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ άλλων κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε κράτους μέλους. Οι σχετικοί οργανισμοί της Ένωσης θα πρέπει να συμμετέχουν σε αυτή τη διαδικασία προκειμένου να ανταλλάσσουν την εμπειρογνώσιά τους, κατά περίπτωση. Οι εν λόγω διαβουλεύσεις θα πρέπει να εξετάζουν τις λεπτομέρειες διεξαγωγής των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και το χρονοδιάγραμμά τους, τα πιθανά μέτρα μετριασμού, καθώς και τις δυνατότητες εφαρμογής εναλλακτικών μέτρων. Όταν η Επιτροπή ή ένα κράτος μέλος έχει εκδώσει γνώμη εκφράζοντας ανησυχίες σχετικά με την επαναφορά των ελέγχων στα σύνορα, οι εν λόγω διαβουλεύσεις θα πρέπει να είναι υποχρεωτικές.
- (44) Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρούν τη δυνατότητα να εκφράζουν οποιαδήποτε ανησυχία όσον αφορά την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα μιας απόφασης κράτους μέλους να επαναφέρει τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα για λόγους επείγουσας ανάγκης ή για την αντιμετώπιση προβλέψιμης απειλής. Σε περίπτωση επαναφοράς και παράτασης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα λόγω προβλέψιμων απειλών για συνολικές περιόδους που υπερβαίνουν τους δεκαοκτώ

⁴⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1053/2013 του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση ενός μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν και την κατάργηση της απόφασης της εκτελεστικής επιτροπής της 16ης Σεπτεμβρίου 1998 σχετικά με τη σύσταση της μόνιμης επιτροπής για την αξιολόγηση και την εφαρμογή της σύμβασης Σένγκεν (ΕΕ L 295 της 6.11.2013, σ. 27).

μήνες, θα πρέπει να απαιτείται έκδοση γνώμης από την Επιτροπή στην οποία αξιολογείται η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα των εν λόγω ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Όταν ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι υπάρχουν εξαιρετικές καταστάσεις που δικαιολογούν τη συνεχιζόμενη ανάγκη για ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα για περίοδο που υπερβαίνει τα δύο έτη, η Επιτροπή θα πρέπει να εκδίδει συμπληρωματική γνώμη. Η εν λόγω γνώμη δεν θίγει τα μέτρα επιβολής, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων επί παραβάσει, τα οποία μπορεί να λάβει η Επιτροπή οποιαδήποτε στιγμή κατά οποιουδήποτε κράτους μέλους λόγω μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις που αυτό υπέχει δυνάμει του δικαίου της Ένωσης. Όταν εκδίδεται γνώμη, η Επιτροπή θα πρέπει να ξεκινά διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

- (45) Προκειμένου να καταστεί δυνατή η εκ των υστέρων ανάλυση της απόφασης για την προσωρινή επαναφορά ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξακολουθήσουν να υποχρεούνται να υποβάλλουν έκθεση σχετικά με την επαναφορά ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, μετά την άρση των ελέγχων. Όταν οι έλεγχοι διατηρούνται σε ισχύ για παρατεταμένα χρονικά διαστήματα, η εν λόγω έκθεση θα πρέπει επίσης να υποβάλλεται μετά από δώδεκα μήνες και, στη συνέχεια, κάθε έτος, εάν οι έλεγχοι διατηρούνται κατ' εξαίρεση και για όσο διάστημα διατηρούνται. Η έκθεση θα πρέπει να περιγράφει, ειδικότερα, την αρχική και την επακόλουθη αξιολόγηση της αναγκαιότητας των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και την τήρηση των κριτηρίων για την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Η Επιτροπή θα πρέπει να εγκρίνει με εκτελεστική πράξη ένα υπόδειγμα και να το καταστήσει διαθέσιμο επιγραμμικά.
- (46) Κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη δεν προβαίνουν σε διακρίσεις έναντι προσώπων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
- (47) Οι αρμόδιες αρχές ασκούν τις αρμοδιότητές τους για τη διενέργεια ελέγχων εντός της επικράτειας και εφαρμόζουν σχετικές διαδικασίες με πλήρη σεβασμό των κανόνων για την προστασία των δεδομένων δυνάμει του δικαίου της Ένωσης. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή η οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου εφαρμόζονται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες εθνικές αρχές για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, στο αντίστοιχο πεδίο εφαρμογής τους.
- (48) Στόχος του παρόντος κανονισμού είναι η ενίσχυση της λειτουργίας του χώρου Σένγκεν. Ο στόχος αυτός δεν μπορεί να επιτευχθεί από τα κράτη μέλη όταν ενεργούν μεμονωμένα. Επομένως, είναι απαραίτητη η τροποποίηση των κοινών κανόνων που έχουν θεσπιστεί σε επίπεδο Ένωσης. Συνεπώς, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών.
- (49) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του. Δεδομένου ότι ο παρών κανονισμός αναπτύσσει περαιτέρω το κεκτημένο του Σένγκεν, η Δανία αποφασίζει, σύμφωνα με το άρθρο 4 του εν λόγω

πρωτοκόλλου, εντός έξι μηνών αφότου το Συμβούλιο αποφασίσει επί του παρόντος κανονισμού, αν θα τον εφαρμόσει στο εθνικό της δίκαιο.

- (50) Ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν στις οποίες δεν συμμετέχει η Ιρλανδία, σύμφωνα με την απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου⁴⁷. ως εκ τούτου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στην έκδοση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.
- (51) Όσον αφορά την Ισλανδία και τη Νορβηγία, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας η οποία συνάφθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας σχετικά τη σύνδεση των εν λόγω χωρών, προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν⁴⁸, οι οποίες εμπίπτουν στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 στοιχείο Α της απόφασης 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου⁴⁹.
- (52) Όσον αφορά την Ελβετία, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας που έχουν συνάψει η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και η Ελβετική Συνομοσπονδία σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, εφαρμογή και ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν⁵⁰, οι οποίες εμπίπτουν στον τομέα του άρθρου 1 σημείο Α της απόφασης 1999/437/ΕΚ⁵¹, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2008/146/ΕΚ του Συμβουλίου⁵².
- (53) Όσον αφορά το Λιχτενστάιν, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν⁵³, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίο

⁴⁷ Απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 64 της 7.3.2002, σ. 20).

⁴⁸ ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 36.

⁴⁹ Απόφαση 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 31).

⁵⁰ ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 52.

⁵¹ Απόφαση 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 31).

⁵² Απόφαση 2008/146/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2008, για τη σύναψη εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 1).

⁵³ ΕΕ L 160 της 18.6.2011, σ. 21.

αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο Α της απόφασης 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου⁵⁴.

- (54) Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την εφαρμογή της οδηγίας 2004/38/ΕΚ⁵⁵.
- (55) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και είναι συμβατός με τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (56) Επομένως, ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 και η οδηγία 2008/115/ΕΚ θα πρέπει να τροποποιηθούν αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/399 τροποποιείται ως εξής:

1) Το άρθρο 2 τροποποιείται ως εξής:

α) το σημείο 12) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«12) “επιτήρηση των συνόρων”: η επιτήρηση των συνόρων μεταξύ σημείων διέλευσης και των συνοριακών σημείων διέλευσης εκτός των καθορισμένων ωραρίων λειτουργίας, συμπεριλαμβανομένων προληπτικών μέτρων για τον εντοπισμό και την πρόληψη μη επιτρεπόμενων διελεύσεων των συνόρων ή της παράκαμψης των συνοριακών ελέγχων»

β) προστίθενται τα ακόλουθα σημεία 27) έως 30):

«27) “εργαλειοποίηση μεταναστών”: κατάσταση κατά την οποία τρίτη χώρα υποκινεί αντικανονικές μεταναστευτικές ροές προς την Ένωση ενθαρρύνοντας ή διευκολύνοντας ενεργά την κυκλοφορία υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα, προς ή από την επικράτειά της και στη συνέχεια προς τα εν λόγω εξωτερικά σύνορα, όταν οι ενέργειες αυτές αποτελούν ένδειξη της πρόθεσης τρίτης χώρας να αποσταθεροποιήσει την Ένωση ή κράτος μέλος, όταν η φύση των ενεργειών αυτών ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο βασικές λειτουργίες του κράτους, συμπεριλαμβανομένων της εδαφικής ακεραιότητάς του, της διατήρησης της δημόσιας τάξης ή της διαφύλαξης της εθνικής του ασφάλειας·

28) “αναγκαία ταξίδια”: ταξίδια που συνδέονται με ουσιώδη καθήκοντα ή ουσιώδεις ανάγκες, λαμβανομένων υπόψη τυχόν εφαρμοστέων διεθνών υποχρεώσεων της Ένωσης και των κρατών μελών, οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα ΧΙ·

⁵⁴ Απόφαση 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2011, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, όσον αφορά την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και την κυκλοφορία των προσώπων (ΕΕ L 160 της 18.6.2011, σ. 19).

⁵⁵ Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ L 158 της 30.4.2004, σ. 77).

29) “μη αναγκαία ταξίδια”: ταξίδια για σκοπούς άλλους από αναγκαία ταξίδια·

30. “κόμβοι μεταφορών”: αερολιμένες, θαλάσσιοι ή ποτάμιοι λιμένες, σιδηροδρομικοί σταθμοί ή σταθμοί λεωφορείων.».

2) Στο άρθρο 5 προστίθεται νέα παράγραφος 4:

«4. Σε περίπτωση εργαλειοποίησης μεταναστών, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των συνοριακών σημείων διέλευσης, όπως αυτά κοινοποιούνται σύμφωνα με την παράγραφο 1, ή το ωράριο λειτουργίας τους, εφόσον το απαιτούν οι περιστάσεις.

Τυχόν περιορισμοί που θεσπίζονται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο εφαρμόζονται με τρόπο αναλογικό και λαμβανομένων πλήρως υπόψη των δικαιωμάτων:

α) των δικαιούχων του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης·

β) των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες δυνάμει της οδηγίας 2003/109/EK⁵⁶ του Συμβουλίου, των προσώπων που αντλούν το δικαίωμα διαμονής από άλλες ενωσιακές πράξεις ή το εθνικό δίκαιο ή που κατέχουν εθνικές θεωρήσεις μακράς διάρκειας, καθώς και των αντίστοιχων μελών των οικογενειών τους·

γ) υπηκόων τρίτων χωρών που ζητούν διεθνή προστασία.».

3) Το άρθρο 13 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 13

Επιτήρηση των συνόρων

1. Η επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων έχει ως κύριο σκοπό τον εντοπισμό και την πρόληψη μη επιτρεπόμενων διελεύσεων των συνόρων, την καταπολέμηση της διασυνοριακής εγκληματικότητας και τη λήψη μέτρων κατά των προσώπων που διήλθαν τα σύνορα παρανόμως.

Πρόσωπο που διήλθε παρανόμως τα σύνορα και δεν έχει δικαίωμα παραμονής στην επικράτεια του οικείου κράτους μέλους συλλαμβάνεται και υπόκειται στις διαδικασίες που ερείδονται στην οδηγία 2008/115/EK.

2. Οι συνοριοφύλακες χρησιμοποιούν σταθερές ή κινητές μονάδες για την επιτήρηση των συνόρων.

Η επιτήρηση αυτή διεξάγεται κατά τρόπο ώστε να εμποδίζονται και να αποθαρρύνονται οι μη επιτρεπόμενες διελεύσεις των συνόρων μεταξύ συνοριακών σημείων διέλευσης και η παράκαμψη των ελέγχων στα συνοριακά σημεία διέλευσης.

3. Η επιτήρηση μεταξύ των συνοριακών σημείων διέλευσης διεξάγεται από συνοριοφύλακες, των οποίων ο αριθμός και οι μέθοδοι προσαρμόζονται στους υφιστάμενους ή προβλεπόμενους κινδύνους και απειλές. Περιλαμβάνει συχνές και απρόοπτες αλλαγές της συχνότητας επιτήρησης και άλλες μεθόδους ή

⁵⁶

Οδηγία 2003/109/EK του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες (EE L 16 της 23.1.2004, σ. 44).

τεχνικές, ώστε να εντοπίζεται ή να εμποδίζεται αποτελεσματικά η μη επιτρεπόμενη διέλευση των συνόρων.

4. Η επιτήρηση πραγματοποιείται από σταθερές ή κινητές μονάδες οι οποίες εκτελούν τα καθήκοντά τους περιπολώντας ή σταθμεύοντας σε γνωστά ή εικαζόμενα ευαίσθητα σημεία και αποσκοπεί στην αποτροπή της μη επιτρεπόμενης διέλευσης των συνόρων ή τη σύλληψη προσώπων που διέρχονται παράνομα τα σύνορα. Η επιτήρηση μπορεί να γίνεται και με τη βοήθεια τεχνικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρονικών μέσων, εξοπλισμού και συστημάτων επιτήρησης.
5. Σε περίπτωση εργαλειοποίησης μεταναστών, το οικείο κράτος μέλος εντείνει την επιτήρηση των συνόρων όπως είναι αναγκαίο για την αντιμετώπιση της αυξημένης απειλής. Ειδικότερα, το κράτος μέλος ενισχύει, κατά περίπτωση, τους πόρους και τα τεχνικά μέσα για να εμποδίζεται η μη επιτρεπόμενη διέλευση των συνόρων.

Τα εν λόγω τεχνικά μέσα μπορεί να περιλαμβάνουν σύγχρονες τεχνολογίες, μεταξύ άλλων δρόνους και αισθητήρες κίνησης, καθώς και κινητές μονάδες για την πρόληψη της παράνομης διέλευσης των συνόρων στην Ένωση.

6. Με την επιφύλαξη της στήριξης που μπορεί να παρέχει ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής στα κράτη μέλη, σε περίπτωση κατάστασης εργαλειοποίησης μεταναστών, ο Οργανισμός μπορεί να διενεργεί αξιολόγηση τρωτότητας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵⁷, με σκοπό την παροχή της αναγκαίας στήριξης στο οικείο κράτος μέλος.

Με βάση τα αποτελέσματα της εν λόγω αξιολόγησης ή οποιασδήποτε άλλης σχετικής αξιολόγησης τρωτότητας ή την απόδοση κρίσιμου επιπέδου επίπτωσης στο σχετικό τμήμα των συνόρων, κατά την έννοια του άρθρου 35 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896, ο εκτελεστικός διευθυντής του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής διατυπώνει συστάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 41 παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού, προς οποιοδήποτε οικείο κράτος μέλος.

7. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις δυνάμει του άρθρου 37 σχετικά με πρόσθετα μέτρα στον τομέα της επιτήρησης, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης προτύπων για την επιτήρηση των συνόρων, ειδικότερα τη χρήση τεχνολογιών επιτήρησης και παρακολούθησης στα εξωτερικά σύνορα, με συνεκτίμηση του είδους των συνόρων, των επιπέδων επίπτωσης που αποδίδονται σε κάθε τμήμα των εξωτερικών συνόρων σύμφωνα με το άρθρο 34 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896 και άλλων σχετικών παραγόντων.»

- 4) Το κεφάλαιο V μετονομάζεται ως εξής: «Ειδικά μέτρα σχετικά με τα εξωτερικά σύνορα»

⁵⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2019, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 και (ΕΕ) 2016/1624 (ΕΕ L 295 της 14.11.2019, σ. 1).

Στο κεφάλαιο V προστίθεται το άρθρο 21α:

«Άρθρο 21α

Περιορισμοί των ταξιδιών προς την Ευρωπαϊκή Ένωση

1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε καταστάσεις στις οποίες το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων ή η Επιτροπή εντοπίζουν την ύπαρξη, σε μία ή περισσότερες τρίτες χώρες, λοιμώδους νόσου δυνάμενης να προσλάβει χαρακτήρα επιδημίας, όπως ορίζεται στις σχετικές πράξεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.
2. Το Συμβούλιο, βάσει πρότασης της Επιτροπής, μπορεί να εκδίδει εκτελεστικό κανονισμό, ο οποίος προβλέπει προσωρινούς περιορισμούς στα ταξίδια προς τα κράτη μέλη.

Οι εν λόγω προσωρινοί περιορισμοί στα ταξίδια μπορεί να περιλαμβάνουν περιορισμούς στην είσοδο στα κράτη μέλη και άλλα μέτρα που θεωρούνται αναγκαία για την προστασία της δημόσιας υγείας στον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, όπως για παράδειγμα εξετάσεις, καραντίνα και αυτοαπομόνωση.

3. Οι ακόλουθες κατηγορίες προσώπων εξαιρούνται από τους περιορισμούς εισόδου, ανεξάρτητα από τον σκοπό του ταξιδιού τους:

α) δικαιούχοι του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης·

- β) υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες δυνάμει της οδηγίας 2003/109/EK, πρόσωπα που αντλούν το δικαίωμα διαμονής από άλλες ενωσιακές πράξεις ή το εθνικό δίκαιο ή που κατέχουν εθνικές θεωρήσεις μακράς διάρκειας, καθώς και τα αντίστοιχα μέλη των οικογενειών τους. 4. Κατά περίπτωση, ο εκτελεστικός κανονισμός που αναφέρεται στην παράγραφο 1:

α) καθορίζει τυχόν κατηγορίες προσώπων που πραγματοποιούν μη αναγκαία ταξίδια οι οποίες εξαιρούνται από περιορισμούς που ισχύουν για τα ταξίδια·

β) προσδιορίζει οποιεσδήποτε γεωγραφικές περιοχές ή τρίτες χώρες από τις οποίες τα μη αναγκαία ταξίδια μπορεί να υπόκεινται σε περιορισμούς ή εξαιρέσεις από περιορισμούς, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης κατάστασης των συγκεκριμένων περιοχών ή χωρών, βάσει αντικειμενικής μεθοδολογίας και κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένης, ειδικότερα, της επιδημιολογικής κατάστασης·

γ) καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα μη αναγκαία ταξίδια που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) μπορούν να περιορίζονται ή να εξαιρούνται από τους περιορισμούς, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών στοιχείων που πρέπει να προσκομίζονται για τη στήριξη της εξαίρεσης και των όρων που αφορούν τη διάρκεια και τη φύση της παραμονής στις περιοχές ή στις χώρες που αναφέρονται στο στοιχείο β)·

δ) καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να επιβάλλονται, κατ' εξαίρεση, ταξιδιωτικοί περιορισμοί σε πρόσωπα που πραγματοποιούν αναγκαία ταξίδια, στην περίπτωση ταχείας επιδείνωσης της επιδημιολογικής κατάστασης και, ειδικότερα, όταν έχει εντοπιστεί ανησυχητική παραλλαγή ή παραλλαγή ειδικού ενδιαφέροντος.

5. Οι περιορισμοί των αναγκαίων ταξιδιών που αναφέρονται στην παράγραφο 4 στοιχείο δ) δεν μπορούν να περιλαμβάνουν περιορισμούς εισόδου που αφορούν τους ταξιδιώτες που αναφέρονται στο σημείο i. και στα σημεία iv. έως viii. του παραρτήματος XI.»

5) Το άρθρο 23 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 23
Άσκηση δημόσιων αρμοδιοτήτων

Η μη διενέργεια ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα δεν θίγει:

- α) την άσκηση αστυνομικών ή άλλων δημόσιων αρμοδιοτήτων από μέρους των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών στην επικράτειά τους, μεταξύ άλλων στις περιοχές των εσωτερικών συνόρων τους, όπως αυτές ανατίθενται σε αυτές δυνάμει του εθνικού δικαίου, εφόσον η άσκηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων δεν έχει αποτέλεσμα ισοδύναμο με τους συνοριακούς ελέγχους.

Η άσκηση, από μέρους των αρμόδιων αρχών, των αρμοδιοτήτων τους δεν μπορεί, ειδικότερα, να θεωρηθεί ισοδύναμη με την άσκηση συνοριακών ελέγχων όταν τα μέτρα:

- i) δεν έχουν ως στόχο τον έλεγχο των συνόρων·
- ii) βασίζονται σε γενικές πληροφορίες και στην πείρα των αρμόδιων αρχών όσον αφορά πιθανές απειλές για τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη και αποσκοπούν ειδικότερα:
- στην καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος·
 - στην καταπολέμηση της παράτυπης διαμονής ή παραμονής, που συνδέεται με την αντικανονική μετανάστευση· ή
 - στον περιορισμό της εξάπλωσης λοιμώδους νόσου δυνάμενης να προσλάβει χαρακτήρα επιδημίας, όπως έχει εντοπιστεί από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων·
- iii) σχεδιάζονται και εκτελούνται με τρόπο σαφώς διακριτό από τους συστηματικούς ελέγχους προσώπων στα εξωτερικά σύνορα, μεταξύ άλλων όταν διενεργούνται σε κόμβους μεταφορών ή απευθείας σε επιβατικές υπηρεσίες και όταν βασίζονται σε ανάλυση κινδύνου·
- iv) διεξάγονται, κατά περίπτωση, βάσει τεχνολογιών παρακολούθησης και επιτήρησης που χρησιμοποιούνται γενικά στην επικράτεια, με σκοπό την αντιμετώπιση απειλών για τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, όπως ορίζεται στο σημείο ii)·
- β) τη δυνατότητα κράτους μέλους να διενεργεί ελέγχους ασφαλείας που διενεργούνται σε πρόσωπα σε κόμβους μεταφορών από τις αρμόδιες αρχές δυνάμει της νομοθεσίας κάθε κράτους μέλους, από τις οικείες αρμόδιες αρχές ή από μεταφορείς, στον βαθμό που οι εν λόγω έλεγχοι διενεργούνται και σε πρόσωπα που ταξιδεύουν στο εσωτερικό κράτους μέλους·
- γ) τη δυνατότητα κράτους μέλους να προβλέπει στην εθνική νομοθεσία του την υποχρέωση κατοχής και επίδειξης τίτλων και εγγράφων·

- δ) τη δυνατότητα ένα κράτος μέλος να προβλέπει διά νόμου την υποχρέωση των υπηκόων τρίτων χωρών να δηλώνουν την παρουσία τους στην επικράτεια του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985 μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα (στο εξής: συμφωνία Σένγκεν)·
- ε) ελέγχους, για λόγους ασφάλειας, των δεδομένων των επιβατών με χρήση σχετικών βάσεων δεδομένων όσον αφορά πρόσωπα που ταξιδεύουν στον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, οι οποίοι μπορούν να διενεργούνται από τις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο.»
- 6) Προστίθεται το ακόλουθο άρθρο 23α:

«Άρθρο 23α

Διαδικασία για τη μεταφορά προσώπων που συλλαμβάνονται στα εσωτερικά σύνορα

1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στη σύλληψη υπηκόου τρίτης χώρας πλησίον των εσωτερικών συνόρων, στις περιπτώσεις που πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) ο συγκεκριμένος υπήκοος τρίτης χώρας δεν πληροί ή δεν πληροί πια τις προϋποθέσεις εισόδου που ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1·
 - β) ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν καλύπτεται από την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 5 στοιχείο α)·
 - γ) ο υπήκοος τρίτης χώρας συλλαμβάνεται στο πλαίσιο διασυνοριακής επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας, ειδικότερα κατά τη διάρκεια κοινών αστυνομικών περιπολιών·
 - δ) υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας έχει αφιχθεί απευθείας από άλλο κράτος μέλος, βάσει πληροφοριών που είναι άμεσα διαθέσιμες στις αρχές που πραγματοποίησαν τη σύλληψη, συμπεριλαμβανομένων των δηλώσεων του συγκεκριμένου προσώπου, των εγγράφων ταυτότητας, των ταξιδιωτικών εγγράφων ή άλλων εγγράφων που βρέθηκαν στο εν λόγω πρόσωπο ή των αποτελεσμάτων αναζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν σε σχετικές εθνικές και ενωσιακές βάσεις δεδομένων.
2. Οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους μπορούν, με βάση τη διαπίστωση ότι ο συγκεκριμένος υπήκοος τρίτης χώρας δεν έχει δικαίωμα παραμονής στην επικράτεια του, να αποφασίσουν την άμεση μεταφορά του προσώπου στο κράτος μέλος από το οποίο εισήλθε ή επιδίωξε να εισέλθει, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο παράρτημα XII.
3. Όταν ένα κράτος μέλος εφαρμόζει τη διαδικασία που αναφέρεται στην παράγραφο 2, το κράτος μέλος υποδοχής υποχρεούται να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για την υποδοχή του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στο παράρτημα XII.
4. Από τις [ένα έτος μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού] και, στη συνέχεια, σε ετήσια βάση, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή τα δεδομένα που

καταγράφονται σύμφωνα με το σημείο 3 του παραρτήματος XII, όσον αφορά την εφαρμογή των παραγράφων 1, 2 και 3.»

- 7) Στο τέλος της πρώτης παραγράφου του άρθρου 24, το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την άρση κάθε εμποδίου στην ομαλή ροή της κυκλοφορίας σε οδικά σημεία διέλευσης των εσωτερικών συνόρων, και ειδικότερα περιορισμών της ταχύτητας που δεν οφείλονται αποκλειστικά σε λόγους οδικής ασφάλειας ή που απαιτούνται για τη χρήση των τεχνολογιών που αναφέρονται στο άρθρο 23 στοιχείο α) σημείο iv).»

- 8) Το άρθρο 25 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 25

Γενικό πλαίσιο για την προσωρινή επαναφορά ή παράταση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα

1. Όταν στον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα υπάρχει σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια σε ένα κράτος μέλος, το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί κατ' εξαίρεση να επαναφέρει τους ελέγχους στα σύνορα σε όλα τα εσωτερικά του σύνορα ή σε συγκεκριμένα μέρη τους.

Σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια μπορεί να θεωρηθεί ότι προκύπτει, ειδικότερα, από:

- α) δραστηριότητες που σχετίζονται με την τρομοκρατία ή το οργανωμένο έγκλημα·
- β) μεγάλης κλίμακας καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας·
- γ) κατάσταση που χαρακτηρίζεται από μεγάλης κλίμακας μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις υπηκόων τρίτων χωρών μεταξύ των κρατών μελών, η οποία θέτει σε κίνδυνο τη συνολική λειτουργία του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα·
- δ) διεθνείς εκδηλώσεις μεγάλης κλίμακας ή μεγάλης προβολής, όπως αθλητικές, εμπορικές ή πολιτικές εκδηλώσεις.

2. Έλεγχοι στα σύνορα μπορούν να θεσπιστούν σύμφωνα με τα άρθρα 25α και 28 μόνον όταν ένα κράτος μέλος έχει διαπιστώσει ότι το εν λόγω μέτρο είναι αναγκαίο και αναλογικό, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 26 παράγραφος 1 και, στην περίπτωση παράτασης των εν λόγω ελέγχων, επίσης των κριτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 26 παράγραφος 2. Έλεγχοι στα σύνορα μπορούν επίσης να επαναφέρονται σύμφωνα με το άρθρο 29, με συνεκτίμηση των κριτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 30.

Σε κάθε περίπτωση, οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα επαναφέρονται ως μέτρο έσχατης ανάγκης. Η εμπέδεια και η διάρκεια της προσωρινής επαναφοράς του ελέγχου των συνόρων περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα για την αντιμετώπιση της σοβαρής απειλής που διαπιστώνεται.

3. Όταν η ίδια απειλή εξακολουθεί να υφίσταται, οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα μπορούν να παρατείνονται σύμφωνα με τα άρθρα 25α, 28 ή 29.

Η ίδια απειλή θεωρείται ότι υφίσταται όταν η αιτιολόγηση που προβάλλει το κράτος μέλος για την παράταση των ελέγχων των συνόρων βασίζεται στον προσδιορισμό της συνέχισης της ίδιας απειλής που δικαιολογούσε την αρχική επαναφορά των ελέγχων των συνόρων.»

9) Μετά το άρθρο 25, προστίθεται νέο άρθρο 25α:

«Άρθρο 25α

Διαδικασία στις περιπτώσεις που απαιτείται δράση λόγω απρόβλεπτων ή προβλέψιμων γεγονότων

1. Όταν σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια ενός κράτους μέλους είναι προβλέψιμη και επιβάλλει την ανάληψη άμεσης δράσης, το κράτος μέλος μπορεί, κατ' εξαίρεση, να επαναφέρει αμέσως τον έλεγχο στα εσωτερικά σύνορα.
2. Το κράτος μέλος, ταυτόχρονα με την επαναφορά του ελέγχου των συνόρων σύμφωνα με την παράγραφο 1, κοινοποιεί στην Επιτροπή και στα άλλα κράτη μέλη την επαναφορά των ελέγχων στα σύνορα, σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 1.
3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ο έλεγχος στα εσωτερικά σύνορα μπορεί να επαναφέρεται αμέσως για περιορισμένο χρονικό διάστημα έως ενός μήνα. Εάν η σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια παραμένει πέραν της εν λόγω περιόδου, το κράτος μέλος μπορεί να παρατείνει τον έλεγχο στα εσωτερικά σύνορα για περαιτέρω περιόδους, έτσι ώστε η μέγιστη διάρκεια να μην υπερβαίνει τους τρεις μήνες.
4. Όταν υπάρχει προβλέψιμη σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια σε ένα κράτος μέλος, το κράτος μέλος προβαίνει σε κοινοποίηση στα άλλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 1 το αργότερο εντός τεσσάρων εβδομάδων πριν από τη σχεδιαζόμενη επαναφορά των ελέγχων στα σύνορα ή εντός συντομότερης προθεσμίας όταν οι περιστάσεις που επιτάσσουν την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα δεν γίνονται γνωστές νωρίτερα από τέσσερις εβδομάδες πριν από τη σχεδιαζόμενη επαναφορά.
5. Για τους σκοπούς της παραγράφου 4 και με την επιφύλαξη του άρθρου 27α παράγραφος 4, ο έλεγχος στα εσωτερικά σύνορα μπορεί να επαναφέρεται για χρονικό διάστημα μέγιστης διάρκειας έξι μηνών. Όταν η σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια διαρκεί πέραν της εν λόγω περιόδου, το κράτος μέλος μπορεί να παρατείνει τον έλεγχο στα εσωτερικά σύνορα για ανανεώσιμες περιόδους μέγιστης διάρκειας έξι μηνών.

Κάθε παράταση κοινοποιείται στην Επιτροπή και στα άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 27 και εντός των προθεσμιών που αναφέρονται στην παράγραφο 4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 27α παράγραφος 5, η μέγιστη διάρκεια των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα δεν υπερβαίνει τα δύο έτη.

6. Η περίοδος που αναφέρεται στην παράγραφο 5 δεν περιλαμβάνει τις περιόδους που αναφέρονται στην παράγραφο 3.»

10) Το άρθρο 26 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 26

Κριτήρια για την προσωρινή επαναφορά και παράταση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα

1. Για να διαπιστωθεί αν η επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα είναι αναγκαία και αναλογική σύμφωνα με το άρθρο 25, τα κράτη μέλη εξετάζουν ειδικότερα:
 - α) την καταλληλότητα του μέτρου της επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της σοβαρής απειλής που διαπιστώθηκε και, ειδικότερα, το αν η επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα είναι πιθανό να αντιμετωπίσει επαρκώς την απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια·
 - β) τον πιθανό αντίκτυπο ενός τέτοιου μέτρου:
 - στην κυκλοφορία των προσώπων εντός του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και
 - στη λειτουργία των διασυνοριακών περιφερειών, λαμβάνοντας υπόψη τους ισχυρούς κοινωνικούς και οικονομικούς δεσμούς μεταξύ τους.
2. Όταν ένα κράτος μέλος αποφασίζει να παρατείνει τον έλεγχο στα εσωτερικά σύνορα σύμφωνα με το άρθρο 25α παράγραφος 5, αξιολογεί επίσης λεπτομερώς αν οι στόχοι που επιδιώκονται με την εν λόγω παράταση θα μπορούσαν να επιτευχθούν με:
 - α) τη χρήση εναλλακτικών μέτρων, όπως αναλογικών ελέγχων που διενεργούνται στο πλαίσιο της νόμιμης άσκησης των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 23 στοιχείο α)·
 - β) τη χρήση της διαδικασίας που αναφέρεται στο άρθρο 23α·
 - γ) τις μορφές αστυνομικής συνεργασίας που προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης, μεταξύ άλλων σε θέματα όπως οι κοινές περιπολίες, οι κοινές επιχειρήσεις, οι κοινές ομάδες έρευνας, οι διασυνοριακές καταδιώξεις ή η διασυνοριακή παρακολούθηση.
3. Σε περίπτωση επαναφοράς ή παράτασης ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, τα οικεία κράτη μέλη διασφαλίζουν, όπου είναι αναγκαίο, ότι οι έλεγχοι συνοδεύονται από κατάλληλα μέτρα που μετριάζουν τις επιπτώσεις που προκύπτουν από την επαναφορά των ελέγχων στα πρόσωπα και στη μεταφορά εμπορευμάτων, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις διασυνοριακές περιφέρειες.»

- 11) Το άρθρο 27 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 27

Κοινοποίηση της προσωρινής επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και της εκτίμησης κινδύνου

1. Οι κοινοποιήσεις των κρατών μελών για την επαναφορά ή την παράταση ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα περιλαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες:
 - α) τους λόγους της επαναφοράς ή παράτασης, περιλαμβανομένων όλων των σχετικών στοιχείων με λεπτομερή περιγραφή των γεγονότων που αποτελούν σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλειά τους·

- β) την εμπέλεια της προτεινόμενης επαναφοράς ή παράτασης, διευκρινίζοντας το τμήμα ή τα τμήματα των εσωτερικών συνόρων στα οποία προτείνεται η επαναφορά ή παράταση των ελέγχων·
- γ) τις ονομασίες των επιτρεπόμενων σημείων διέλευσης·
- δ) την ημερομηνία και τη διάρκεια της σχεδιαζόμενης επαναφοράς ή παράτασης·
- ε) τις εκτιμήσεις σχετικά με την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα που αναφέρονται στο άρθρο 26 παράγραφος 1 και, στην περίπτωση παράτασης, στο άρθρο 26 παράγραφος 2·
- στ) όπου απαιτείται, τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν από τα άλλα κράτη μέλη.

Η κοινοποίηση μπορεί να υποβληθεί από κοινού από δύο ή περισσότερα κράτη μέλη.

Η κοινοποίηση παρέχεται σύμφωνα με υπόδειγμα που πρόκειται να καθοριστεί από την Επιτροπή με εκτελεστική πράξη και να διατίθεται επιγραμμικά. Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που προβλέπεται στο άρθρο 38 παράγραφος 2.

2. Όταν εφαρμόζονται έλεγχοι των συνόρων για έξι μήνες σύμφωνα με το άρθρο 25α παράγραφος 4, κάθε μεταγενέστερη κοινοποίηση για την παράταση των εν λόγω ελέγχων περιλαμβάνει εκτίμηση κινδύνου. Η εκτίμηση κινδύνου παρουσιάζει την κλίμακα και την αναμενόμενη εξέλιξη της διαπιστωθείσας σοβαρής απειλής, ειδικότερα το χρονικό διάστημα για το οποίο αναμένεται να συνεχιστεί η διαπιστωθείσα σοβαρή απειλή και τα τμήματα των εσωτερικών συνόρων που ενδέχεται να επηρεαστούν, καθώς και πληροφορίες σχετικά με μέτρα συντονισμού με τα άλλα κράτη μέλη που επηρεάζονται ή ενδέχεται να επηρεαστούν από τα εν λόγω μέτρα.
3. Όταν η επαναφορά των ελέγχων των συνόρων ή η παράτασή τους αφορά μεγάλης κλίμακας μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 25 παράγραφος 1 στοιχείο β), η εκτίμηση κινδύνου παρέχει επίσης πληροφορίες σχετικά με την κλίμακα και τις τάσεις των εν λόγω μη επιτρεπόμενων μετακινήσεων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν πληροφοριών που έχουν ληφθεί από τους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ σύμφωνα με τις αντίστοιχες εντολές τους και ανάλυσης δεδομένων από τα σχετικά συστήματα πληροφοριών.
4. Το οικείο κράτος μέλος παρέχει, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, οποιεσδήποτε περαιτέρω πληροφορίες, μεταξύ άλλων σχετικά με τα μέτρα συντονισμού με τα κράτη μέλη που επηρεάζονται από τη σχεδιαζόμενη παράταση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, καθώς και περαιτέρω πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της πιθανής χρήσης των μέτρων που αναφέρονται στα άρθρα 23 και 23α.
5. Τα κράτη μέλη που υποβάλλουν κοινοποίηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή 2 μπορούν, όταν κρίνεται απαραίτητο και σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, να αποφασίσουν τη διαβάθμιση του συνόλου ή μέρους των κοινοποιούμενων πληροφοριών.

Η εν λόγω διαβάθμιση δεν εμποδίζει τα άλλα κράτη μέλη που επηρεάζονται από την προσωρινή επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες, μέσω κατάλληλων και ασφαλών διαύλων αστυνομικής συνεργασίας.»

12) Προστίθεται το ακόλουθο άρθρο 27α:

«Άρθρο 27α

Διαβούλευση με τα κράτη μέλη και γνώμη της Επιτροπής

1. Μετά την παραλαβή των κοινοποιήσεων που υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 27 παράγραφος 1, η Επιτροπή μπορεί να διεξαγάγει διαδικασία διαβούλευσης, κατά περίπτωση, συμπεριλαμβανομένων κοινών συνεδριάσεων μεταξύ του κράτους μέλους που σχεδιάζει να επαναφέρει ή να παρατείνει ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και των άλλων κρατών μελών, ειδικότερα εκείνων που επηρεάζονται άμεσα από τα εν λόγω μέτρα, και των σχετικών οργανισμών της Ένωσης.

Η διαβούλευση αφορά ειδικότερα τη διαπιστωθείσα απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια, τη συνάφεια της σχεδιαζόμενης επαναφοράς των ελέγχων των συνόρων, λαμβανομένων υπόψη της καταλληλότητας εναλλακτικών μέτρων, καθώς και των τρόπων διασφάλισης της εφαρμογής της αμοιβαίας συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τους ελέγχους των συνόρων που επαναφέρονται.

Το κράτος μέλος που σχεδιάζει την επαναφορά ή την παράταση ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα λαμβάνει υπόψη στο μέγιστο δυνατό τα αποτελέσματα των εν λόγω διαβουλεύσεων κατά τη διενέργεια των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

2. Μετά την παραλαβή των κοινοποιήσεων που υποβάλλονται σχετικά με την επαναφορά ή την παράταση ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, η Επιτροπή ή οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος μπορεί, με την επιφύλαξη του άρθρου 72 της ΣΛΕΕ, να εκδώσει γνώμη, εάν, με βάση τις πληροφορίες που περιέχονται στην κοινοποίηση και στην εκτίμηση κινδύνου, κατά περίπτωση, ή τυχόν πρόσθετες πληροφορίες, έχει ανησυχίες όσον αφορά την αναγκαιότητα ή την αναλογικότητα της σχεδιαζόμενης επαναφοράς ή παράτασης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

3. Μετά την παραλαβή των κοινοποιήσεων που υποβάλλονται σχετικά με παράταση ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα σύμφωνα με το άρθρο 25α παράγραφος 4, η οποία έχει ως αποτέλεσμα τη συνέχιση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα για δεκαοκτώ μήνες συνολικά, η Επιτροπή εκδίδει γνώμη σχετικά με την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα των εν λόγω ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

4. Όταν εκδίδεται η γνώμη που αναφέρεται στην παράγραφο 2 ή 3, η Επιτροπή μπορεί να διεξαγάγει διαδικασία διαβούλευσης προκειμένου να συζητηθεί η γνώμη με τα κράτη μέλη. Όταν η Επιτροπή ή ένα κράτος μέλος εκδίδει γνώμη εκφράζοντας ανησυχίες σχετικά με την αναγκαιότητα ή την αναλογικότητα των ελέγχων που επαναφέρονται στα εσωτερικά σύνορα, η Επιτροπή δρομολογεί την εν λόγω διαδικασία.

5. Όταν ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι υπάρχουν εξαιρετικές καταστάσεις που δικαιολογούν τη συνεχιζόμενη ανάγκη για ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα πέραν της μέγιστης περιόδου που αναφέρεται στο άρθρο 25 παράγραφος 5, προβαίνει σε κοινοποίηση στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 2. Η νέα κοινοποίηση από το κράτος μέλος τεκμηριώνει τη συνεχιζόμενη απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής που παρέχεται σύμφωνα με την παράγραφο 3. Η Επιτροπή εκδίδει συμπληρωματική γνώμη.»

13) Το άρθρο 28 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 28

Ειδικός μηχανισμός όταν η σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια θέτει σε κίνδυνο τη συνολική λειτουργία του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα

1. Όταν η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η ίδια σοβαρή απειλή για την εσωτερική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη επηρεάζει την πλειονότητα των κρατών μελών, έτσι ώστε να τίθεται σε κίνδυνο η συνολική λειτουργία του χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, μπορεί να υποβάλει πρόταση στο Συμβούλιο για την έκδοση εκτελεστικής απόφασης που επιτρέπει την επαναφορά των ελέγχων στα σύνορα από τα κράτη μέλη, όταν τα διαθέσιμα μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 23 και 23α δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση της απειλής.
 2. Η απόφαση καλύπτει περίοδο έως έξι μηνών και μπορεί να ανανεώνεται, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, για περαιτέρω περιόδους έως έξι μηνών για όσο διάστημα η απειλή εξακολουθεί να υφίσταται, λαμβανομένης υπόψη της επανεξέτασης που αναφέρεται στην παράγραφο 5.
 3. Όταν τα κράτη μέλη επαναφέρουν ή παρατείνουν ελέγχους στα σύνορα λόγω της απειλής που αναφέρεται στην παράγραφο 1, οι εν λόγω έλεγχοι βασίζονται στην απόφαση του Συμβουλίου, από την έναρξη ισχύος της εν λόγω απόφασης.
 4. Η απόφαση του Συμβουλίου που αναφέρεται στην παράγραφο 1 αναφέρει επίσης τυχόν κατάλληλα μέτρα μετριασμού που θεσπίζονται σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις που προκαλούνται από την επαναφορά των ελέγχων των συνόρων.
 5. Η Επιτροπή επανεξετάζει την εξέλιξη της διαπιστωθείσας απειλής, καθώς και τον αντίκτυπο των μέτρων που θεσπίζονται σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου που αναφέρεται στην παράγραφο 1, προκειμένου να αξιολογήσει αν τα μέτρα εξακολουθούν να είναι δικαιολογημένα.
 6. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή και στα άλλα κράτη μέλη του Συμβουλίου την επαναφορά των ελέγχων στα σύνορα σύμφωνα με την απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 1.
 7. Η Επιτροπή μπορεί να εκδώσει σύσταση στην οποία αναφέρονται άλλα μέτρα, όπως αναφέρεται στα άρθρα 23 και 23α, τα οποία θα μπορούσαν να συμπληρώνουν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα ή να είναι καταλληλότερα για την αντιμετώπιση της διαπιστωθείσας απειλής για την εσωτερική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1.»
- 14) Το άρθρο 31 τροποποιείται ως εξής:
- α) το άρθρο 31 μετατρέπεται στην παράγραφο 1·
 - β) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 2:
- «2. Όταν ένα κράτος μέλος κοινοποιεί στην Επιτροπή και στα άλλα κράτη μέλη την επαναφορά ελέγχων στα σύνορα σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 1, ενημερώνει ταυτόχρονα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τα ακόλουθα:
- α) τα λεπτομερή στοιχεία των εσωτερικών συνόρων στα οποία πρόκειται να επαναφερθεί ο έλεγχος των συνόρων·

- β) τους λόγους της προτεινόμενης επαναφοράς·
- γ) τις ονομασίες των επιτρεπόμενων σημείων διέλευσης·
- δ) την ημερομηνία και τη διάρκεια της σχεδιαζόμενης επαναφοράς·
- ε) όπου απαιτείται, τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν από τα άλλα κράτη μέλη.

3. Η παροχή πληροφοριών μπορεί να υπόκειται σε διαβάθμιση πληροφοριών από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 4.

Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να παρέχουν όλες τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2, στις περιπτώσεις που αυτό δικαιολογείται για λόγους δημόσιας ασφάλειας.

Η διαβάθμιση των πληροφοριών δεν αποκλείει τη διάθεση των πληροφοριών από την Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η διαβίβαση και η διαχείριση των πληροφοριών και των εγγράφων που διαβιβάζονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δυνάμει του παρόντος άρθρου συνάδουν με τους ισχύοντες κανόνες περί προώθησης και διαχείρισης διαβαθμισμένων πληροφοριών μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής.»

15) Το άρθρο 33 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 33

Έκθεση για την επαναφορά του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα

1. Εντός τεσσάρων εβδομάδων από την άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, τα κράτη μέλη που έχουν διενεργήσει ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα υποβάλλουν έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή σχετικά με την επαναφορά και, κατά περίπτωση, την παράταση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.
2. Με την επιφύλαξη της πρώτης παραγράφου 1, όταν παρατείνονται οι έλεγχοι στα σύνορα όπως αναφέρεται στο άρθρο 25α παράγραφος 5, το οικείο κράτος μέλος υποβάλλει έκθεση κατά τη λήξη της περιόδου των δώδεκα μηνών και, στη συνέχεια, κάθε δώδεκα μήνες, εάν οι συνοριακοί έλεγχοι διατηρούνται κατ' εξαίρεση.
3. Η έκθεση περιγράφει, ειδικότερα, την αρχική και την επακόλουθη αξιολόγηση της αναγκαιότητας των ελέγχων στα σύνορα και την τήρηση των κριτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 26, τη διενέργεια των ελέγχων, την πρακτική συνεργασία με τα γειτονικά κράτη μέλη, τον επακόλουθο αντίκτυπο στην κυκλοφορία των προσώπων, ειδικότερα στις διασυνοριακές περιφέρειες, την αποτελεσματικότητα της επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, συμπεριλαμβανομένης εκ των υστέρων αξιολόγησης της αναλογικότητας της επαναφοράς των ελέγχων στα σύνορα.
4. Η Επιτροπή εγκρίνει ενιαίο μορφότυπο για την εν λόγω έκθεση και τον καθιστά διαθέσιμο επιγραμμικά.
5. Η Επιτροπή μπορεί να εκδώσει γνώμη για την εν λόγω εκ των υστέρων αξιολόγηση της προσωρινής επαναφοράς των ελέγχων των συνόρων σε ένα ή περισσότερα εσωτερικά σύνορα ή σε τμήματα αυτών.
6. Η Επιτροπή υποβάλλει τουλάχιστον ετησίως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα (στο εξής: έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν). Στην έκθεση

περιλαμβάνεται κατάλογος όλων των αποφάσεων που ελήφθησαν με σκοπό την επαναφορά του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα κατά το αντίστοιχο έτος. Περιλαμβάνονται επίσης πληροφορίες σχετικά με τις τάσεις εντός του χώρου Σένγκεν όσον αφορά τις μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις υπηκόων τρίτων χωρών, λαμβανομένων υπόψη διαθέσιμων πληροφοριών από τους σχετικούς οργανισμούς της Ένωσης, ανάλυσης δεδομένων από τα σχετικά συστήματα πληροφοριών και αξιολόγησης της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας της επαναφοράς των ελέγχων στα σύνορα κατά την περίοδο που καλύπτεται από την εν λόγω έκθεση.»

16) Στο άρθρο 39 παράγραφος 1, προστίθεται το ακόλουθο στοιχείο η):

«η) Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις τοπικές διοικητικές περιοχές που θεωρούνται διασυνοριακές περιφέρειες και τυχόν σχετικές αλλαγές σε αυτές.»

17) Προστίθεται το ακόλουθο άρθρο 42β:

«Άρθρο 42β

Κοινοποίηση διασυνοριακών περιφερειών

Το αργότερο έως τις [δύο μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού], τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις περιοχές της επικράτειάς τους που θεωρούνται διασυνοριακές περιφέρειες.

Τα κράτη μέλη ενημερώνουν επίσης την Επιτροπή για τυχόν σχετικές αλλαγές σε αυτές.»

18) Προστίθεται το ακόλουθο παράρτημα XI:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI

Αναγκαία ταξίδια

Τα ουσιώδη καθήκοντα ή οι ουσιώδεις ανάγκες που αναφέρονται στο άρθρο 2 σημείο 23) αναφέρονται σε ταξίδια για οποιαδήποτε από τα ακόλουθα καθήκοντα ή ανάγκες:

- i. επαγγελματίες του τομέα της υγείας, ερευνητές στον τομέα της υγείας και επαγγελματίες του τομέα της φροντίδας ηλικιωμένων·
- ii. μεθοριακοί εργαζόμενοι·
- iii. προσωπικό του τομέα των μεταφορών·
- iv. διπλωμάτες, προσωπικό διεθνών οργανισμών και άτομα που έχουν προσκληθεί από διεθνείς οργανισμούς, η φυσική παρουσία των οποίων απαιτείται για την εύρυθμη λειτουργία των εν λόγω οργανισμών, στρατιωτικό προσωπικό, εργαζόμενοι στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας και προσωπικό πολιτικής προστασίας για την άσκηση των καθηκόντων τους·
- v. διερχόμενοι επιβάτες·
- vi. επιβάτες που ταξιδεύουν για επιτακτικούς οικογενειακούς λόγους·
- vii. ναυτικοί·
- viii. πρόσωπα που χρήζουν διεθνούς προστασίας ή για άλλους ανθρωπιστικούς λόγους.»

- 19) Προστίθεται νέο παράρτημα XII:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙ

ΜΕΡΟΣ Α

Διαδικασία για τη μεταφορά προσώπων που συλλαμβάνονται στα εσωτερικά σύνορα

1. Οι αποφάσεις αναφέρουν τους λόγους για τους οποίους διαπιστώνεται ότι ένα πρόσωπο δεν έχει δικαίωμα διαμονής. Αρχίζουν να ισχύουν αμέσως.
2. Η απόφαση εκδίδεται μέσω τυποποιημένου έντυπου, όπως ορίζεται στο μέρος Β, το οποίο συμπληρώνεται από την αρμόδια εθνική αρχή.
Το έντυπο αυτό, αφού συμπληρωθεί, παραδίδεται στον οικείο υπήκοο τρίτης χώρας, ο οποίος βεβαιώνει την παραλαβή της απόφασης υπογράφοντας το έντυπο και παραλαμβάνει αντίγραφο του υπογεγραμμένου εγγράφου.
Εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας αρνηθεί να υπογράψει το τυποποιημένο έντυπο, η αρμόδια αρχή αναφέρει την άρνησή του στο έντυπο, στο τμήμα «παρατηρήσεις».
3. Οι εθνικές αρχές που εκδίδουν απόφαση άρνησης καταγράφουν τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) στον βαθμό που μπορούν να εξακριβωθούν από αυτές, την ταυτότητα και την ιθαγένεια του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας·
 - β) τα στοιχεία αναφοράς του εγγράφου ταυτότητας, εάν υπάρχουν·
 - γ) εφόσον υπάρχουν, αντίγραφα τυχόν εγγράφων ή στοιχείων που αφορούν την ταυτότητα ή την ιθαγένεια του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας, σε συνδυασμό με τις σχετικές εθνικές και ενωσιακές βάσεις δεδομένων·
 - δ) τους λόγους άρνησης·
 - ε) την ημερομηνία άρνησης·
 - στ) τα κράτη μέλη στα οποία επιστράφηκε ο υπήκοος τρίτης χώρας.
4. Οι εθνικές αρχές που εκδίδουν απόφαση άρνησης συγκεντρώνουν τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) τον αριθμό των προσώπων στα οποία δεν επιτράπηκε η είσοδος·
 - β) τον αριθμό των προσώπων στα οποία δεν επιτράπηκε η διαμονή·
 - γ) τον αριθμό των προσώπων που επιστράφηκαν·
 - δ) τα κράτη μέλη στα οποία επιστράφηκαν τα πρόσωπα·
 - ε) όταν οι πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες, την ιθαγένεια των υπηκόων τρίτων χωρών που συνελήφθησαν·
 - στ) τους λόγους της άρνησης εισόδου και διαμονής·
 - ζ) το είδος των συνόρων, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399, στα οποία επιστράφηκαν οι υπήκοοι τρίτων χωρών.
5. Τα πρόσωπα στα οποία απαγορεύεται η είσοδος ή το δικαίωμα διαμονής έχουν δικαίωμα προσφυγής. Οι προσφυγές ασκούνται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Ο υπήκοος της τρίτης χώρας λαμβάνει επίσης γραπτό κατάλογο, σε γλώσσα την οποία κατανοεί ή εύλογα υποτίθεται ότι κατανοεί, με σημεία επαφής που μπορούν να τον ενημερώσουν σχετικά με την ύπαρξη αντιπροσώπων αρμόδιων να τον

εκπροσωπήσουν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Η άσκηση τέτοιας προσφυγής δεν έχει ανασταλτική ισχύ.

6. Οι αρχές που είναι εξουσιοδοτημένες βάσει του εθνικού δικαίου διασφαλίζουν ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας για τον οποίο έχει εκδοθεί απόφαση άρνησης μεταφέρεται στις αρμόδιες αρχές του γειτονικού κράτους μέλους αμέσως και το αργότερο εντός 24 ωρών. Οι αρχές που είναι εξουσιοδοτημένες βάσει του εθνικού δικαίου στο γειτονικό κράτος μέλος συνεργάζονται για τον σκοπό αυτό με τις αρχές του κράτους μέλους.
7. Εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας για τον οποίο εκδόθηκε απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μεταφέρεται στα εξωτερικά σύνορα από μεταφορέα, η κατά τόπο αρμόδια αρχή μπορεί:
 - α) να διατάσσει τον μεταφορέα να αναλάβει τον υπήκοο τρίτης χώρας και τον μεταφέρει αμελλητί στο κράτος μέλος από το οποίο μεταφέρθηκε·
 - β) εν αναμονή της περαιτέρω μεταφοράς, να λαμβάνει, στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου και λαμβανομένων υπόψη των τοπικών περιστάσεων, τα κατάλληλα μέτρα για να αποφεύγεται η παράνομη είσοδος υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους ελήφθη απόφαση άρνησης εισόδου.

ΜΕΡΟΣ Β

Τυποποιημένο έντυπο για τη μεταφορά προσώπων που συλλαμβάνονται στα εσωτερικά σύνορα

	Ονομασία κράτους
Λογότυπο του κράτους (Ονομασία της Υπηρεσίας)	

_____ (1)	
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΣΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ	
Στις _____ στις (ώρα) _____ στον τόπο (αναφέρατε το είδος των προσκείμενων εσωτερικών συνόρων ή άλλες πληροφορίες σχετικά με τη σύλληψη από κοινή περιπολία) _____	
Η κάτωθι υπογεγραμμένη αρχή _____ έχει ενώπιόν της:	
Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (εάν είναι διαθέσιμα)	
Επώνυμο _____	Όνομα _____
Ημερομηνία γέννησης _____	Τόπος γέννησης _____
Φύλο _____	
Ιθαγένεια _____	Κάτοικος _____
Δελτίο ταυτότητας/διαβατηρίου _____	υπ' αριθ. _____
Τόπος έκδοσης _____	Ημερομηνία έκδοσης _____
Αριθμός θεώρησης, εάν υπάρχει _____	τύπος _____ αρχή έκδοσης _____

Ισχύει από _____ έως _____

Για περίοδο _____ ημερών: _____

Προερχόμενος από _____ μέσω _____ (προσδιορίσατε το χρησιμοποιηθέν μέσο μεταφοράς, όπως π.χ. τον αριθμό πτήσης), ο οποίος πληροφορήθηκε ότι δεν έχει δικαίωμα διαμονής στη χώρα και θα μεταφερθεί στο(ν)/στη(ν) _____ δυνάμει (αναφέρονται τα κύρια στοιχεία της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας), για τους ακόλουθους λόγους:

- (Α) Δεν διαθέτει έγκυρο/-α ταξιδιωτικό/-ά έγγραφο/-α
- (Β) Παρουσίασε πλαστό/-α, πλαστογραφημένο/-α ή παραποιημένο/-α ταξιδιωτικό/-ά έγγραφο/-α
- (Γ) Δεν διαθέτει έγκυρη θεώρηση ή τίτλο διαμονής
- (Δ) Παρουσίασε πλαστή, πλαστογραφημένη ή παραποιημένη θεώρηση ή τίτλο διαμονής
- (Ε) Δεν διαθέτει τα απαραίτητα αποδεικτικά έγγραφα σχετικά με τον σκοπό και τους όρους διαμονής του

Δεν παρασχέθηκαν τα ακόλουθα έγγραφα: _____

- (ΣΤ) Έχει παραμείνει ήδη επί 90 ημέρες εντός περιόδου 180 ημερών στην επικράτεια των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- (Ζ) Δεν διαθέτει επαρκή μέσα διαβίωσης σε σχέση με τη διάρκεια και τον τρόπο διαμονής του, καθώς και για την επιστροφή του στη χώρα προέλευσης ή διέλευσης
- (Η) Είναι πρόσωπο που έχει καταχωριστεί ως ανεπιθύμητο
 - στο SIS
 - στο εθνικό μητρώο
- (Θ) Θεωρείται πρόσωπο επικίνδυνο για τη δημόσια τάξη, την εσωτερική ασφάλεια, τη δημόσια υγεία ή τις διεθνείς σχέσεις ενός ή περισσότερων από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (κάθε κράτος πρέπει να αναφέρει τα κύρια στοιχεία του εθνικού δικαίου που διέπει τη συγκεκριμένη μεταφορά)

Παρατηρήσεις

- Ο ενδιαφερόμενος αρνήθηκε να υπογράψει το έντυπο.

Ο ενδιαφερόμενος Ο αρμόδιος για τον έλεγχο υπάλληλος

Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατά της απόφασης ότι δεν διαθέτει δικαίωμα διαμονής, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Στον ενδιαφερόμενο χορηγείται αντίγραφο της παρούσας πράξης (κάθε κράτος πρέπει να αναφέρει τα κύρια στοιχεία της εθνικής νομοθεσίας και διαδικασίας που διέπει το δικαίωμα προσφυγής).

Άρθρο 2

Τροποποίηση της οδηγίας 2008/115/ΕΚ

1. Το άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εκδίδουν απόφαση επιστροφής για υπήκοο τρίτης χώρας που διαμένει παρανόμως στο έδαφός τους, εφόσον άλλο κράτος μέλος αναλαμβάνει τον εν λόγω υπήκοο τρίτης χώρας σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 23α του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου* ή δυνάμει διμερών συμφωνιών ή διευθετήσεων.

Το κράτος μέλος που αναλαμβάνει τον συγκεκριμένο υπήκοο τρίτης χώρας σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο εκδίδει απόφαση επιστροφής σύμφωνα με την παράγραφο 1. Στις εν λόγω περιπτώσεις, δεν εφαρμόζεται η παρέκκλιση που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο.

Τα κράτη μέλη κοινοποιούν αμελλητί στην Επιτροπή τυχόν υφιστάμενες, τροποποιημένες ή νέες διμερείς συμφωνίες ή διευθετήσεις.»

* Κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) (ΕΕ L 077 της 23.3.2016, σ. 1).

Άρθρο 3

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της τροποποίησης της οδηγίας 2008/115/ΕΚ

2. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν, το αργότερο στις [6 μήνες από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού], τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με το άρθρο 2. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Εφαρμόζουν τις εν λόγω διατάξεις από τις [6 μήνες μετά την έναρξη ισχύος].

Οι εν λόγω διατάξεις, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν αναφορά στο άρθρο 2 του παρόντος κανονισμού ή συνοδεύονται από την εν λόγω αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 4

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ωστόσο, το άρθρο 1 σημείο 6) εφαρμόζεται από τις [ημερομηνία κατά την οποία εφαρμόζονται στα κράτη μέλη οι τροποποιήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 2].

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Στρασβούργο,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος